

สภาพเมืองหนองคายกับการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

ดังได้กล่าวมาแล้วในข้างต้นว่า หนองคายเป็นเมืองชายแดนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และมีอาณาเขตติดกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว (สปป.ลาว) โดยมีแม่น้ำโขงเป็นเส้นกั้นพรมแดน และมีเนื้อที่ประมาณ 7,332.280 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4.5 ล้านไร่ ดังนั้นในการวางแผนทางด้านการพัฒนาเมือง จำเป็นจะต้องมีการกำหนดขอบเขตพื้นที่ ของการศึกษาให้แน่ชัด เพื่อให้การพัฒนามีความเป็นไปได้มากที่สุด

4.1 ลักษณะทางกายภาพ

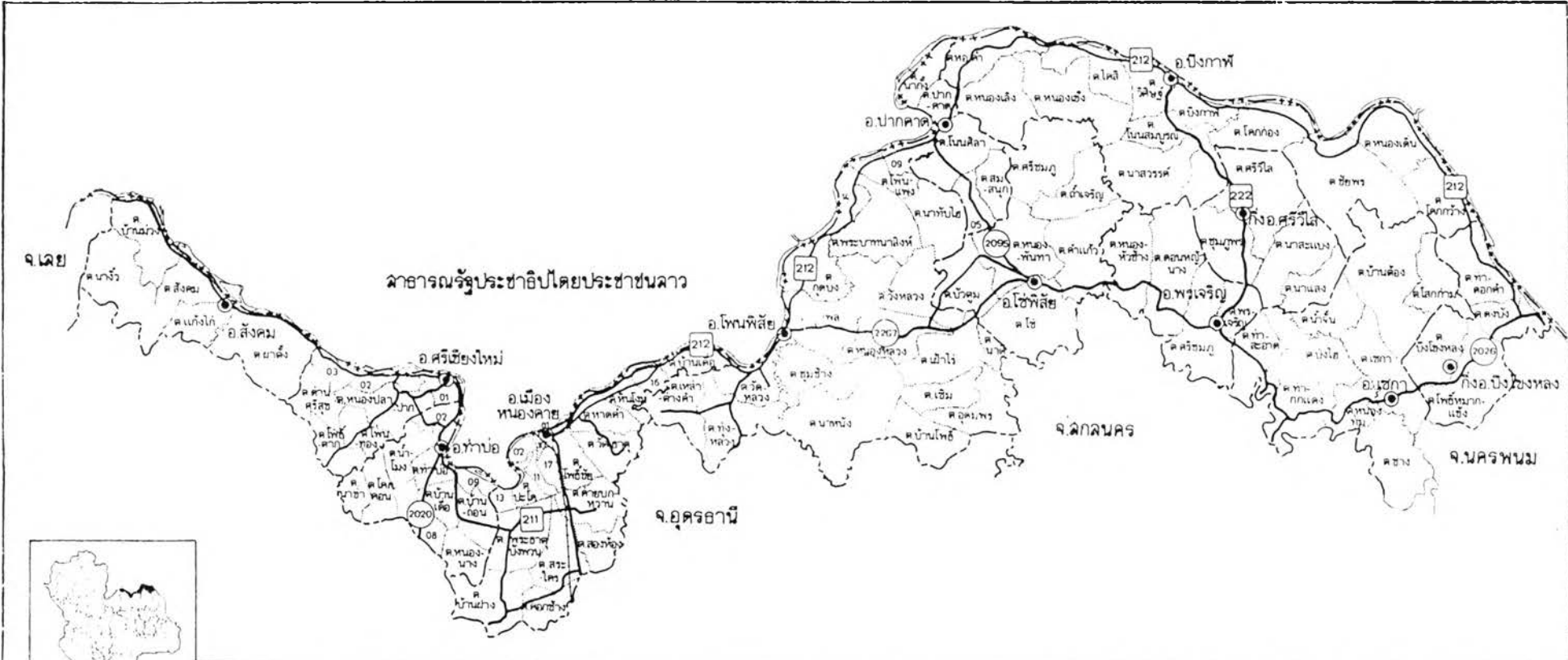
ก. ที่ตั้ง

เมืองหนองคาย ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย ะหว่างเส้นรุ้งที่ $17^{\circ} 48'$ เหนือ ถึง $17^{\circ} 55'$ เหนือ และอยู่ระหว่างเส้นแวงที่ $102^{\circ} 42'$ ตะวันออก ถึง $102^{\circ} 48'$ ตะวันออก และมีระยะห่างจากกรุงเทพมหานคร ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) ถึงบริเวณเมืองหนองคาย ประมาณ 620 กิโลเมตร และตามทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 650 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเมืองทรายฟอง บริเวณนครเวียงจันทน์ ของประเทศลาว โดยมีแม่น้ำโขง กั้นพรมแดนทั้งจังหวัด
ทิศใต้	ติดต่อกับอำเภอเพ็ญ และอำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี โดยมีลำน้ำสวย เป็นแนวแบ่งเขตแดน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับอำเภอท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย

ข. ลักษณะภูมิประเทศ

โดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะพื้นที่ราบ ถึงที่ราบลุ่ม มีความสูงประมาณ 163 - 195 เมตร จากค่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ยปานกลาง มีความลาดเอียงจากพื้นที่ตอนในลงสู่ที่ราบริมฝั่งโขง ซึ่งบริเวณที่ตั้งเมืองหนองคายในปัจจุบัน ซึ่งตั้งอยู่บริเวณคูกน้ำ วางตัวขนานกับลำน้ำโขง และอยู่ในแนวที่รับกระแส น้ำจากแม่น้ำโขงโดยตรง จึงทำให้เมืองประสบกับปัญหาตลิ่งพังลงสู่แม่น้ำโขงทุก ๆ ปี

การวางแผนพัฒนาความร่วมมือเพื่อรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา : เมืองหนองคาย		แผนที่ 4.1	
แดง ที่ตั้งอำเภอ และ ตำบล	สัญลักษณ์	มาตราส่วน 0 5 10 20 30กม	เหนือ
	- + - - - เขตประเทศ - - - - - เขตจังหวัด - - - - - เขตอำเภอ	□ ทางหลวงแผ่นดิน ○ เขตตำบล ● ที่ตั้งอำเภอ	

ค. ลักษณะภูมิอากาศ

คล้ายคลึงกันทั้งจังหวัด โดยจะมี 3 ฤดูกาล คือ ฤดูฝน ฤดูหนาว และฤดูร้อน ความแตกต่างของอุณหภูมิมีมาก ในฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ฤดูหนาว อากาศหนาวจัด และในฤดูฝนมักเกิดอุทกภัย น้ำในบริเวณลำน้ำโขงมักล้นตลิ่ง ท่วมบริเวณบ้านเรือนราษฎรอยู่เป็นประจำ

ง. ทรัพยากรธรรมชาติ

บริเวณในเขตเมืองหนองคาย แทบจะไม่พบแร่ธาตุชนิดใด ๆ ทรัพยากรที่สำคัญ คือ ลำน้ำโขง ซึ่งใช้เพื่อการอุปโภค บริโภค การคมนาคม และในปัจจุบันยังถือได้ว่าเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี ส่วนดินเป็นดินที่เหมาะสมแก่การทำนา และดินตะกอนบริเวณริมฝั่งโขง ที่ใช้ปลูกพืชผักสวนครัวและยาสูบในหน้าแล้ง

จ. สรุปปัญหาด้านกายภาพ

- ปัญหาการเกิดอุทกภัย สาเหตุเนื่องมาจาก มีฝนตกติดต่อกันหลายวันทำให้ระดับน้ำในแม่น้ำโขงซึ่งมีระดับสูงอยู่แล้ว ไม่สามารถระบายได้ทัน ทำให้น้ำล้นเอ่อตลิ่ง ท่วมบ้านเรือนราษฎร ตลอดจนเส้นทางคมนาคม เรือสวนไร่นา เพราะฉะนั้นเมืองหนองคายจึงแก้ปัญหาด้วยการ ขุดลอก คูคลอง ที่ตื้นเขินเพื่อให้น้ำระบายลงสู่มแม่น้ำโขงได้สะดวก การสร้างผนังชลประทานกั้นน้ำจาก แม่น้ำโขง เพื่อมิให้น้ำล้นเอ่อในฤดูน้ำหลาก

ภาพที่ 4.1 แสดงที่ตั้งของเมืองหนองคายบริเวณคั่งน้ำ ที่ทำให้เกิดปัญหา การกัดเซาะของตลิ่ง (ที่มา : ได้รับการเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท.)

- ปัญหาดินพังลงสู่น้ำโขง เนื่องจากบริเวณเมืองตั้งอยู่ในแนวที่เป็นคั่งน้ำ คือ รับแนวกระแสน้ำที่ไหลพุ่งแรง ทำให้เกิดการกัดเซาะตลิ่ง ในบริเวณเมืองหนองคาย พังลงทุกปี ปัญหาดังกล่าว ถือเป็นปัญหาระดับชาติ เพราะทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียพื้นที่ดินขึ้นมากทุกปี หากไม่มีการแก้ไข แต่ในปัจจุบันได้มีการแก้ไข โดยการก่อสร้างเขื่อนเพื่อป้องกันตลิ่งพัง ในบริเวณเขตเทศบาล อย่างไรก็ตามก็เป็นเพียงการดำเนินการได้เป็นบางส่วนเท่านั้น เพราะข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ

ตาราง 4.1 แสดงจำนวนและสัดส่วนร้อยละของสถานประกอบการกิจกรรมการค้าและบริการ
แยกตามประเภทการค้าและบริการในเขตบริเวณเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535

ลำดับที่	ประเภท	เขตที่ตั้งของสถานประกอบการ									
		เขตเมืองรวมรวม						บริเวณเขตพื้นที่		รวมบริเวณเขต	
		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล		รวม		โดยรวม		ชุมชนเมือง	
		จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%	จำนวน	%
1	ของใช้เบ็ดเตล็ด	151	17.87	69	46.94	220	22.18	27	50.94	247	23.64
2	อาหารและเครื่องดื่ม	130	15.38	31	21.09	161	16.23	12	22.64	173	16.56
3	เสริมสวย ชาย/หญิง	71	8.40	16	10.68	87	8.77	0	1.64	88	8.41
4	ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป	67	7.93	0	0.00	67	6.75	0	0.00	67	6.41
5	ขายของหัตถ์และสินค้าพื้นเมือง	36	4.26	0	0.00	36	3.63	0	0.00	36	3.44
6	อุปกรณ์และวัสดุก่อสร้าง	23	2.72	7	4.75	30	3.02	0	0.00	30	2.85
7	ของชำ	21	2.49	5	3.40	26	2.62	2	3.77	28	2.68
8	ตัดเย็บเสื้อผ้า ชาย/หญิง	23	2.72	3	2.04	26	2.62	1	1.89	27	2.58
9	บริการขนส่งและท่องเที่ยว	26	3.08	0	0.00	26	2.62	0	1.89	27	2.58
10	ขายเครื่องใช้และอุปกรณ์ไฟฟ้า	25	2.96	0	0.00	25	2.52	0	0.00	25	2.40
11	ขายเฟอร์นิเจอร์และเครื่องเรือน	19	2.25	0	0.00	19	1.92	0	0.00	19	1.82
12	รับรักษาโรค	18	2.13	0	0.00	18	1.81	0	0.00	18	1.71
13	ขายยา	16	1.89	0	0.00	16	1.61	0	0.00	16	1.53
14	เครื่องประดับ ทองรูปพรรณ เงินนาค	16	1.89	0	0.00	16	1.61	0	0.00	16	1.53
15	ทนายความ นายหน้า ประกันภัย ฯลฯ	15	1.78	1	0.68	16	1.61	0	0.00	16	1.52
16	ขายรองเท้าและเครื่องหนัง	14	1.66	0	0.00	14	1.41	0	0.00	14	1.34
17	ขายและซ่อมจักรยานยนต์	99	1.07	2	1.36	11	1.11	1	1.89	12	1.15
18	รับถ่ายภาพและอุปกรณ์การถ่ายภาพ	12	1.42	0	0.00	12	1.21	0	0.00	12	1.15
19	ขายผ้าทุกชนิด	12	1.42	0	0.00	12	1.21	0	0.00	12	1.15
20	สถานบริการน้ำมันและปั๊มแก๊ส	3	0.36	6	4.08	9	0.91	2	3.77	11	1.05
21	ขาย/ซ่อมเครื่องพิมพ์ดีด วรรณคดี นาฬิกา	11	1.30	0	0.00	11	1.11	0	0.00	11	1.05
22	ขายรถยนต์และอะไหล่	9	1.07	1	0.68	10	1.01	0	0.00	10	0.96
23	ขายและซ่อมจักรยานยนต์	10	1.18	0	0.00	10	1.01	0	0.00	10	0.96
24	ขายหนังสือและอุปกรณ์เครื่องเขียน	9	1.07	1	0.66	10	1.01	0	0.00	10	0.96
25	ผลิตภัณฑ์และอุปกรณ์การเกษตร	10	1.18	0	0.00	10	1.01	0	0.00	10	0.96
26	ธนาคาร	10	1.18	0	0.00	10	1.01	0	0.00	10	0.96
27	โรงแรม หอพัก บังกะโล	7	0.83	1	0.68	8	0.81	1	1.89	9	0.86
28	อาหารสัตว์	7	0.83	1	0.68	8	0.81	0	0.00	8	0.77
29	สถานบริการบันเทิงต่าง ๆ	5	0.59	0	0.00	5	0.51	0	0.00	5	0.48
30	ให้เช่าวิดีโอเทป	6	0.71	0	0.00	6	0.60	0	0.00	6	0.57
31	เครื่องสำอางภัณฑ์	6	0.71	0	0.00	6	0.60	0	0.00	6	0.57
32	รับซื้อของเก่า	5	0.59	1	0.68	6	0.60	0	0.00	6	0.57
33	ข้าวสาร	6	0.71	0	0.00	6	0.60	0	0.00	6	0.57
34	ซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า	5	0.59	0	0.00	5	0.50	0	0.00	5	0.48
35	ขายเตาแก๊สและอุปกรณ์	4	0.47	0	0.00	4	0.40	0	0.00	4	0.38
36	บริการ ซัก อบ รีด	4	0.47	0	0.00	4	0.40	0	0.00	4	0.38
37	เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์กีฬา	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
38	รับถ่ายเอกสาร	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
39	โรงพยาบาล	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
40	ให้เช่าหนังสือ	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
41	โทรศัพท์ทางไกล	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
42	เครื่องจักรสาน	3	0.36	0	0.00	3	0.30	0	0.00	3	0.29
43	รับจัดและขายดอกไม้	2	0.24	0	0.00	2	0.20	0	0.00	2	0.19
44	ทำป้ายโฆษณา	2	0.24	0	0.00	2	0.20	0	0.00	2	0.19
45	ขายหีบศพ	1	0.12	0	0.00	1	0.10	0	0.00	1	0.10
46	นางสรรพสินค้า	1	0.12	0	0.00	1	0.10	0	0.00	1	0.10
47	ขายปิ่น	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00	0	0.00
	รวม	845	100	147	100	992	100	53	100	1,045	100

ที่มา : สรุปจากรายงานการวิจัยเพื่อการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม เมืองหนองคาย

4.2 ลักษณะทางเศรษฐกิจ

เมื่อมีการพิจารณาถึง ลักษณะของกิจการค้าและบริการ ภายในชุมชนเขตผังเมืองรวม พบว่ามีร้านค้าและบริการทั้งหมด 1,045 แห่ง แยกออกได้เป็น 47 ประเภท และประเภทของกิจการที่มีมากเป็นพิเศษใน 5 อันดับแรก ได้แก่ประเภทขายของเบ็ดเตล็ด มีจำนวน 247 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 23.64 รองลงมาเป็นประเภทขายอาหาร และเครื่องดื่มจำนวน 173 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.56 ประเภท กิจการบริการเสริมสวยชาย และหญิงมีจำนวน 88 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.42 ประเภท ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูปมีจำนวน 67 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 6.41 และประเภทขายของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองจำนวน 36 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.44 ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าลักษณะของกิจกรรมที่พบมากในเขตชุมชน จะเป็นกิจกรรมที่มีความเกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยวมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ และในอนาคตน่าจะมีแนวโน้มการขยายตัวมากขึ้น เพื่อรองรับกับจำนวนนักท่องเที่ยว จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี อันได้แก่

- **ของใช้เบ็ดเตล็ด** สืบเนื่องมาจากเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องมีการลงทุนมาก อาศัยเพียงเงินทุนหมุนเวียนต่อวัน และทำเลที่เหมาะสมในย่านชุมชนก็สามารถจะเปิดบริการแก่ประชาชนในพื้นที่ และผู้เยี่ยมเยือนได้ จะเห็นได้ว่ามีจำนวนถึง 151 แห่ง ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย นอกเขตเทศบาลอีกจำนวน 69 แห่ง ในอนาคตหากเมืองมีการขยายตัวมากขึ้นแนวโน้มของกิจกรรมประเภทของใช้เบ็ดเตล็ด มีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

- **อาหารและเครื่องดื่ม** เนื่องมาจากหนองคายเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงในเรื่องราวอาหารพื้นเมือง (อาหารญวน, อาหารอีสาน, ปลาแม่น้ำโขง ฯลฯ) เมื่อมีจำนวนผู้มาเยือนมากขึ้น โดยเฉพาะหากมีการพักค้างคืน ความเป็นไปได้ของผู้มาเยือนที่จะลิ้มลองอาหารพื้นเมืองมีมาก เพราะฉะนั้นกิจกรรมร้านอาหารและเครื่องดื่ม จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ขยายตัวอย่างรวดเร็วในเขตชุมชนเมือง โดยจะพบมากถึง 130 แห่ง ในเขตเทศบาลเมือง นอกเขตเทศบาลอีก 31 แห่ง ในที่นี้ไม่รวมถึงหาบเร่แผงลอย ที่มีพบเห็นทั่วไปตามแหล่งท่องเที่ยวภายในเขตเมือง

- **ขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง** มีการจัดกระจายทั่วไปภายในเขตเมือง โดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเขตเมือง (บริเวณตลาดท่าเสด็จ) สินค้าส่วนใหญ่เป็นผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง ขนมชนิดต่าง ๆ ผลิตภัณฑ์ไม้แห้ง เครื่องเงิน ฯลฯ โดยจะพบร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมืองถึง 36 แห่ง แสดงให้เห็นว่า สามารถทำรายได้จากนักท่องเที่ยวมาก ซึ่งมีนักท่องเที่ยวน้อยรายที่จะไม่ซื้อหาติดไม้ติดมือกลับไป

ภาพที่ 4.2 แสดงร้านอาหารและเครื่องดื่มนที่พบเห็นได้ตลอดริมฝั่งโขง
และในเขตชุมชนเมือง
ที่มา จากการสำรวจ

ภาพที่ 4.3 แสดงอาหารพื้นเมืองของชุมชนเมืองหนองคายที่เป็นเสน่ห์ดึงดูดให้นักชิม
จากทั่วทุกสารทิศมาลิ้มลอง
ที่มา . ได้รับการเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท.

ภาพที่ 4.4 แสดงร้านขายของทีระลือก และสินค้าพื้นเมืองบริเวณตลาดท่าเสด็จ
ที่มา : ได้รับความเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท. และจากการสำรวจ

- **รักษาโรค** หรือคลินิกเอกชน มีจำนวน 18 แห่ง ซึ่งค่อนข้างมากสาเหตุเพราะส่วนหนึ่งเป็นการบริการประชาชนชาวลาว ซึ่งถือเป็นผู้เยี่ยมชมเยือนในการเข้ามาใช้บริการ เพราะการสาธารณสุขที่สปป.ลาว ไม่ได้มาตรฐานเทียบเท่าฝั่งไทย

- **บริการขนส่งและการท่องเที่ยว** มีปรากฏจำนวน 26 แห่ง แสดงให้เห็นถึง การแข่งขันในเชิงธุรกิจค่อนข้างสูง กิจกรรมดังกล่าวที่มีปรากฏมากถึง 26 แห่ง สืบเนื่องมาจากการเป็นเมืองชายแดน อาศัยสปป.ลาวเป็นจุดขาย นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนส่วนใหญ่ มักจะมีความประสงค์ที่จะข้ามไปยังฝั่งสปป.ลาวเมื่อมาถึงหนองคาย ด้วยสาเหตุเพราะสะพานมิตรภาพไทย-ลาวได้สร้างเสร็จแล้ว คงจะไม่เป็นการยุ่งยากมากนัก ในการที่จะข้ามไปยังฝั่งสปป.ลาว แบบไปเช้าเย็นกลับและการทำหลักฐานต่าง ๆ ก็คงดำเนินการได้ง่าย อีกทั้ง บริษัทขนส่งและการท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะบริการแก่ประชาชนชาวไทย มีทั้งในรูปแบบของแพคเกจทัวร์ บริการจำหน่ายตั๋วผ่านแดน (รายละเอียดในภาคผนวก ก.) ฯลฯ ในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากสถานะเศรษฐกิจถดถอย บริการดังกล่าวที่ไม่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ ในช่วงนักท่องเที่ยวมาเยี่ยมชมเยือนหนองคายจำนวนน้อย บางบริษัทจึงจำเป็นต้องปิดบริการไป

- **ขายยา** มีปรากฏ 16 แห่ง โดยส่วนใหญ่จะบริการแก่ผู้มาเยือน ประชาชนชาวลาว และประชาชนภายในพื้นที่ แนวโน้มการขยายตัวของร้านขายยาก่อนข้างคงที่ เพราะมีคลินิกเอกชน และโรงพยาบาล บริการค่อนข้างพอเพียง

- **เครื่องประดับ ทองรูปพรรณ เงิน นาค** มีร้านทองจำนวนน้อย ในบริเวณของเมือง โดยส่วนใหญ่จะเป็นร้านขายเครื่องเงิน เครื่องประดับจากฝั่งลาว ที่มีความงามแปลกตา ที่บริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน นักท่องเที่ยวที่นิยมข้ามไปยังฝั่งลาวจะสามารถซื้อทองรูปพรรณจากฝั่งลาว โดยจะมีหลากหลายชนิดให้เลือก รวมถึง อัญมณีชนิดต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุให้ร้านทองในบริเวณชุมชนเมืองหนองคายมี จำนวนน้อย มีร้านขายทองรูปพรรณเพียง 4 แห่ง นอกจากนั้นเป็นร้านขายเครื่องประดับอื่น ๆ แบบทั้งสิ้น

- **รับถ่ายภาพและอุปกรณ์ถ่ายภาพ** เนื่องจากการทำใบผ่านแดน ข้ามไปยังฝั่งสปป.ลาวจำเป็นต้องใช้รูปถ่ายในการจัดทำ จะเห็นได้ว่าบริการดังกล่าวมีจำนวนถึง 12 แห่ง แสดงให้เห็นถึงการเข้ามาใช้บริการของทั้งผู้มาเยี่ยมชมเยือนจังหวัดหนองคายมากตามไปด้วย

- **สถานบริการน้ำมันและปั๊มแก๊ส** พบในเขตเมือง 3 แห่ง นอกเขตอีก 6 แห่ง โดยเฉพาะบริเวณถนนมิตรภาพ อุดรธานี-หนองคาย มีปรากฏให้เห็นตลอดเส้นทาง แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวทางด้านคมนาคมขนส่ง ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวโดยทางอ้อม

– **ธนาคาร** มีปรากฏในเขตเทศบาลเมือง 11 แห่ง โดยเฉพาะธนาคารกรุงเทพมี 2 สาขา ในเขตเมือง แสดงให้เห็นถึงความต้องการของลูกค้าของธนาคารซึ่งผู้มาเยี่ยมเยือนและประชาชนในท้องถิ่น เข้ามาใช้บริการไม่พอเพียงส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการท่องเที่ยว

– **โรงแรม หอพัก บังกะโล** รวมทั้งนอกเขตเทศบาลและภายในเขตเทศบาลจำนวน 8 แห่ง ในปัจจุบัน ปี พ.ศ.2542 พบว่ามีโรงแรมมากถึง 16 แห่ง แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของการท่องเที่ยว จังหวัดหนองคาย มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ

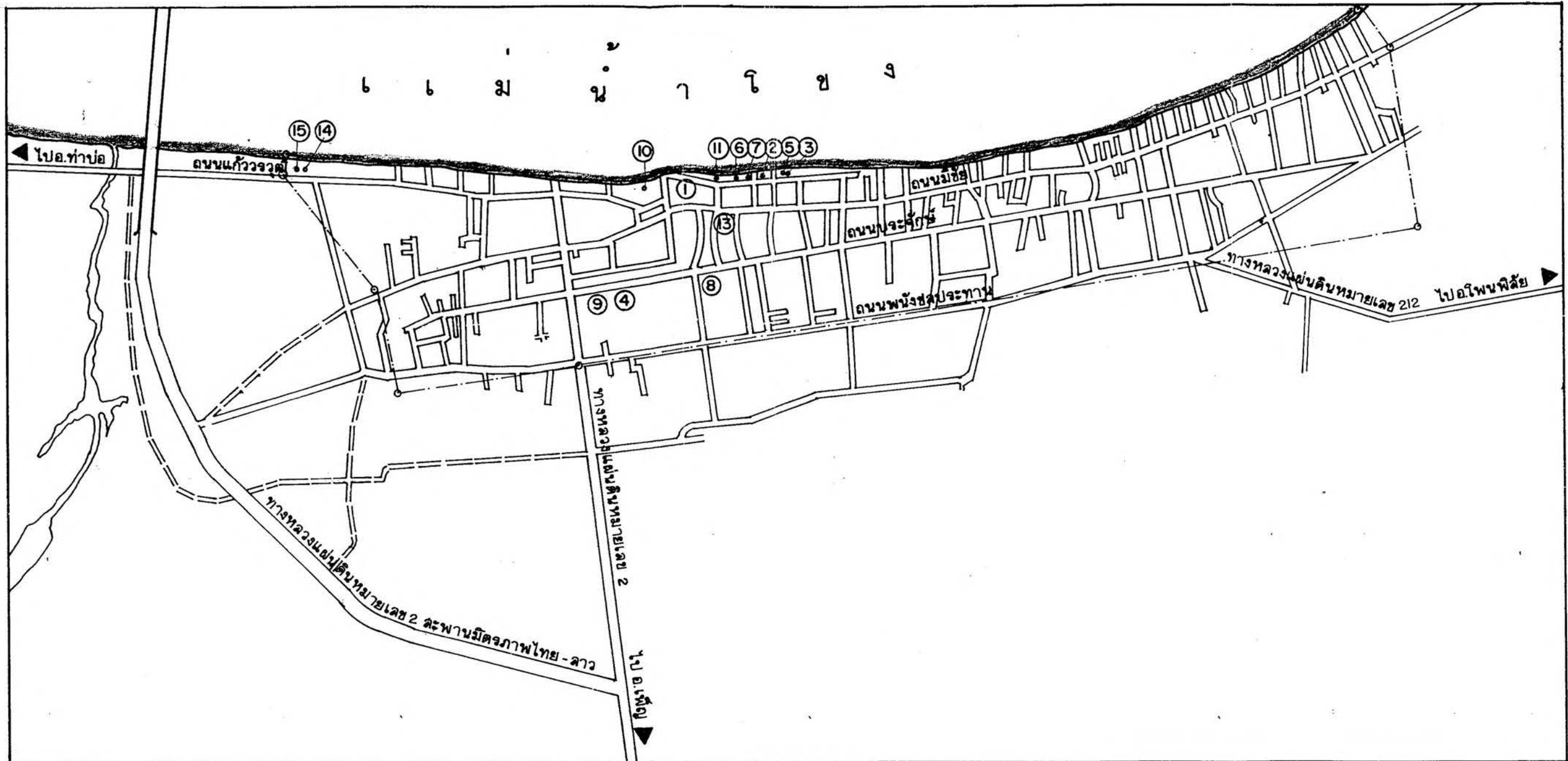
โรงแรมหนองคายแกรนด์

พรรณทิวีสอร์ต

ภาพที่ 4.5 แสดงโรงแรมและที่พักในเขตเมือง

ที่มา : จากการสำรวจ

การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวชายแดน
กรณีศึกษา : เมืองหนองคาย

แผนที่ 4.2

แสดง ร้านอาหารพื้นเมืองที่สำคัญ

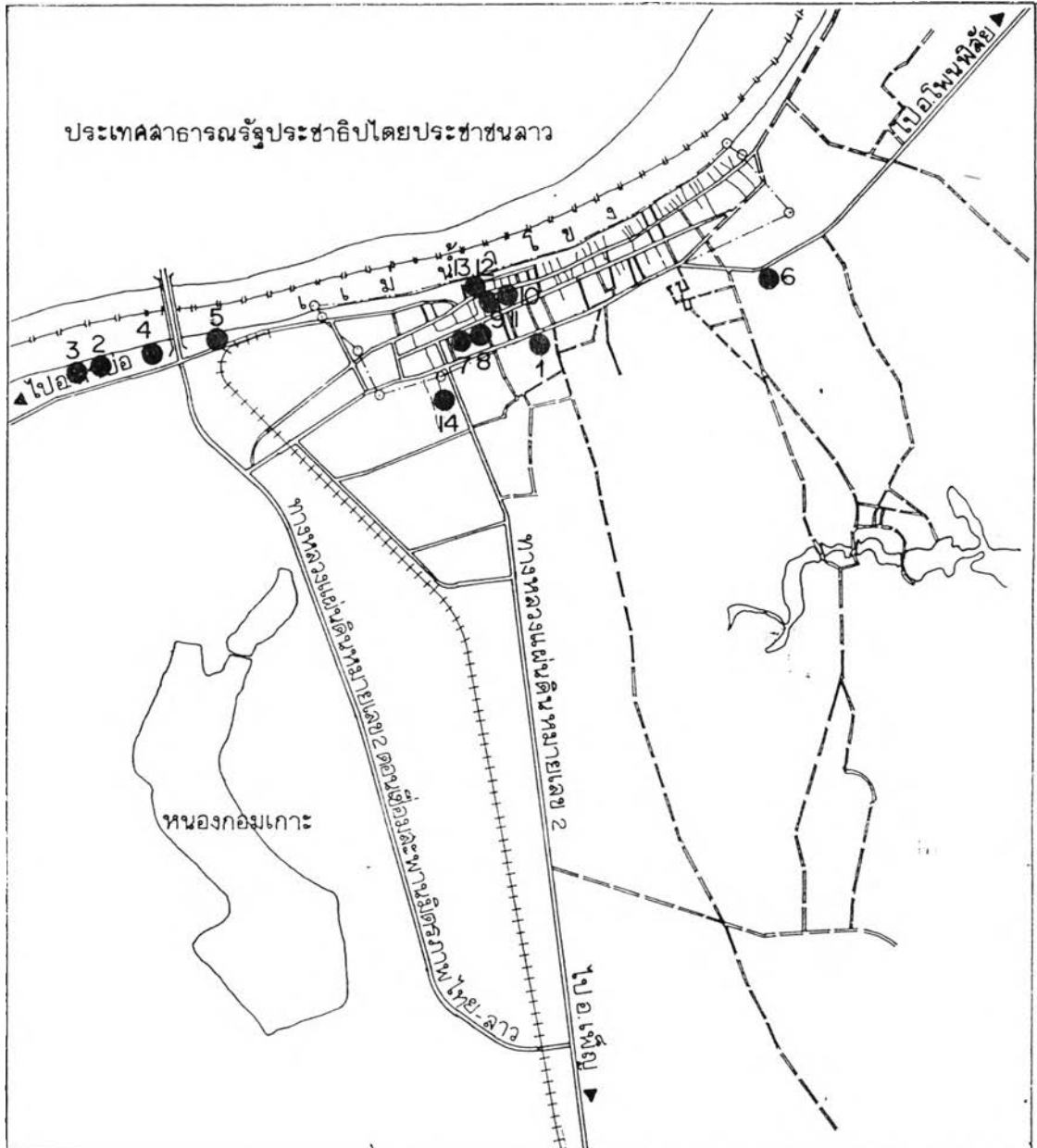
①	ร้านทิพรล	⑤	ท่าด่าน	⑨	เพ็ญโกษา	⑬	แหลมเมือง
②	อุดมจรล	⑥	คุณแดง	⑩	แพลงฝั่งโขง	⑭	ร้านชายโขง
③	ปัญญาโกษา	⑦	หนองคายโกษา	⑪	ร้านโบ๊ท	⑮	ลองฝั่งโขง
④	ร้านศรีลง่า	⑧	ขวัญใจน้ำตก	⑫	ร้านตุ๊กตาเบเกอรี่		

สัญลักษณ์

- ==== ถนน ทางหลวง
- ==== สะพาน
- เขตเทศบาล

เหนือ

<p>การวางแผนพัฒนาความร่วมมือเพื่อรองรับการเติบโต การท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา: เมืองหนองคาย</p>	<p>แผนที่ 4.3</p>																		
<p>แหล่งที่ตั้งโรงแรม</p> <table border="0"> <tr> <td>1 หนองคายแกรนด์ธานี</td> <td>10 โรงแรมพงษ์วิจิตร</td> </tr> <tr> <td>2 ออลิเดย์ อินน์ แม่โขงรอยัล</td> <td>11 โรงแรมเก่งฮวด</td> </tr> <tr> <td>3 จอมมณีรอยัล</td> <td>12 บจรเท็งจิตร</td> </tr> <tr> <td>4 พรรณทวี รีสอร์ท</td> <td>13 โรงแรมพนารักษ์</td> </tr> <tr> <td>5 จอมมณีวิลล่า</td> <td>14 โรงแรมทิพย์</td> </tr> <tr> <td>6 บ้านดวนครารวมรีสอร์ท</td> <td></td> </tr> <tr> <td>7 ประจักษ์ปังกาโล</td> <td></td> </tr> <tr> <td>8 ลุชชั่นดีโฮเต็ล</td> <td></td> </tr> <tr> <td>9 โรงแรมพรรณทวี</td> <td></td> </tr> </table>	1 หนองคายแกรนด์ธานี	10 โรงแรมพงษ์วิจิตร	2 ออลิเดย์ อินน์ แม่โขงรอยัล	11 โรงแรมเก่งฮวด	3 จอมมณีรอยัล	12 บจรเท็งจิตร	4 พรรณทวี รีสอร์ท	13 โรงแรมพนารักษ์	5 จอมมณีวิลล่า	14 โรงแรมทิพย์	6 บ้านดวนครารวมรีสอร์ท		7 ประจักษ์ปังกาโล		8 ลุชชั่นดีโฮเต็ล		9 โรงแรมพรรณทวี		<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ----- เขตประเทศ ===== ทางหลวงแผ่นดิน +++++++ ทางรถไฟ ==== ทางผิวลูกรัง --- แม่น้ำ ~~~~~ ละพาน ○ หนอง บึง ○--- เขตเทศบาล
1 หนองคายแกรนด์ธานี	10 โรงแรมพงษ์วิจิตร																		
2 ออลิเดย์ อินน์ แม่โขงรอยัล	11 โรงแรมเก่งฮวด																		
3 จอมมณีรอยัล	12 บจรเท็งจิตร																		
4 พรรณทวี รีสอร์ท	13 โรงแรมพนารักษ์																		
5 จอมมณีวิลล่า	14 โรงแรมทิพย์																		
6 บ้านดวนครารวมรีสอร์ท																			
7 ประจักษ์ปังกาโล																			
8 ลุชชั่นดีโฮเต็ล																			
9 โรงแรมพรรณทวี																			
	<table border="1"> <tr> <td> <p>มาตราส่วน</p> <p>0 0.5 1 2 กม.</p> </td> <td> <p>เหนือ</p> </td> </tr> </table>	<p>มาตราส่วน</p> <p>0 0.5 1 2 กม.</p>	<p>เหนือ</p>																
<p>มาตราส่วน</p> <p>0 0.5 1 2 กม.</p>	<p>เหนือ</p>																		

- สถานบริการบันเทิงต่าง ๆ มีปรากฏ 5 แห่ง ในอดีตเมืองหนองคายเป็นเมืองสงบแต่เมื่อมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีนักท่องเที่ยวหลั่งไหลเข้ามา สถานบริการบันเทิงต่าง ๆ เกิดขึ้นตามมาอย่างเห็นได้ถึงการขยายตัวของกิจกรรมท่องเที่ยวของเมืองหนองคาย

- โทรศัพท์ทางไกล มีปรากฏภายในเขตเมือง 3 แห่ง แต่ก็ไม่สามารถบอกได้ว่าชุมชนเมืองหนองคาย มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนเพิ่มมากขึ้น การท่องเที่ยวได้ขยายตัวมากขึ้นอย่างไรก็ตาม ในแง่ของการบริการขององค์การโทรศัพท์ ได้จัดให้มีตู้โทรศัพท์ระบบทางไกลอัตโนมัติ (ตู้สาธารณะ) ไว้คอยบริการแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนตามสถานที่ที่มีความสัมพันธ์กันกับการท่องเที่ยวภายในเขตเมืองและชุมชนแล้วจะสามารถรองรับการขยายตัว ของการท่องเที่ยวได้

- ห้างสรรพสินค้า มีปรากฏในเขตเมือง 1 แห่ง เป็นแหล่งจับจ่ายใช้สอยของผู้คนในท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือนสามารถใช้บริการร้านขายของเบ็ดเตล็ด เป็นทางเลือกอีกทางหนึ่ง

จากลักษณะของกิจกรรมการค้าและบริการ พอจะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าชุมชนเมืองหนองคายมีการเปลี่ยนแปลงจากชุมชนริมแม่น้ำโขงที่เงียบสงบในอดีต มาเป็นเพื่อรองรับการขยายตัวทางการท่องเที่ยว

จากการวิเคราะห์การใช้จะพบว่า ย่านการค้า และบริการของหนองคายจะประกอบไปด้วย ย่านการค้า 3 แห่งด้วยกันคือ (แผนที่ประกอบ 4.4)

- ย่านตลาดท่าเสด็จริมฝั่งโขง ตั้งอยู่บริเวณท่าเรือเทศบาลเมืองหนองคาย สำนักงานศุลกากร และด่านตรวจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวในระดับจังหวัด และอนุภาคลุ่มน้ำโขง ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ เป็นที่จำหน่ายของที่ระลึก ของใช้อุปโภคบริโภคจาก อินโดจีน สินค้าพื้นเมือง เครื่องเงิน เซรามิค เครื่องจักสานต่าง ๆ ผ้าไหมไทยและลาว นาฬิกาจากรัสเซีย เครื่องมืออุปกรณ์ไฟฟ้า ฯลฯ เปิดบริการตั้งแต่ 10.00 - 20.00 น.

- ย่านตลาดสดโพธิ์ชัย ตั้งอยู่บริเวณถนนประจักษ์ บริเวณสถานีขนส่งผู้โดยสาร (บขส.) หนองคาย เป็นศูนย์กลางการบริการการค้าในระดับจังหวัด ให้บริการแก่ ประชาชนภายในพื้นที่เขตเทศบาลจนถึง ระดับจังหวัดเป็นแหล่งจำหน่ายอาหารแห้ง อาหารสด อาหารพื้นเมือง ผัก ผลไม้ และที่สำคัญเป็นแหล่งรวมปลาจากลำน้ำโขงทุกชนิด เปิดบริการตลอดวัน

กระเพาะปลา เห็ดชนิดต่าง ๆ สินค้าจากเมืองจีน

ร้านขายนาฬิกาพบเห็นได้ทั่วไปบริเวณ
ตลาดท่าเสด็จ

เครื่องใช้ไฟฟ้าและขนมปังชนิดต่าง ๆ

ภาพที่ 4.6 แสดงย่านการค้าบริเวณตลาดท่าเสด็จ

ที่มา : ได้รับความเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท. และจากการสำรวจ

- ย่านตลาดสดชัยพร ตั้งอยู่บริเวณถนนมีชัย ซ่าง ๆ วัดชัยพร เป็นศูนย์กลางการบริการ การค้า รองลงมาจากตลาดสดโพธิ์ชัย ให้บริการแก่ประชาชน ฝั่งตะวันตกของเมืองหนองคาย ตลอดจนผู้ ประกอบการค้ารายย่อยของกรุงเวียงจันทน์ เป็นแหล่งขายสินค้าอุปโภค -บริโภค ของสดบางชนิด ผัก ผลไม้แต่ มีปริมาณน้อยกว่าตลาดสดโพธิ์ชัย

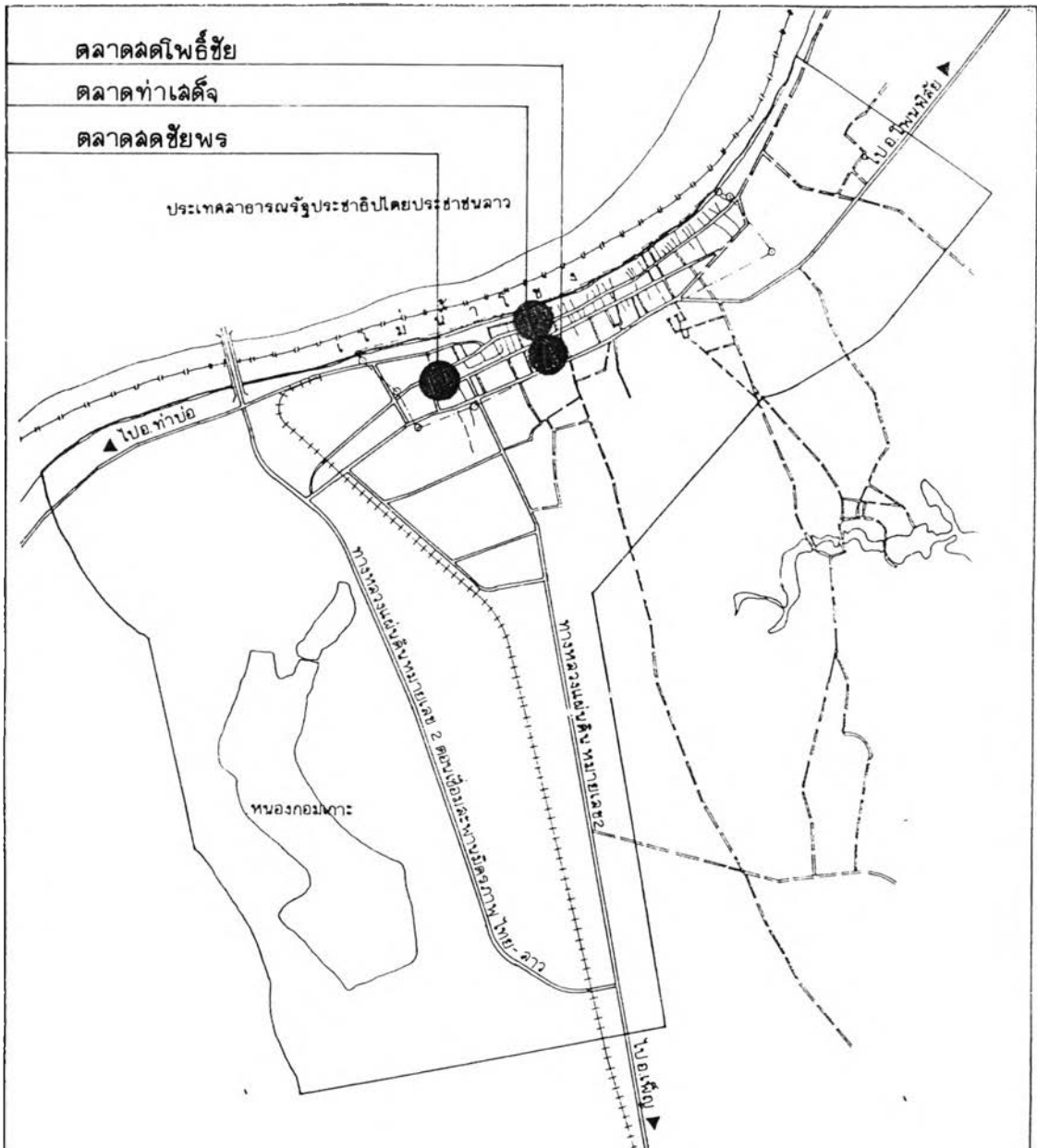
ตลาดสดโพธิ์ชัย

ปลาแม่น้ำโขงชนิดต่าง ๆ
มีให้เห็นในชุมชนริมโขง

ภาพที่ 4.7 แสดงย่านการค้าบริเวณตลาดสดโพธิ์ชัย

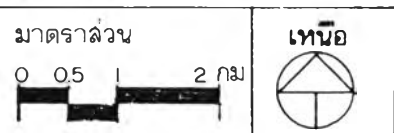
- ที่มา : ได้รับความเชื่อเื้อ่จากอนุสาร อสท. และจากการสำรวจ

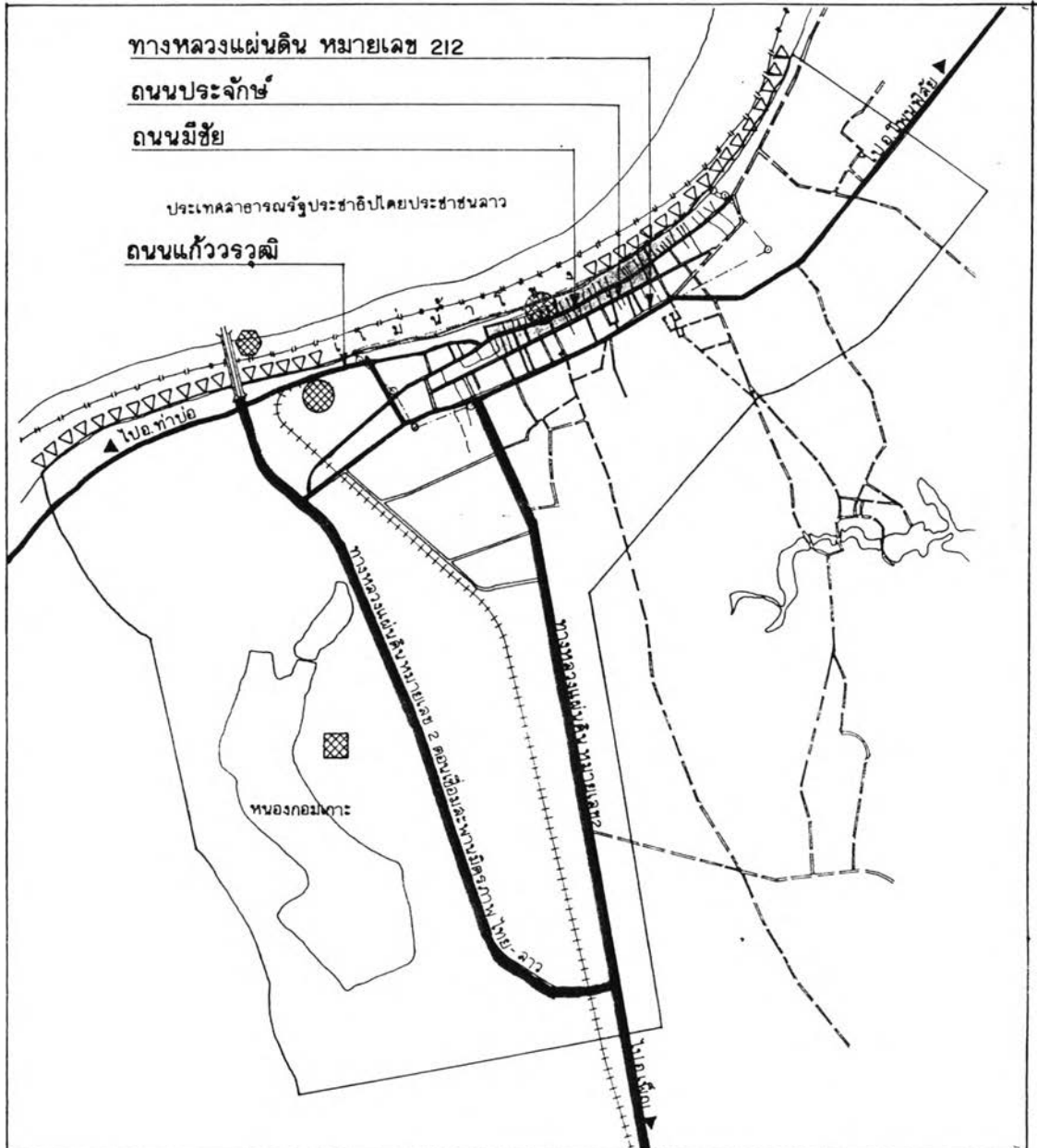

การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโต การท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา:เมืองหนองคาย **แผนที่ 4.4**

แสดง ย่านการค้าเมืองหนองคาย

สัญลักษณ์
 - - - - - เขตประเทศ
 ○ - - - - - เขตเทศบาล
 ———— เขตผังเมืองรวม
 + + + + + ทางรถไฟ
 = = = = = ทางหลวงแผ่นดิน
 — — — — ทางนิเวศกรัง
 〇 หนอง บึง ≡ ละพาน

การวางแผนพัฒนาความร่วมมือเพื่อรองรับการเติบโต
 การท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา: เมืองหนองคาย

แผนที่ 4.5

แสดง จินตภาพชุมชนเมือง

- ถนนสายประธาน (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 2)
- ถนนสายหลัก (ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 212)
- ถนนสายรอง (ถนนมิชัย ถนนประจักษ์)
- ย่าน (ชุมชนเมือง)
- ขอบเขต (แม่น้ำโขง)
- ที่รวมกิจกรรมหลัก (สถานีรถไฟ, ตลาดท่าเลด็จ)
- ที่รวมกิจกรรมรอง (สวนสาธารณะ)
- ที่หมายตา (สะพานมิตรภาพ)

สัญลักษณ์

- เขตประเทศ
- เขตเทศบาล
- เขตผังเมืองรวม
- ทางรถไฟ
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางผิวลูกรัง
- หนอง "บึง" ละครพาน

มาตราส่วน
 0 0.5 1 2 กม.

เหนือ

อนึ่งย่านการค้าที่พบว่า ความสำคัญกับการท่องเที่ยวของจังหวัดหนองคายมากเป็นแรงดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมาเยี่ยมเยือน คือ ตลาดท่าเสด็จริมฝั่งโขง นอกจากนักท่องเที่ยวจะสามารถจับจ่ายซื้อของที่ระลึก สินค้าพื้นเมืองแล้วยังสามารถดื่มด่ำกับบรรยากาศริมฝั่งโขง พร้อม ๆ กัน กับการได้ลิ้มลองรสชาติของอาหารพื้นเมืองที่เรียงรายเปิดกิจการริมฝั่งแม่น้ำโขง เหล่านี้จึงเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือนหนองคายตลอดมา

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวนและสัดส่วนร้อยละของสถานประกอบการค้าและบริการ

แยกตามลักษณะการค้า ปี พ.ศ. 2535

ลำดับที่	ลักษณะการค้า	เขตผังเมืองรวม		ในเขตเทศบาล		นอกเขตเทศบาล	
		จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ (%)
1	การค้าปลีก	446	42.68	349	40.82	97	48.50
2	การค้าส่ง	22	2.11	21	2.46	1	0.50
3	การบริการ	423	40.48	344	40.23	79	39.50
4	การค้าปลีกและค้าส่ง	33	3.16	39	4.56	4	2.00
5	การค้าปลีกและการบริการ	97	9.28	82	9.59	15	7.50
6	การค้าส่งและการบริการ	10	0.96	7	0.82	3	1.50
7	การค้าปลีก ค้าส่ง และการบริการ	14	1.34	13	1.52	1	0.50
	รวม	1,045	100.00	855	100.00	200	100.00

ที่มา : รายงานการวิจัยเพื่อการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม เมืองหนองคาย

ก. ลักษณะการค้าและบริการ

เมื่อมีการแยกกิจกรรมการค้าและบริการออกตามลักษณะการค้า จะพบว่า ทั้งในเขตผังเมืองรวมของเทศบาล และนอกเขตเทศบาล การค้าปลีกจะเป็นกิจกรรมการค้าที่พบมากที่สุด รองลงมาคือ การบริการและการค้าปลีกและการบริการตามลำดับ แสดงให้เห็นว่า จังหวัดหนองคายมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อันได้แก่ การค้าปลีก นอกจากจะให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่แล้ว ผู้มาเยี่ยมเยือน เป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามาใช้บริการในที่นี้รวมถึงประชาชนจาก สปป.ลาวที่เข้ามาซื้อ สินค้าอุปโภค บริโภค เกือบทุกชนิดภายในเมืองหนองคาย ส่วนการบริการสามารถบอกได้ถึงภาวะการเข้ามาเยี่ยมเยือน ของผู้คนต่างพื้นที่เข้ามาใช้บริการ ลำพังการบริการที่รองรับชุมชนได้ จะไม่ปรากฏชัดเท่าเมืองท่องเที่ยว

ข. การอุตสาหกรรม

จากการสำรวจพบว่า ในบริเวณเขตเมืองหนองคายมีสถานประกอบการโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งสิ้นจำนวน 212 แห่ง ลักษณะของกิจการอุตสาหกรรมจะเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และเป็นอุตสาหกรรมเพื่อการค้าบริการ แก่ผู้ที่พักอาศัยอยู่ในบริเวณชุมชน เมืองหนองคาย และบริเวณใกล้เคียง และอุตสาหกรรมที่มีการเติบโตสูงได้แก่ อุตสาหกรรมประเภท อู่ซ่อมรถยนต์ จักรยานยนต์ โรงพิมพ์ และโรงทำน้ำแข็ง และน้ำดื่ม จนถึงผลิตภัณฑ์อาหารของที่ระลึก และบริการซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้าทุกชนิด ซึ่งจากสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวเข้ามามีบทบาททำให้การอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะ อุตสาหกรรมประเภทโรงทำน้ำแข็ง น้ำดื่ม

4.3 สถาบันและบริการทางสังคม

ก. ศูนย์ราชการแห่งใหม่

สถาบันราชการมีศูนย์กลางอยู่บริเวณเมืองหนองคาย เป็นศูนย์กลางของการบริหาร และการปกครองของจังหวัด มีหน่วยราชการทั้งสิ้น 60 แห่ง ส่วนใหญ่กระจายอยู่ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีจำนวนข้าราชการ และลูกจ้าง 4,771 คน สำหรับในอนาคตจะย้ายไปอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดในบริเวณสนามบิน ตำบลหนองกอมเกาะในพื้นที่ 632 ไร่ (ในปัจจุบันปี พ.ศ.2541 มีการก่อสร้าง และเปิดใช้เป็นทางการแล้วเมื่อ ปลายปี พ.ศ.2541)

การย้ายที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดไปอยู่ในบริเวณศูนย์ราชการจังหวัดแห่งใหม่ เป็นการวางแผนในระยะยาวเพราะที่ตั้งของศาลากลางจังหวัดแต่เดิมอยู่ในบริเวณเขตชุมชนในอนาคต หากเมืองมีการขยายตัวมากขึ้น โดยเฉพาะเมืองที่รับหน้าที่เป็นเมืองชายแดน เช่น หนองคาย ประชาชนในพื้นที่และผู้มาเยือน เข้าไปติดต่อเพื่อขอทำบัตรผ่านแดนหรือติดต่อเรื่องต่าง ๆ ซึ่งจะต้องดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ประจำศาลากลางจังหวัด ซึ่งถ้าหากเป็นที่ตั้งทำการแต่เดิมจะก่อให้เกิดการแออัดของประชาชนผู้มาใช้บริการ การจราจร ที่จอแจ ฯลฯ การย้ายที่ทำการแห่งใหม่ จึงช่วยแก้ปัญหาได้ในระยะยาว

ข. สถาบันการศึกษา

ในบริเวณเขตฝั่งเมืองรวมเมืองหนองคาย มีสถาบันการศึกษาทั้งสิ้น 23 แห่ง ให้การบริการด้านการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา อาชีวศึกษา ดำเนินการโดยภาครัฐ และเอกชน มีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 11,677 คน จำนวนครู 816 คน และจำนวนห้องเรียน 470 ห้องเรียน (รายงานการวิจัยเพื่อการวางแผนและจัดทำผังเมืองรวม, เมืองหนองคาย)

ส่วนหนึ่งของสถานศึกษาในเขตชุมชนเมืองหนองคายเพื่อรองรับประชาชนใน สปป.ลาว ที่เข้ามาศึกษาเล่าเรียนในเขตเมืองหนองคาย โดยเฉพาะโรงเรียนเซนต์ปอลหนองคาย ซึ่งเป็นโรงเรียนคริสต์ และในระดับอาชีวะ ได้แก่ ศูนย์ฝึกวิชาชีพอุตสาหกรรมและต่อเรือ เทคนิคหนองคาย ทั้งนี้เพราะการศึกษาในฝั่งสปป.ลาว ค่อนข้างมีข้อจำกัดและขาดความพร้อม ส่วนในระดับมหาวิทยาลัยในอนาคต มหาวิทยาลัย

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ขอนแก่นจะทำการขยายสาขามายังจังหวัดหนองคาย เพื่อกระจายโอกาสให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมถึงเป็นการช่วยเหลือ สปป.ลาว ในทางอ้อม (เหมือนที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น)

ค. การบริการด้านสาธารณสุข

สถานบริการสาธารณสุขในเขตผังเมืองรวมเมืองหนองคาย มีสถานบริการดำเนินการโดยภาครัฐบาลประกอบด้วย

- โรงพยาบาลหนองคาย ตั้งอยู่บริเวณถนนมีชัย 4 มีแพทย์ 23 คน ทันตแพทย์ 4 คน พยาบาล 205 คน ผู้ช่วยพยาบาล 40 คน เตียงคนไข้ 324 เตียง ในปี พ.ศ.2541 ผู้ป่วยใน 17,511 คน และผู้ป่วยนอก 118,324 คน

- สาธารณสุขจังหวัดหนองคาย มีแพทย์ 3 คน พยาบาล 8 คน พนักงานอนามัย 14 คน

- สาธารณสุขอำเภอเมืองหนองคาย มีพนักงานอนามัย 35 คน

- สำนักงานส่วนมาลาเรียที่ 9

- สถานีอนามัยตำบลมีชัย มีพนักงานอนามัย 4 คน

- สถานีอนามัยตำบลหนองกอมเกาะ มีพนักงานอนามัย 2 คน

นอกจากนี้ยังมีสำนักงานแพทย์เอกชน 20 แห่ง ซึ่งเมื่อพิจารณาสัดส่วนประชากรกับบุคลากรด้านสาธารณสุข เปรียบเทียบกับมาตรฐานดังนี้ (ไม่นับรวมบุคลากรสำนักงานแพทย์เอกชน เนื่องจากบุคลากรมักจะเป็นกลุ่มประชากรเดียวกัน)

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลการสาธารณสุขและอนามัยชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

ปี พ.ศ.	สถานสาธารณสุข		บุคลากรด้านสาธารณสุขและอนามัย				จำนวน เตียง คนไข้	จำนวน ผู้ป่วยเฉลี่ย ต่อวัน
	โรงพยาบาล (แห่ง)	คลินิก (แห่ง)	แพทย์ (คน)	พยาบาล (คน)	เภสัชกร (คน)	ทันตแพทย์ (คน)		
2535	1	18	-				218	433
2536	1	19	16	141	2	3	278	423
2537	1	19	17	153	2	2	294	432
2538	1	20	16	169	4	2	294	332
2539	1	22	22	181	4	4	294	329

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

	สัดส่วนเมืองหนองคาย	มาตรฐานสาธารณสุข
แพทย์ : ประชากร	1 : 1,647	1 : 5,000
พยาบาล : ประชากร	1 : 232	1 : 300
เตียง : ประชากร	1 : 152	1 : 617

เมื่อพิจารณาถึงสัดส่วนการให้บริการด้านสาธารณสุขในชุมชนเมืองหนองคาย จะเห็นได้ว่า อยู่ในเกณฑ์ที่สูง เป็นเพราะนอกจากจะบริการประชาชนภายในชุมชนแล้ว ยังต้องบริการแก่ประชาชน สปป.ลาว ทั้งสถานบริการทางด้านสาธารณสุขของภาครัฐและเอกชน

จากสถิติของการป่วยและเสียชีวิตของประชาชนในเขตชุมชนเมืองหนองคายยังคงเป็น อุบัติเหตุทางรถยนต์ที่มีพบเห็นได้โดยทั่วไปในทุกจังหวัด

ง. ไปรษณีย์, การบรรเทาสาธารณภัย และความปลอดภัยในทรัพย์สิน

ไปรษณีย์

จากสถิติในตารางที่ 4.4 พบว่า มีการรับฝากและนำจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์ พัสดุไปรษณีย์, ไปรษณีย์โทรเลข ตัวแลกเงิน เพิ่มขึ้นในปริมาณที่ค่อนข้างสูงขึ้นเรื่อย ๆ สาเหตุเพราะมีการเข้ามาใช้บริการของประชาชนภายในพื้นที่และประชาชนจาก สปป.ลาว ตลอดจนผู้เยี่ยมเยือน ในปัจจุบัน ที่ทำการไปรษณีย์หนองคายไม่สามารถรองรับได้อย่างเต็มที่ จึงมีการปรับปรุงและก่อสร้างที่ทำการไปรษณีย์ ใหม่ (กำลังดำเนินการ) ในอนาคตคาดว่าจะมีบริการในจุดสำคัญที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวหนาแน่น ในเขตเมืองหนองคาย เช่น บริเวณ ตลาดท่าเสด็จ บริเวณคอสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เพื่อกระจายความแออัดของผู้มาใช้บริการ (ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น)

การบรรเทาสาธารณภัย

สถานีดับเพลิง ตั้งอยู่ในบริเวณสำนักงานเทศบาลเมืองหนองคาย ไม่ปรากฏในอำเภออื่น ๆ ในการดับเพลิงใช้น้ำประปาดับเพลิง 35 จุดตั้งกระจายอยู่ทั่วพื้นที่เขตชุมชนเมืองหนองคาย นอกจากนี้ การดับเพลิงของชุมชนเมืองหนองคายยังใช้น้ำจากแม่น้ำโขง และแหล่งน้ำธรรมชาติสำหรับดับเพลิงอีก 6 แห่ง อุปกรณ์มีรถดับเพลิง 4 คัน รถบรรทุกน้ำ 3 คัน เรือดับเพลิง 1 ลำมีจำนวนเจ้าหน้าที่ประจำ 37 คน

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลสถิติการงานและการเงินของที่ทำกรไปรษณีย์โทรเลข
หนองคาย

ปีงบประมาณ (พ.ศ.)	ประเภท	ไปรษณีย์ ภัณฑ์ (ชิ้น)	พัสดุ ไปรษณีย์ (ชิ้น)	ไปรษณีย์ โทรเลข (ฉบับ)	ธนาณัติ				ตัวแลกเงิน	
					ภายในประเทศ		ระหว่างประเทศ		ไปรษณีย์	
					(ฉบับ)	เงิน (บาท)	(ฉบับ)	เงิน (บาท)	ฉบับ	เงิน (บาท)
2535	รับฝาก	1,001,709	7,157	19,774	24,190	31,579,528	-	-	2,576	255,077
	นำจ่าย	1,150,262	8,546	15,595	23,263	58,625,046	719	2,346,520	2,751	336,159
2536	รับฝาก	1,248,359	7,267	15,071	23,655	32,392,042	1	595	2,359	285,723
	นำจ่าย	1,107,181	8,545	11,557	27,737	72,777,535	963	3,927,401	2,606	440,330
2537	รับฝาก	1,465,464	10,113	21,053	24,472	35,436,353	3	5,372	2,836	394,806
	นำจ่าย	1,380,401	10,227	11,957	28,105	73,377,157	1,167	6,101,685	3,042	545,144
2538	รับฝาก	1,426,333	11,620	18,531	25,104	39,286,911	2	1,918	3,039	399,111
	นำจ่าย	1,193,665	10,610	13,636	30,976	80,471,710	894	5,684,713	3,397	624,191
2539	รับฝาก	2,055,049	15,263	17,842	24,566	44,161,532	-	-	3,363	360,875
	นำจ่าย	1,525,616	17,420	13,846	36,962	107,880,959	882	4,852,989	4,360	855,054

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

ตารางที่ 4.5 แสดงสถิติเพลิงไหม้ในบริเวณเขตชุมชนเมืองหนองคายปี พ.ศ. 2535-2539

ปี พ.ศ.	จำนวนครั้ง		ค่าเสียหาย (บาท)		หมายเหตุ
	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	ในเขตเทศบาล	นอกเขตเทศบาล	
2535	2	3	2,000	343,640	
2536	5	5	96,000	315,000	
2537	2	6	45,002,500	146,500	
2538	9	4	43,000	34,500	
2539	5	6	673,200	493,000	

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

อย่างไรก็ตามสถิติในตารางที่ 4.5 การเกิดเพลิงไหม้ภายในชุมชนหากมีบ่อยครั้ง อาจสร้างความไม่มั่นใจในสวัสดิภาพของเมืองหนองคาย แก่นักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ทำให้เกิดภาพพจน์เสียหายต่อเมือง จึงจำเป็นต้องระมัดระวังและให้ความสำคัญและเตรียมพร้อมตลอดเวลา เพราะทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน อีกทั้งในเขตชุมชนเมืองหนองคาย มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นและมีอาคารสูงจำนวนมากหลายแห่ง

ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

จากการศึกษาสถิติข้อมูลทางด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้น ในบริเวณเขตเทศบาลเมืองหนองคาย จะเห็นได้ว่า คดีที่เป็นปัญหาสำคัญอันดับหนึ่งของเมือง คือ คดีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เป็นคดีที่มีจำนวนมากที่สุด และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกปี จาก 15 คดี ในปี พ.ศ. 2532 สาเหตุเนื่องมาจาก เป็นเมืองชายแดนซึ่งมีให้พบเห็นได้ในแถบเมืองชายแดนส่วนใหญ่ มีการลักลอบนำเข้าสู่อาณาจักรไทย โดยผ่านจังหวัดหนองคาย ในคดีที่เป็นปัญหารองลงมา ได้แก่ คดีลักทรัพย์ ซึ่งมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 คดีทำร้ายร่างกายก็เป็นอีกคดีหนึ่งที่มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลสถิติด้านอาชญากรรมที่เกิดขึ้นภายในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

ลำดับที่	คดี	ปี พ.ศ.2535	ปี พ.ศ. 2536	ปี พ.ศ. 2537	ปี พ.ศ. 2538	ปี พ.ศ. 2539
1	ทำร้ายร่างกาย	8	9	5	11	14
2	ลักทรัพย์	21	33	36	19	15
3	ชิงทรัพย์	1	2	-	1	3
4	ชิงทรัพย์	2	-	2	-	-
5	ปล้นทรัพย์	1	-	-	-	-
6	ยาเสพติด	15	16	21	28	23
7	วางเพลิง	-	-	-	-	-
8	อุบัติเหตุ	7	4	5	8	5

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ. 2535-2539

จ. ตลาดสด นันทนาการและการจัดเก็บขยะมูลฝอย

เมืองหนองคาย มีตลาดสด 2 แห่ง ที่ดำเนินการโดยเทศบาล ๓ คือ

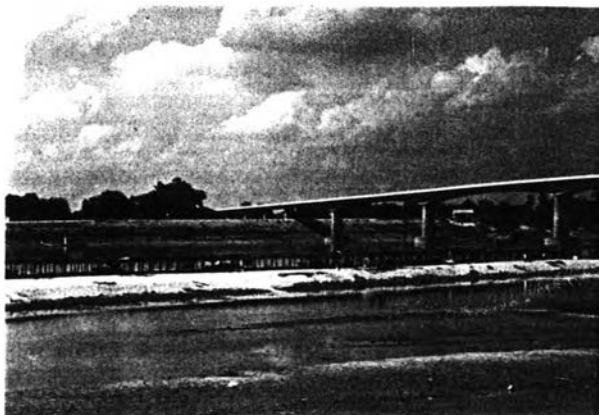
1. ตลาดสดชัยพร ตั้งอยู่ริมบริเวณถนนมีชัย
2. ตลาดสดโพธิ์ชัย ตั้งอยู่ริมบริเวณถนนประจักษ์

ดังกล่าวรายละเอียดไว้แล้วในข้างต้น

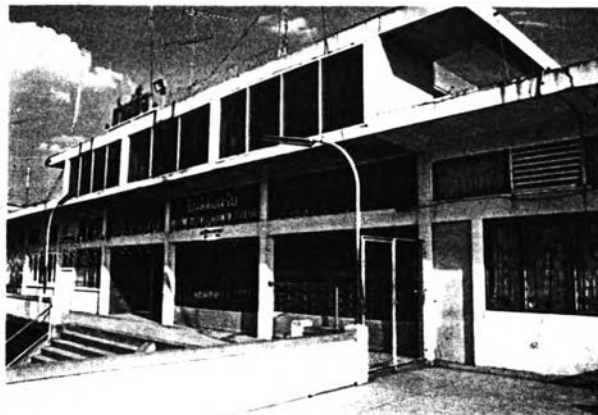
หมายเหตุ ตลาดท่าเสด็จ เป็นตลาดที่เกิดขึ้น เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว ริมฝั่งโขง ภายใต้การดูแลของเทศบาล โดยมีการรวมกลุ่มกันของพ่อค้า แม่ขาย เป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยว ผู้มาเยือน และคนในพื้นที่ นิยมมาใช้บริการ เพราะมีสินค้าหลากหลายชนิดให้เลือก ยกเว้นของสด ตลาดท่าเสด็จจะเปิดบริการในช่วงเวลา 10.00 น - 20.00 น. ของทุกวัน เว้นในช่วงเทศกาลจะเปิดบริการไม่แน่นอน

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและนันทนาการ

- หาดจอมมณี ตั้งอยู่ตำบลมีชัย ริมฝั่งโขง ใกล้กับสะพานมิตรภาพไทย-ลาว มีลักษณะเป็นหาดทรายริมแม่น้ำโขงในฤดูแล้งที่น้ำตื้นเขินมาก เรียกว่า “เป็นพญาของดินแดนอีสาน”
- ศาลาทำเสด็จ ตำบลในเมือง เป็นจุดชมทัศนียภาพของแม่น้ำโขงมองเห็นท่าเรือของประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

หาดจอมมณี พญาของดินแดนอีสาน

ศาลาทำเสด็จจุดชมทิวทัศน์แม่น้ำโขง

ภาพที่ 4.8 แสดงสถานที่พักผ่อนและนันทนาการ
(ที่มา : จากการสำรวจ)

นอกจากนี้ยังมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ คือ วัดโพธิ์ชัย เป็นพระอารามหลวง ตั้งอยู่ตำบลในเมือง มีพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ คือหลวงพ่อบุญเหลือ และวัดศรีเมืองเป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อบุญเหลือ เชื่อกันว่าสร้างโดยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แห่ง นครเวียงจันทน์ ซึ่งพระพุทธรูปทั้งสองชาวหนองคาย และจังหวัดใกล้เคียงให้การเคารพนับถือเลื่อมใสมาก

การจัดเก็บขยะมูลฝอย

สถานที่ทิ้งขยะมูลฝอย อยู่บริเวณบ้านนาจันทรร่องเม็ก ทางด้านทิศใต้ของชุมชน มีพื้นที่ 32 ไร่ 3 งาน 63 ตารางวา อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บขยะมีรถบรรทุก 6 คันถึงบรรจุขยะ จำนวน 350 ใบ ปริมาณขยะเฉลี่ยวันละ 72 ลูกบาศก์เมตร วิธีการจัดขยะใช้กองกลางแจ้งแล้วฝังกลบ ในปัจจุบันการจัดเก็บขยะยังไม่ประสบปัญหาขยะตกค้าง จะมีก็เพียงแต่ขยะที่ทิ้งไม่เป็นที่ที่ให้เห็นประปรายในแหล่งชุมชน อย่างไรก็ตามกิจกรรมการท่องเที่ยวมีส่วนทำให้ปริมาณขยะเพิ่มมากขึ้น ในอนาคตน่าจะมีการจัดเก็บที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.4 ประชากร

ในปี พ.ศ. 2539 โดยแยกเป็นชาย 22,244 คน หญิง 22,009 ในปี พ.ศ.2540 มีประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองคายทั้งสิ้น 44,611 คน เป็นชาย 22,236 คน หญิง 22,375 คน จะเห็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของประชากรค่อนข้างคงที่เปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนประชากรในระหว่างปี พ.ศ. 2538 - 2541

ปี พ.ศ.	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	รวม	ร้อยละ
2538	22,586	50	22,564	50	45,150	100
2539	22,244	51	22,009	49	44,253	100
2540	22,236	50	22,375	50	44,611	100
2541	21,128	51	20,986	49	42,113	100

ที่มา : กองวิชาการและแผน , เทศบาลเมืองหนองคาย

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า แนวโน้มของประชากรในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย มีแนวโน้มลดลง เป็นเพราะ มีการควบคุมจำนวนประชากร โดยในปี พ.ศ.2541 มีประชากรทั้งหมด 42,113 คน แบ่งเป็นชาย 21,128 คน หญิง 20,986 คน คิดเป็นประชากรเฉลี่ย 1,197 คนต่อตารางกิโลเมตร

ตารางที่ 4.8 แสดงลักษณะโครงสร้างประชากรเขตผังเมืองรวมเมืองหนองคาย
ปี พ.ศ.2535

ลักษณะโครงสร้างทางประชากร	เขตผังเมือง รวม	เขตเทศบาล	นอกเขตเทศ บาล
จำนวนประชากร	49,417	23,134	26,283
อัตราส่วนเพศชาย : หญิง 100 คน	94	86	100
ร้อยละของประชากรกลุ่มอายุ 0-14 ปี	23	20	26
15-64 ปี	71	73	70
65 ปีขึ้นไป	6	7	4
อัตราส่วนพึ่งพิง (%)	40	37	44

ที่มา : รายงานการวิจัยเพื่อการวางแผนและการจัดทำผังเมืองรวม เมืองหนองคาย
(ปรับปรุงครั้งที่ 1)

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะโครงสร้างของประชากรอัตราส่วนเพศชายต่อเพศหญิง 94 : 86 คน และจำนวนร้อยละของประชากรกลุ่มอายุ 15 - 64 ปี ในเขตเทศบาลเมืองมีจำนวนร้อยละ 73 ซึ่งมากกว่าในเขตผังเมืองรวม และอัตราส่วนพึงพิงในเขตเทศบาล เป็น 37 %

4.5 การคมนาคมขนส่งภายในเขตเมือง

ประกอบด้วยเส้นทางสายหลัก 3 สาย ได้แก่ ถนนมีชัย ถนนประจักษ์ และถนนพั่งชลประทาน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212) เลียบฝั่งโขงด้านนอก แนวถนนวางตัวในลักษณะที่ขนานไปตามแนวยาวของลำน้ำโขง (ทิศตะวันตก - ทิศตะวันออก) มีถนนสายรองและถนนสายย่อยประมาณ 76 สาย ทำหน้าที่ในการเชื่อมถนนสายหลักทั้ง 3 สายเข้าด้วยกัน ในลักษณะที่ดีมากพอสมควร

พื้นผิวของการจราจรของถนนภายในชุมชนเมืองหนองคายส่วนใหญ่ เป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ถนนสายหลักมีความกว้างของพื้นผิวจราจรเฉลี่ยประมาณ 16.83 เมตร ส่วนถนนสายรองและถนนซอย มีความกว้างของพื้นผิวการจราจร เฉลี่ยประมาณ 5.24 เมตร

โดยเขตทางมีความกว้างเฉลี่ยประมาณ 18.41 เมตร และจากการประเมินโดยส่วนใหญ่พบว่า ระบบถนนในหนองคายส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในปัจจุบันโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างดี มีข้อบกพร่อง คือ ความกว้างของถนนแคบ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศอันเป็นที่ตั้งของเมือง ทำให้การจราจรติดขัดในบางช่วงเวลา และช่วงหน้าเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งปัญหาการจราจรดังกล่าว อาจจะทำให้ไม่สามารถรองรับ ปริมาณการจราจรที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของเมืองในอนาคตได้

ส่วนยานพาหนะที่ใช้ในเขตเมือง จากการสังเกตจะพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ นิยมใช้รถจักรยานยนต์เป็นยานพาหนะส่วนบุคคล ในการเดินทางสัญจรภายในเมืองและนิยมใช้รถกระบะรองลงมา ที่พบเห็นได้น้อย ได้แก่ รถยนต์ส่วนบุคคล จะนิยมวิ่งระหว่างชุมชน เพราะมีประชากรของหนองคายบางส่วน ทำงานในจังหวัดอุดรธานี โดยจะไปทำงานในเช้าวันจันทร์และกลับในเย็นของวันศุกร์ทุกสัปดาห์

“สกายแลป” รถรับจ้างในเขตเมือง

การจราจรบริเวณถนนประจักษ์

ภาพที่ 4.9 แสดงการใช้ยานพาหนะภายในเขตเมือง
(ที่มา : จากการสำรวจ)

ประเภทของรถรับจ้าง ในเขตเมืองจะนิยมรถรับจ้างสาธารณะที่เรียกว่า “สกายแลป” ซึ่งจะพบเห็นได้มาก เนื่องจากภายในเขตเมืองไม่มีระบบขนส่งมวลชนประเภทอื่น อัตราค่าโดยสารจะเริ่มต้นราคาที่ 10 บาท (ปี พ.ศ.2540) และ การเดินทางระหว่างเขตชุมชนเมืองกับพื้นที่ระหว่างอำเภอ ใช้บริการรถของ บขส. เป็นพาหนะ และในเรื่องของระเบียบวินัย ด้านการจราจรจากการสอบถามของสายตรวจภายในพื้นที่พบว่า ประชาชนในเขตเมืองจะปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด ประมาณร้อยละ 65-70 มีการสวมหมวกนิรภัยในการขับขี่รถจักรยานยนต์ คาดเข็มขัดนิรภัยในรถยนต์ ส่วนใหญ่ปัญหาการจราจรจะมาจาก คนภายนอกพื้นที่ เข้ามาใช้บริการ ด้านการท่องเที่ยว เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาที่จอดรถ การขับขี่บนถนนทางเดียว ห้ามรถสวน และ ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ประชาชนชาวลาวเข้ามาใช้บริการด้านต่าง ๆ ภายในเมือง หนองคาย ปริมาณเพิ่มขึ้น โดยส่วนใหญ่จะนิยมนำรถข้ามมายังฝั่งไทยและรถที่นำเข้ามาจะเป็นการขับแบบพวงมาลัยซ้าย ซึ่งก่อให้เกิดความสับสนด้านการจราจรตลอดจนอัตราค่าธรรมเนียมไม่แพงมากนัก อีกทั้งยังสามารถนำรถเข้ามาได้ถึง 3 จังหวัด ได้แก่ หนองคาย อุดร และขอนแก่น

ตารางที่ 4.9 แสดงสภาพเส้นทางคมนาคม ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย
ปี พ.ศ.2535

สาย ที่	ชื่อถนน	จากบริเวณถึงบริเวณ	ลักษณะถนน						สภาพ ถนน
			เขตทาง (เมตร)	ความยาว (เมตร)	ความกว้าง (เมตร)	พื้นที่ผิวการ จราจร(ตร.ม.)	ไหล่ทาง (เมตร)	ชนิดผิว การ จราจร	
1	ถนนมีชัย	สุดถนนมีชัย - สี่แยกวัดธาตุ	17.30	174.00	7.70	1,339.80	4.80	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกวัดธาตุ - หน้าตำบรวางน้ำ	16.40	873.00	7.40	6,460.20	4.50	ค.ล.ล.	ดี
		หน้าตำบรวางน้ำ - สี่แยกโพธิ์ชัย	17.00	721.90	8.50	6,136.15	4.25	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกโพธิ์ชัย - ซอยอ้อ	16.00	745.00	8.00	5,960.00	4.00	ค.ล.ล.	ดี
		ซอยอ้อ - สี่แยกสุขประชา	14.65	195.80	7.65	1,497.87	3.50	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกสุขประชา - หน้า ร.อ.อมลีน	11.95	339.45	7.35	2,494.96	2.30	ค.ล.ล.	ดี
		หน้า ร.อ.อมลีน - สี่แยกนายโคก	17.40	261.50	9.40	2,458.10	1.00	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกนายโคก - สามแยกถนนแก้ววรุณี	19.70	104.30	11.30	1,178.10	4.20	แอสฟัลท์	พอใช้
		สามแยกถนนแก้ววรุณี - แยกท่าค้า	24.65	338.80	15	5,403.86	4.35	ค.ล.ล.	ดี
2	ถนนประจักษ์	แยกท่าค้า - สุดถนนมีชัย	14.70	803.80	95	8,118.38	2.30	ค.ล.ล.	ดี
		สุดถนนประจักษ์ - แยกซอยเอกชน	18.00	146.00	10.10	876.00	1.00	ค.ล.ล.	พอใช้
		แยกซอยเอกชน - สามแยกชัยพร	17.65	360.00	6.00	4,050.00	3.20	ค.ล.ล.	ดี
		สามแยกชัยพร - สี่แยกเจนจบทิศ	17.20	205.00	11.25	2,255.00	3.10	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกเจนจบทิศ - สี่แยกเจนจบทิศ	-	46.90	11.00	234.50	-	แอสฟัลท์	พอใช้
		สี่แยกเจนจบทิศ	18.00	781.75	5.00	8,755.60	3.40	ค.ล.ล.	ดี
		ซอยจิตตะปัญญา - สี่แยกกรรณ	22.30	1,774.60	11.20	20,052.98	5.50	ค.ล.ล.	ดี
		สี่แยกกรรณ - พนังชลประทาน	16.40	767.00	11.30	8,590.40	2.60	ค.ล.ล.	ดี
3	ซอยโรยาคุบ	ถนนมีชัย - พนังชลประทาน	5.10	312.00	11.20	1,248.00	0.55	แอสฟัลท์	พอใช้
		4	ซอยหัวโพน	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	9.65	168.50	4.00	850.93	2.30
	ถนนประจักษ์ - พนังชลประทาน	12.20		191.00	5.05	1,489.80	2.20	ค.ล.ล.	ดี
5	ซอยหลังตลาดชัยพร	หลังตลาดชัยพร - หน้าตลาดชัยพร	7.20	124.00	6.00	744.00	0.60	แอสฟัลท์	พอใช้
6	ถนนหน้าตลาดชัยพร	ถนนประจักษ์ - ถนนแก้ววรุณี	17.20	241.25	10.80	2,605.50	3.20	ค.ล.ล.	ดี
7	ซอยชัยพร (ข้างวัด)	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	17.40	134.00	11.00	1,474.00	3.20	ค.ล.ล.	ดี
8	ถนนชัยพร (หลังอำเภอ)	หน้าศาลากลาง - ถนนนายโคก	7.40	417.00	186-7.85	2,293.00	2.60	ค.ล.ล.	ดี
9	ซอยพยุวงเวช	ถนนแก้ววรุณี - ริมท่า	5.00	58.00	3.00	174.00	1.00	แอสฟัลท์	พอใช้
10	ถนนท่าค้า	ถนนมีชัย - ถนนแก้ววรุณี	11.40	228.00	7.00	1,596.00	2.20	ค.ล.ล.	ดี
11	ถนนเจนจบทิศ	หน้าศาลากลางจังหวัด - ถนนพนังชลประทาน	35.90	335.00	19.30	6,465.50	8.30	แอสฟัลท์	พอใช้
12	ถนนแก้ววรุณี	สุดเขตเทศบาล - ถนนมีชัย	15.00	1,356.00	8.00	10,848.00	3.50	ค.ล.ล.	ดี
13	ถนนนายโคก	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	9.90	245.50	8.00	1,964.00	3.95	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนมีชัย - ถนนริมโขง	18.40	137.70	9.40	1,294.38	4.50	ค.ล.ล.	ดี
14	ซอยเวียดนามอนุสรณ์	ถนนประจักษ์ - พนังชลประทาน	10.10	300.50	5.10	1,242.36	2.50	ค.ล.ล.	ดี
15	ซอยขึ้นจิต 1	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	6.55	243.60	4.75	446.50	3.90	ค.ล.ล.	ดี
16	ซอยขึ้นจิต 2	ถนนมีชัย - ถนนริมโขง	7.00-10.00	94.00	6.60-7.60	558.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
17	ถนนริมโขง	ริมแม่น้ำโขง - ซอยขึ้นจิต	4.00	114.00	3.00	762.00	0.50	ค.ล.ล.	ดี
		ซอยขึ้นจิต - ถนนศรีษะเกษ	10.60	254.00	5.00	250.00	2.80	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนศรีษะเกษ - ซอยสุขประชา	19.10	50.00	11.30	745.80	3.90	ค.ล.ล.	ดี
18	ซอยหลังวัดศรีมขิน	หลังวัดศรีมขิน - ถนนมีชัย	8.00	66.00	6.00	894.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
19	ซอยข้างวัดนายโคก	ถนนนายโคก - ถนนแก้ววรุณี	4.50	127.00	3.00	381.00	0.70	แอสฟัลท์	พอใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงสภาพเส้นทางคมนาคม ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ.2535 (ต่อ)

สาย ที่	ชื่อกถนน	จากบริเวณถึงบริเวณ	ลักษณะถนน						
			เขตทาง (เมตร)	ความยาว (เมตร)	ความกว้าง (เมตร)	พื้นที่ผิวการ จราจร(ตร ม.)	ไหล่ทาง (เมตร)	ชนิดผิว การจราจร	สภาพ ถนน
20	ซอยบรรเทงจิต	ถนนม็ชัย - ริมโขง	8.00	107.50	4.55-6.30	547.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	12.60	210.60	6.40	1,347.84	3.10	ค.ล.ล.	ดี
21	ซอยนิตติพัฒน์	ถนนประจักษ์ - หนองชลประทาน	11.00	285.00	7.00	1,995.00	2.00	ค.ล.ล.	ดี
22	ซอยไปรษณีย์	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	10.00	116.00	6.30-7.30	754.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
23	ถนนศรีษะ	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	11.00	120.80	6.30	761.04	2.35	ค.ล.ล.	ดี
24	ซอยวัฒนา	ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	12.00	187.50	5.55-8.20	1,125.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
25	ซอยจิตตะปัญญา	ถนนประจักษ์ - หนองชลประทาน	9.00	281.00	7.00	1,967.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
26	ซอยสุระประชา	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	8.00	114.00	5.00	570.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	13.40	168.00	8.60	1,444.80	2.40	ค.ล.ล.	ดี
27	ซอยวรมณอุทิศ	ถนนประจักษ์ - หนองชลประทาน	13.60	298.00	6.00	1,788.00	3.80	ค.ล.ล.	ดี
28	ซอยศรีเมือง	ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	10.60	152.00	5.00	760.00	2.80	ค.ล.ล.	ดี
29	ซอยฮอ	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	8.50	155.00	7.10	1,100.50	0.70	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	7.5	132.00	4.50	594.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
30	ซอยติลปาคม	ถนนประจักษ์ - หนองชลประทาน	13.00	300.00	8.60	2,580.00	2.20	ค.ล.ล.	ดี
31	ซอยศรีคุณเมือง 1	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	3.80	120.00	3.00	360.00	0.40	แอสฟัลท์	พอใช้
32	ซอยศรีคุณเมือง 2	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	8.00	139.00	5.00	695.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	3.40	109.00	3.00	327.00	0.20	ค.ล.ล.	ดี
33	ซอยหม่อมคำวัน	ถนนประจักษ์ - โรงเรียนเทศบาล 1	7.00	154.00	5.00	770.00	1.00	แอสฟัลท์	พอใช้
34	ซอยลำตวน	ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	7.00	130.00	4.00	520.00	1.50	ค.ล.ล.	ดี
35	ซอยศรีสุ่มังคล์ 1	ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	8.10	143.00	4.50	643.50	1.80	ค.ล.ล.	ดี
36	ซอยศรีสุ่มังคล์ 2	ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	6.60	150.00	4.60	690.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
37	ซอยเจ้าหา	ถนนม็ชัย - ถนนริมโขง	4.00	80.00	3.00	240.00	0.50	ค.ล.ล.	ดี
38	ซอยหน้าวัดศรีสุ่มังคล์	ถนนม็ชัย - บ้านเอกชน	5.00	107.00	3.50	374.50	0.75	แอสฟัลท์	พอใช้
39	ถนนพระเสริม	ถนนประจักษ์ - ถนนพระไศ	17.00	198.30	9.50	1,883.85	3.75	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนพระไศ - หนองชลประทาน	8.90	118.80	6.00	712.80	1.45	ค.ล.ล.	ดี
40	ถนนพระสุชา	ถนนพระเสริม - ถนนพระไศ	8.00	217.00	7.00	1,519.00	0.50	ค.ล.ล.	ดี
41	ซอยพระไศ	ถนนพระสุชา - ถนนประจักษ์	14.20	200.00	7.00	1,400.00	3.60	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนประจักษ์ - ถนนม็ชัย	7.18	155.00	3.80-6.30	775.00	0.50	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนม็ชัย - ถนนม็ชัย	5.90	85.00	4.00	340.00	0.95	แอสฟัลท์	พอใช้
42	ถนนหลังตลาดโพธิ์ชัย	หลังตลาดโพธิ์ชัย - ถนนหนองชลประทาน	20.00	126.00	14.00	1,764.00	3.00	ค.ล.ล.	ดี
43	ถนนรอบ บ.ช.ล.	-	5.80	119.00	5.80	690.20	0.00	ค.ล.ล.	ดี
		-	7.90	100.00	7.90	790.00	0.00	ค.ล.ล.	ดี
		-	6.25	108.50	6.25	678.13	0.00	ค.ล.ล.	ดี
44	ซอยศรีบุญเรือง 1	ถนนประจักษ์ - บ้านเอกชน	2.70	107.00	2.70	288.90	0.00	แอสฟัลท์	พอใช้
45	ซอยศรีบุญเรือง 2	ถนนริมโขง - ถนนม็ชัย	3.50	70.00	2.00	140.00	0.75	แอสฟัลท์	พอใช้
		ถนนม็ชัย - หลังสำนักงานไฟฟ้า	3.40	107.70	2.40	258.48	0.50	แอสฟัลท์	พอใช้
46	ถนนโพธิ์ชัย	ริมโขง - ถนนม็ชัย	4.50	74.00	4.00	296.00	0.25	แอสฟัลท์	พอใช้
		ถนนม็ชัย - ถนนประจักษ์	12.40	161.60	6.00	969.60	3.20	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนประจักษ์ - หน้าวัดโพธิ์ชัย	10.80	167.00	7.30	1,219.10	1.75	ค.ล.ล.	ดี
47	ซอยหลังสนามกีฬา	ถนนประจักษ์ - บ้านเอกชน	7.00	170.00	3.50	595.00	1.75	แอสฟัลท์	พอใช้
48	ข.ประดิษฐธรรมคุณ	ถนนประจักษ์ - ถนนม็ชัย	9.15	128.00	4.30	550.40	2.40	ค.ล.ล.	ดี
49	ข.ประดิษฐธรรมคุณ 2	ถนนประจักษ์ - ถนนม็ชัย	3.50	150.00	2.50	375.00	0.5	แอสฟัลท์	พอใช้
50	ซอยชัยภูมิ 1	ถนนประจักษ์ - ถนนหนองชลประทาน	3.80	247.00	3.00	741.00	0.4	ค.ล.ล.	ดี
51	ซอยชัยภูมิ 2	ถนนประจักษ์ - ถนนหนองชลประทาน	3.50	262.00	3.00	786.00	0.25	ค.ล.ล.	ดี

ตารางที่ 4.9 แสดงสภาพเส้นทางคมนาคม ภายในเขตเทศบาลเมืองหนองคายปี พ.ศ.2535 (ต่อ)

สาย ที่	ชื่อถนน	จากบริเวณถึงบริเวณ	ลักษณะถนน						
			เขตทาง (เมตร)	ความยาว (เมตร)	ความกว้าง (เมตร)	พื้นที่ผิวการ จราจร(ตร.ม.)	ไหล่ทาง (เมตร)	ชนิดผิว การจราจร	สภาพ ถนน
52	ขอยอดแก้ว 1	ถนนประจักษ์ - ถนนมีชัย	8.80	141.50	6.20	877.30	1.30	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนมีชัย - ริมโขง	3.20	90.00	3.00	270.00	0.10	ค.ล.ล.	ดี
53	ขอยอดแก้ว 2	ถนนมีชัย - ริมโขง	3.50	90.00	3.00	270.00	0.25	ค.ล.ล.	ดี
54	ขอยอดแก้ว 3	ถนนมีชัย - ริมโขง	3.00	68.00	2.00	136.00	0.50	แอสฟัลท์	พอใช้
55	ขอยอดแก้ว 4	ถนนมีชัย - ริมโขง	4.20	90.00	3.00	270.00	0.60	ค.ล.ล.	ดี
56	ขอยอดแก้ว 5	ถนนมีชัย - ถนนเอกชน	5.00	66.00	2.50-3.00	178.00	1.20	แอสฟัลท์	พอใช้
57	ขอยุทธิโสภณ	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	6.00	38.00	4.00	152.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
58	ขอยสระแก้ว 1	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.00	90.00	2.50	225.00	1.75	ค.ล.ล.	ดี
59	ขอยสระแก้ว 2	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.70	90.00	3.00	270.00	1.35	ค.ล.ล.	ดี
60	ขอยสระแก้ว 3	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.00	90.00	4.00	360.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
61	ถนนกรรณ	ถนนมีชัย - ถนนประจักษ์	16.10	184.70	9.30	1,717.71	3.10	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนประจักษ์ - พึงชลประทาน	17.40	206.00	8.20	1,689.20	1.60	ค.ล.ล.	ดี
62	ขอยโพธิ์ศรี 1	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.55	117.30	4.95	580.64	0.80	ค.ล.ล.	ดี
63	ขอยโพธิ์ศรี 2	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.30	117.00	4.00	468.00	0.65	ค.ล.ล.	ดี
64	ขอยโพธิ์ศรี 3	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.20	110.00	3.00	330.00	1.10	ค.ล.ล.	ดี
65	ขอยโพธิ์ศรี 4	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.50	116.00	3.50	406.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนประจักษ์ - ถนนมีชัย	10.80	234.00	5.00	1,170.00	2.90	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนประจักษ์ - ถนนพืงชลประทาน	10.90	126.00	3.10	390.60	3.90	แอสฟัลท์	พอใช้
		ถนนพืงชลประทาน - สุดเขตเทศบาล	10.90	145.00	3.10	419.50	3.90	แอสฟ.	พอใช้
66	ขอยโพธิ์ศรี 5	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.11	117.00	2.61	305.37	1.11	ค.ล.ล.	ดี
67	ขอยปานหลวง 1	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.60	120.00	4.00	480.00	1.30	ค.ล.ล.	ดี
68	ขอยปานหลวง 2	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.20	125.00	4.00	500.00	1.30	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนมีชัย - บ้านเอกชน	6.00	148.00	3.50	518.00	1.25	ค.ล.ล.	ดี
69	ขอยปานหลวง 3	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.00	119.00	3.50	416.50	1.25	ค.ล.ล.	ดี
70	ขอยปานหลวง 4	ถนนมีชัย - ริมโขง	5.00	127.00	3.50	444.50	0.75	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนมีชัย - ถนนพืงชลประทาน	7.20	275.40	4.20	1,156.68	1.50	ค.ล.ล.	ดี
71	ขอยป่าพร้าว 1	ริมโขง - ถนนมีชัย	9.00	125.00	5.50	687.50	1.75	ค.ล.ล.	ดี
72	ขอยป่าพร้าว 2	ริมโขง - ถนนมีชัย	6.00	126.00	5.00	630.00	0.50	ค.ล.ล.	ดี
		ถนนมีชัย - ถนนพืงชลประทาน	6.50	225.00	3.50	787.50	1.50	ค.ล.ล.	ดี
73	ขอยป่าพร้าว 3	ริมโขง - ถนนมีชัย	3.20	157.00	2.50	392.50	0.35	แอสฟัลท์	พอใช้
74	ขอยสโมสร	ถนนชัยพร - ถนนมีชัย	6.00	132.00	4.50	594.00	0.75	ค.ล.ล.	ดี
75	ขอยวัดธาตุ 1	ถนนมีชัย - ริมโขง	7.00	110.00	5.00	550.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
76	ขอยวัดธาตุ 2	ถนนมีชัย - ริมโขง	6.00	156.00	4.00	624.00	1.00	ค.ล.ล.	ดี
77	ขอยวัดธาตุ 3	ถนนมีชัย - ริมตรง	7.60	163.00	4.00	652.00	1.80	ค.ล.ล.	ดี
78	ขอยคลองอุทิศ	ถนนมีชัย - บ้านเอกชน	4.00	70.00	4.00	280.00	0.00	แอสฟัลท์	พอใช้

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลเมืองหนองคาย ปี พ.ศ.2535-2539

4.6 การใช้ที่ดิน

ในการศึกษาการวางแผนพัฒนาความพร้อม เพื่อรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวชายแดนของเมืองหนองคาย จำเป็นต้องศึกษาถึงเรื่องกิจกรรมการใช้ที่ดินของชุมชนเมือง เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ.2528

การใช้ที่ดินของชุมชนเมืองหนองคายในปี พ.ศ.2528 โดยทั่วไป มีลักษณะที่ปะปนผสมผสาน ยังไม่ปรากฏการแบ่งแยกกิจกรรมกันอย่างชัดเจนมากนัก ยังมีการทำนาอยู่ในบริเวณเขตรอบนอกของชุมชนในทุก ๆ ทิศทางยกเว้นบริเวณที่ติดริมฝั่งแม่น้ำโขง ซึ่งเมื่อพิจารณากิจกรรมการใช้ที่ดินภายในเขตชุมชนเมืองหนองคาย จะสามารถแยกออกเป็นย่านต่าง ๆ ได้ดังนี้

ที่พักอาศัย การใช้ที่ดินเพื่อการพักอาศัยส่วนใหญ่จะกระจุกกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณรอบวัด สถานที่ราชการและสถานศึกษา มีการพักอาศัยหนาแน่นในบริเวณสองฟากถนนมีชัยและถนนประจักษ์ ซึ่งเป็นถนนสายหลักของชุมชนเมืองหนองคาย โดยเฉพาะฝั่งที่ติดริมแม่น้ำโขง บริเวณริมถนนมีชัย เนื่องจากบ้านเรือนไทยนิยมตัวริมฝั่งแม่น้ำ นอกจากนี้ยังมีการพักอาศัยอย่างเบาบางบริเวณ ริม ทาง หลวงหมายเลข 2

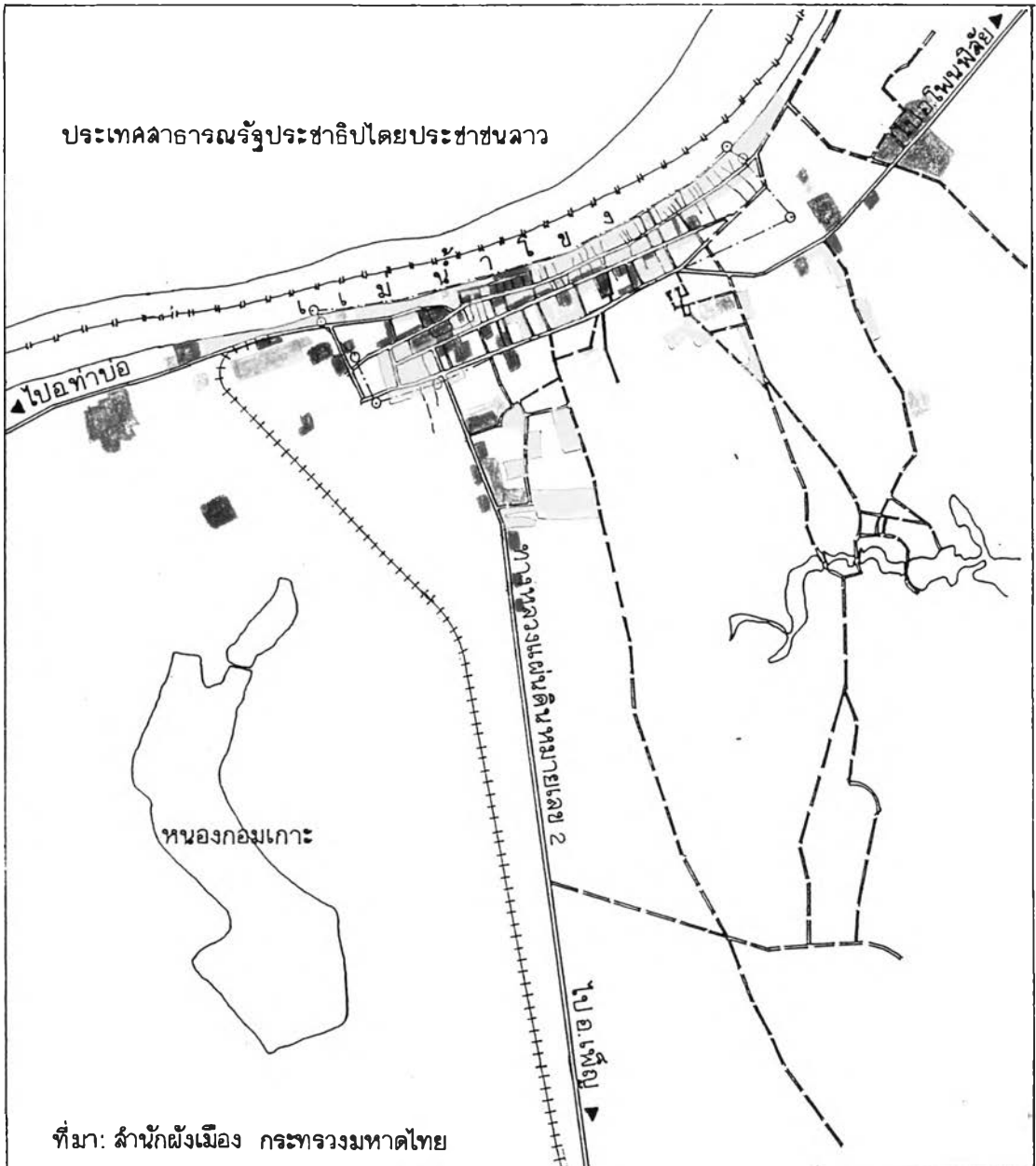
พาณิชย์กรรม มีกิจกรรมประเภทพาณิชย์กรรม 3 แห่งด้วยกัน คือ บริเวณย่านตลาดท่าเสด็จ ใกล้เคียงด้านตรววจคนเข้าเมืองและท่าข้ามเรือโดยสาร บริเวณตลาดสดโพธิ์ชัย ใกล้สถานีขนส่ง บขส. หนองคาย และบริเวณตลาดสดชัยพร บนถนนมีชัย

สถานที่ราชการ ส่วนใหญ่จะกระจุกตัวอยู่บริเวณศาลากลางจังหวัดหนองคาย (เดิม) สุดทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (ปี พ.ศ.2528) นอกนั้นก็กระจายอยู่ในเขตเมือง

อุตสาหกรรมและคลังสินค้า การใช้ที่ดินเพื่อการอุตสาหกรรมและคลังสินค้าของชุมชนเมืองหนองคายส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ได้แก่ โรงสี โรงงานมันอัดเม็ด มัดเส้น โรงงานปอ และนุ่น กระจายอยู่ทางทิศตะวันตกและทางทิศใต้ของชุมชน

ศาสนสถาน ส่วนใหญ่จะกระจุกกระจายอยู่ทั่วไป คลอบคลุมบริเวณเขตเทศบาลเมืองทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีวัด โบสถ์ และโบสถ์คริสต์ กระจายอยู่บริเวณนอกเขตอย่างเบาบาง

สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะกระจุกกระจายครอบคลุมบริเวณเขตชุมชนเมืองหนองคาย ทั้งภายในเขตเทศบาลเมือง และนอกเขตเทศบาล

ที่มา: สำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย

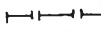

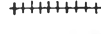

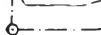

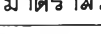
การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโต การท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา: เมืองหนองคาย

แผนที่ 4.7

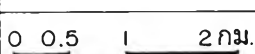
แสดง การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2528

- ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย
- ที่ดินประเภทพาณิชยกรรม
- ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
- ที่ดินประเภทคลังสินค้า โกดัง
- ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและสิ่งแวดล้อม
- ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และ สาธารณูปการ

สัญลักษณ์

- เขตประเทศ
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางรถไฟ
- ทางผิวลูกรัง
- แม่น้ำ
- สะพาน
- หนอง บึง
- เขตเทศบาล

มาตราส่วน

เหนือ

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2535

ภายหลังจากการประกาศใช้ผังเมืองรวมในปี พ.ศ. 2532 ปรากฏว่า กิจกรรมต่าง ๆ เริ่มมีแนวโน้มของการกระจุกตัวและการกระจายตัวของกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น มีการขยายตัวของย่านพาณิชยกรรม และโครงการย้ายสถานที่ราชการของจังหวัด ที่กระจุกกระจายให้มาอยู่ร่วมกัน นอกจากนี้บทบาทและหน้าที่ของเมืองเปลี่ยนแปลงไปตามนโยบายการเปิดประกาศของลาว จนกระทั่งถึงโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ได้ส่งผลให้ชุมชนเมืองหนองคายขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในบริเวณรอบนอกใกล้เขตเทศบาลเมือง เกิดโครงการก่อสร้าง อาคารประเภทโรงแรมและที่พักอาศัย ประเภทคอนโดมิเนียม ซึ่งไม่เคยปรากฏในบริเวณชุมชนเมืองหนองคาย

ที่พักอาศัย ส่วนใหญ่ยังกระจายอยู่ทั่วไป บริเวณรอบวัดและสถานศึกษา มีการพักอาศัยหนาแน่นบริเวณสองฟากถนนมีชัยและถนนประจักษ์ ซึ่งเป็นถนนสายหลัก และยังปรากฏการใช้ที่ดินประเภทนี้เพิ่มขึ้น บนถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2528

พาณิชยกรรม จากเดิมที่มีย่านพาณิชยกรรม 3 แห่ง ต่อมามีการเปลี่ยนแปลง คือ ย่านพาณิชยกรรมจะอยู่บริเวณศูนย์กลางชุมชนเมืองอันประกอบไปด้วย ตลาดท่าเสด็จ ท่าเรือ และด้านตรวจคนเข้าเมือง ย่านการค้าบริเวณสองฟากถนนมีชัย จนถึงถนนศรีประจักษ์สองฟากถนน ตลาดโพธิ์ชัย และสถานีขนส่ง บขส. หนองคาย ซึ่งแผ่กิจกรรม แผ่ขยายเป็นอาณาเขตกว้าง อีกแห่งหนึ่งเป็นตลาดสดชัยพร เดิมซึ่งการขยายตัวของกิจกรรมมีอาณาเขตไม่กว้างมากนัก นอกจากนั้นยังมีการใช้ที่ดินประเภทนี้ บริเวณรอบนอกเขตเทศบาลเดิม ซึ่งได้แก่ อาคารสูง ประเภทโรงแรม และคอนโดมิเนียม ซึ่งมีการคาดว่าเป็นผลมาจาก การเตรียมตัวเพื่อรองรับการท่องเที่ยว หลังโครงการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แล้วเสร็จ

สถานที่ราชการ ส่วนใหญ่จะยังกระจายตัวอยู่ภายในพื้นที่เขตเมือง บริเวณ ศาลากลางจังหวัดหนองคายตามเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 หรือถนนพหังชลประทานในขนาดอันใกล้ ส่วนราชการต่าง ๆ จะย้ายออกไปอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดหนองคาย ซึ่งตั้งอยู่บนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 บริเวณสนามบินเดิม มีพื้นที่ประมาณ 632 ไร่

อุตสาหกรรมและคลังสินค้า ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก และขนาดย่อม ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานมันอัดเม็ด มันเส้น โรงงานปอและนุ่น โรงน้ำแข็ง น้ำดื่ม กระจายอยู่ทั่วไปทั้งในบริเวณเขตเมืองและนอกเขตเมืองตามแนวถนนระหว่างเมืองเป็นหลักโดยเฉพาะ เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 มีการใช้ที่ดินประเภทนี้ เพิ่มมากขึ้น

ศาสนสถาน ประกอบไปด้วย วัดพุทธ ศาลเจ้าจันและโบสถ์คริสต์ ศาสนสถานส่วนใหญ่เป็นวัดพุทธ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่บริเวณเขตเทศบาล โดยพื้นที่รอบนอกจะเป็นวัดพุทธและโบสถ์คริสต์ กระจายตัวอย่างเบาบางแต่ไม่พบศาสนสถานของศาสนาอิสลาม

สถานศึกษา ส่วนใหญ่จะจัดกระจายอยู่ทั่วบริเวณเขตชุมชนเมือง ทั้งภายในเขตและนอกเขต

สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ มีกระจายอยู่ทั่วไป ทั้งภายในเขตชุมชนเมืองและนอกเขต แต่ส่วนใหญ่จะเป็นสถานที่พักผ่อน หรือสวนสาธารณะขนาดเล็ก

การใช้ที่ดิน ปี พ.ศ. 2541

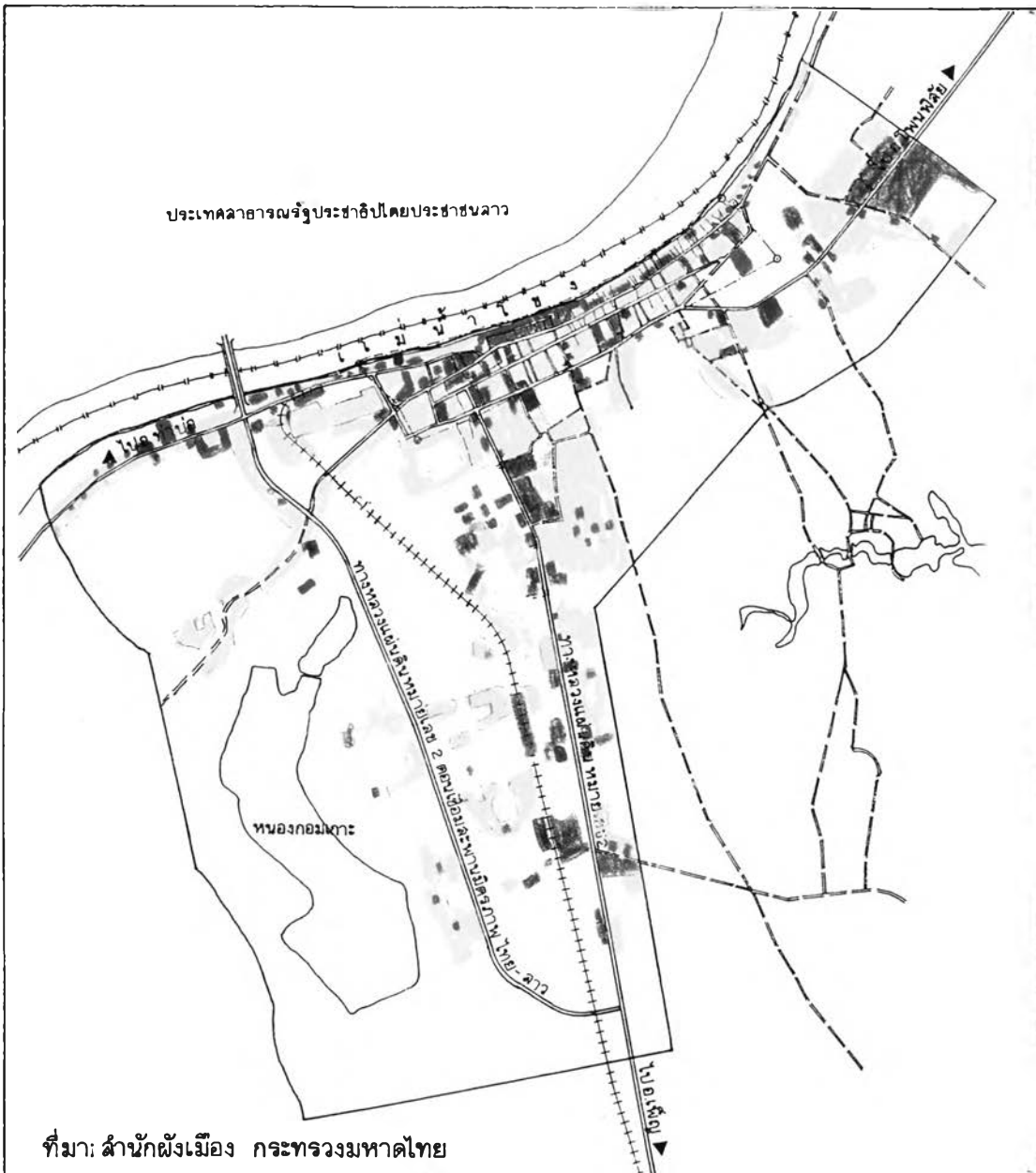
จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาชุมชนเมืองหนองคายได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณรอบนอกเขตเทศบาลเมือง ในพื้นที่ระหว่างอำเภอ ทั้ง 3 ทิศทาง ได้เกิดโครงการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่ และเป็นอาคารสูง ประเภทโรงแรม และคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์

และจากการออกสำรวจพื้นที่ในปลายปี พ.ศ. 2541 พบว่า การใช้ที่ดินบริเวณริมแม่น้ำโขง มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากเดิมเป็นยานที่พักผ่อน ก็กลายเป็นการใช้ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว อันได้แก่ โรงแรม ร้านอาหารประเภทสวนอาหารขนาดเล็ก-ใหญ่ ตลาดขายสินค้าและของที่ระลึก ร้านอาหารกึ่งผับและคาเฟ่ เช่นเดียวกับบริเวณท่าเสด็จ อุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น

นอกจากนี้ บริเวณสองฟากถนนเส้นทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 เกิดมีการใช้ที่ดินประเภทรองรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ราชการต่างประเทศ และการท่องเที่ยวเกิดขึ้น โดยโครงการย้ายสถานที่ราชการได้ดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อกลางปี พ.ศ.

2541 ที่ผ่านมา เป็นสถานที่ราชการที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อระหว่างประเทศ เช่น ด้านศุลกากรจังหวัด สำนักงานควบคุมโรคติดต่อ และด่านกักสัตว์ระหว่างประเทศ เป็นต้น

ส่วนการใช้ที่ดินเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ได้แก่ โครงการต่าง ๆ ยังไม่ได้ดำเนินการเป็นรูปร่างเท่าที่ควร บริเวณใกล้กับสะพานมิตรภาพ และริมทางหลวงหมายเลข 2 อุดรธานี-หนองคาย ได้มีการก่อตั้งห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ รวมถึงการขยายสาขาของเฟรนไชส์ ต่าง ๆ มาบุกเบิกตลาด เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างสถานีบริการน้ำมันขนาดใหญ่ ที่จะรองรับการขนส่งในอนาคต

การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโต
การท่องเที่ยวชายแดน กรณีศึกษา: เมืองหนองคาย

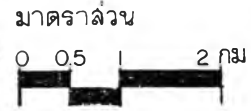
แผนที่ 4.8

แสดง การใช้ประโยชน์ที่ดิน พ.ศ. 2535

- ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัย
- ที่ดินประเภทพาณิชย์ยกรรม
- ที่ดินประเภทอุตสาหกรรม
- ที่ดินประเภทคลังสินค้า โกดัง
- ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม
- ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและสิ่งแวดล้อม
- ที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา
- ที่ดินประเภทสถาบันศาสนา
- ที่ดินประเภทสถาบันราชการ การสาธารณูปโภค และสาธารณูปการ

สัญลักษณ์

- เขตประเทศ
- เขตเทศบาล
- เขตผังเมืองรวม
- ทางรถไฟ
- ทางหลวงแผ่นดิน
- ทางผิวลกรัง
- หนอง บึง
- ละพาน

4.7 ความเกี่ยวข้องของเมือง(ชุมชน)กับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นปรากฏการณ์ในสังคมมนุษย์ โดยเป็นทางเลือกหนึ่งของการพักผ่อนหย่อนใจหรือนันทนาการ แต่การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการที่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองกลุ่ม คือ คนในท้องถิ่น (ที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยว) กับคนต่างถิ่น (หรือนักท่องเที่ยว) ปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวก่อให้เกิดพัฒนาการในลักษณะต่าง ๆ อันเนื่องมาจากผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อทั้งสองกลุ่ม กล่าวคือ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การบริการและการตลาด เพื่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวซึ่งในขณะเดียวกัน ได้นำผลประโยชน์มาสู่ท้องถิ่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย

พรหมเมธ นาดมทอง (2540) ได้กล่าวถึง ความเกี่ยวข้องของเมืองหรือชุมชนกับการท่องเที่ยวว่า มีขอบเขต ลักษณะ และรูปแบบที่กว้างขวางและหลากหลาย ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม หาข้อจำกัดชัดเจนได้ยาก และไม่สามารถกล่าวได้ครอบคลุมทั้งหมด ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ และผลกระทบที่เกิดขึ้น (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี,2540)

1. ประโยชน์ที่ชุมชนหรือเมืองได้รับมี 2 ทาง คือ ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและประโยชน์ทางสังคม

ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

- เกิดการสร้างงาน สมาชิกภายในชุมชนมีงานทำจากการมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น
- เกิดการพัฒนาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการบริการการท่องเที่ยว
- เกิดระบบตลาด เมื่อมีการจัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค เครื่องมือ เครื่องใช้ และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นแก่การบริการการท่องเที่ยว
- เกิดระบบการผลิตวัตถุดิบ ท้องถิ่นเพื่อป้อนระบบตลาด
- มีรายได้จากแหล่งรายได้ใหม่ ที่เกิดจากการท่องเที่ยว นอกเหนือจากรายได้จากแหล่งรายได้เดิมของชุมชน
- ครอบครัวภายในชุมชนจะมีรายได้เพิ่มขึ้น ทั้งโดยทางตรงและโดยอ้อม จากสถานการณ์การมีการท่องเที่ยวเกิดขึ้น

ประโยชน์ทางสังคม

- เกิดการพัฒนาในทางสร้างสรรค์ขึ้นในสังคม (Social Anatolism)
- มีการติดต่อทางสังคมที่มีรูปแบบมากขึ้น (Formal Social Contact)
- มีสัญญาทางสังคมเกิดขึ้นอันเนื่องจากการตกลงในสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเข้าไปเกี่ยวข้องกับ ระบบการท่องเที่ยวของสมาชิกชุมชน (Social Contract)
- สาธารณูปโภคของชุมชน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา อาจได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุงเนื่องจากมีระบบการท่องเที่ยว

- สมาชิกชุมชนจะถูกกระตุ้นให้สนใจพัฒนาการศึกษาของตัวเอง ทั้งการศึกษาในรูปแบบและนอก รูปแบบ (Formal and informal education) ในด้านบริการเทคนิคและอื่น ๆ
- เกิดการพัฒนาด้านสาธารณสุข เช่น ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยและความปลอดภัย จากโรคภัย สืบเนื่องจากการบริโภค อุบโภคที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อเข้าสู่ระบบการท่องเที่ยว
- การบริการทางสังคมอื่น ๆ เช่น ความปลอดภัย และการมีระเบียบของสังคมจะได้รับการเอาใจใส่ มากขึ้น

จากการวิเคราะห์ชุมชนเมืองหนองคายต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน มีทั้งผลกระทบทั้งทางบวกและลบ

ผลกระทบทางด้านบวก คือ ผลประโยชน์ของชุมชน ตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ส่วนผลกระทบในด้านลบ ที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่

- ขนาดของชุมชนที่มีอยู่เดิม อาจขยายจนเติบโตเกินไป ถ้าปัจจัยดึงดูดจากการท่องเที่ยวชายแดน มีกำลังมากและไม่ได้รับการจัดการที่ดี
- โครงสร้างการบริหารของชุมชน (ท้องถิ่น) อาจเปลี่ยนแปลงไป ถ้าอิทธิพลทางการท่องเที่ยวมีมากและไม่ได้รับการจัดการที่ดี
- วัฒนธรรมดั้งเดิมและวิถีชีวิตของชุมชน อาจได้รับผลกระทบและถูกกลืนจากอิทธิพล วัฒนธรรม และแนวทางวิถีชีวิตจากภายนอก

ในอดีตที่ผ่านมา ชุมชนแทบจะไม่ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจากการท่องเที่ยว เนื่องจากที่ผู้ที่มีโอกาสหรือกำลังมากกว่าได้แสวงหาผลประโยชน์ จากชุมชนและทรัพยากร โดยละเลยหรือให้ประโยชน์แก่ชุมชนเพียงเล็กน้อย และสร้างผลกระทบทางลบไว้มาก เนื่องจากประชาชนและชุมชนไม่มีโอกาสในการคัดเลือกรับการพัฒนา การพัฒนาการท่องเที่ยวจึงมักเกิดจากความต้องการของนักท่องเที่ยว (บุคคลภายนอก) ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ และการพัฒนาองค์กรของภาครัฐหรือ ผู้ประกอบการเอกชนภายนอกโดยขาดการคำนึงถึงผลประโยชน์และผลกระทบที่แท้จริง

4.8 สถานการณ์การท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวได้เริ่มขยายตัวในวงกว้างมาตั้งแต่สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยเฉพาะการเดินทางท่องเที่ยวข้ามประเทศ สมัยก่อนการเดินทางเพื่อไปท่องเที่ยว ยังเป็นเรื่องของคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง แต่ในปัจจุบันเหตุการณ์ได้เปลี่ยนไปมาก การท่องเที่ยวกลายเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ที่เกี่ยวข้องกับรายได้จำนวนมาก และไม่จำกัดอยู่ในวงแคบเฉพาะผู้มีฐานะดีอีกต่อไป สาเหตุที่การท่องเที่ยวขยายตัวขึ้น และมีนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศมากขึ้น ก็เนื่องมาจากเริ่มมีการอนุญาต ให้มีวันหยุดทำงานโดยได้รับค่าตอบแทนตามปกติในประเทศแถบยุโรป สหรัฐอเมริกา ประกอบกับสภาพทางเศรษฐกิจของประเทศเหล่านั้นดีขึ้นตามลำดับ ทำให้ผู้คนมีโอกาสและสามารถท่องเที่ยวได้มากขึ้น ในขณะเดียวกัน การคมนาคม ติดต่อข่าวสารต่าง

ๆ ทำให้การท่องเที่ยวระหว่างประเทศสะดวกขึ้น วิวัฒนาการของยานพาหนะทางอากาศที่สามารถรับส่งผู้โดยสารได้ครั้งละเป็นจำนวนมาก มีส่วนช่วยให้การเดินทางได้ง่ายและประหยัดมากขึ้นด้วย

ไม่เพียงแต่การขยายตัวของนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศเท่านั้น ที่มีผลต่อการขยายตัวของการท่องเที่ยวในประเทศไทย นักท่องเที่ยวชาวไทยก็มีส่วนช่วยด้วยเช่นกัน นับตั้งแต่แผนพัฒนาการท่องเที่ยวฉบับที่ 3 เป็นต้นมา คนไทยก็เริ่มนิยมท่องเที่ยวมากขึ้น แม้ว่าส่วนหนึ่งจะเป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวยังต่างประเทศ แต่การท่องเที่ยวภายในประเทศก็เริ่มเป็นที่สนใจของคนไทยมากขึ้นตามลำดับ สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายในประเทศมากขึ้น ประกอบกับมีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกตามแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากการเดินทางไปท่องเที่ยวต่างประเทศ มีค่าใช้จ่ายสูงขึ้น สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ทำให้หันมาท่องเที่ยวในประเทศมากขึ้น ทิศทางของการพัฒนาการท่องเที่ยวในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ได้ผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยอาศัยเงื่อนไขทางด้านภูมิศาสตร์ และการพัฒนาเครือข่ายการคมนาคมกับประเทศเพื่อนบ้าน ให้สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างสะดวก พร้อมกับการรักษาคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้คงไว้ซึ่ง ความมีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ ความเป็นธรรมชาติ ความสะดวก ความปลอดภัย ตลอดจนการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือน เพื่อก่อให้เกิดการกระจายได้ในประเทศมากยิ่งขึ้น

ในอดีตหนองคายเป็นเมืองที่เงียบสงบ มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนในแต่ละปีไม่มากนัก แต่ต่อมาด้วยแรงดึงดูดของความเป็นเมืองชายแดน มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ รวมถึงการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ข้ามลำน้ำโขงเป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็วทำให้การท่องเที่ยวเมืองหนองคายขยายตัวมากขึ้น

ก. นักท่องเที่ยว

มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปีทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ดังแสดงในตารางที่

ตารางที่ 4.10 ตารางข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ. 2538 - 2540

รายการ	ไทย			ต่างประเทศ			รวม		
	2538	2539	2540	2538	2539	2540	2538	2539	2540
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	679,862	705,847	638,712	81,978	52,871	70,255	761,840	758,718	708,967
จำนวนนักท่องเที่ยว	312,734	331,259	367,090	22,274	16,978	18,718	335,008	348,235	385,808
จำนวนนักท่องเที่ยว	367,128	374,590	271,622	59,704	35,893	51,537	426,832	410,483	323,159

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ต่อมาหลังจากเปิดใช้สะพานไปแล้ว 1 ปี พบว่า แนวโน้มจำนวนผู้เยี่ยมเยือนรวมของจังหวัดหนองคายและต่างประเทศมีแนวโน้มลดลง สาเหตุเนื่องจาก สภาวะเศรษฐกิจผันผวนภายในประเทศไทย ส่งผลให้แนวโน้มการท่องเที่ยวไม่แน่นอน โดยเฉพาะผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ในปี พ.ศ. 2539 มีมากถึง 705,847 คน แต่ในปี พ.ศ. 2540 กลับลดลงอย่างฮวบฮาบ สาเหตุเพราะประชาชนไม่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ในส่วนของผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างประเทศ กลับมีแนวโน้มสูงขึ้นจากปี พ.ศ. 2539 - 2540 คาดว่า มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เป็นผลมาจากไทยปล่อยค่าเงินบาทให้ลอยตัวและจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่คงที่

ตารางที่ 4.11 สรุปข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย ปี 2538

รายการ	ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	679,862	81,978	761,840
จำนวนนักท่องเที่ยว	312,734	22,274	335,008
จำนวนนักท่องเที่ยว	367,128	59,704	426,832
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามประเภทการเดินทาง	679,862	81,978	761,840
เครื่องบิน	-	-	-
รถไฟ	120,407	6,292	126,699
รถโดยสารประจำทาง	97,166	53,354	150,520
รถส่วนตัว	447,505	4,216	451,721
รถบริษัทนำเที่ยว	6,374	4,109	10,483
อื่น ๆ	8,410	14,007	22,417
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก	312,734	22,274	335,008
โรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกาโล/รีสอร์ท	118,939	17,679	136,618
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน	181,007	4,595	185,602
ที่พักในอุทยานแห่งชาติ	-	-	-
บ้านพักรับรองทางราชการหรือเอกชน	4,503	-	4,503
อื่น ๆ	8,285	-	8,285
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.83	2.18	1.85
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	1,135.79	821.98	1,102.03
นักท่องเที่ยว	1,264.11	1,034.57	1,284.84
นักท่องเที่ยว	1,026.49	742.67	986.79
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	1,100.72	93.58	1,194.30
นักท่องเที่ยว	723.86	49.25	773.11
นักท่องเที่ยว	376.86	44.33	421.19
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี (ครั้ง)	3.94	3.98	3.95
นักท่องเที่ยว	3.61	2.70	3.55
นักท่องเที่ยว	4.23	4.46	4.26

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย ปี พ.ศ.2537 ซึ่งเป็นปีที่มีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว พบว่า มีจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งสิ้น 754,641 คน แยกเป็นนักท่องเที่ยว 307,615 คน และนักทัศนาจร 447,026 คน ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดเป็นชาวไทย 688,192 หรือร้อยละ 91.19 และชาวต่างประเทศ 66,449 คน หรือ ร้อยละ 8.81 คน ต่อมาหลังจากการเปิดใช้สะพานผ่านไปพบว่า จำนวนผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มสูงที่สุดใน ปี พ.ศ. 2538 หลัง

จากตารางที่ 4.11 ในรอบปี 2538 มีผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย 761,840 คน เพิ่มขึ้นจากปี 2537 ร้อยละ 0.95 แยกเป็นนักท่องเที่ยว 335,008 คน คิดเป็นร้อยละ 43.97 และนักทัศนาจร 426,732 คน คิดเป็นร้อยละ 56.03 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมด แยกเป็นชาวไทย 679,862 คน คิดเป็นร้อยละ 89.24 และชาวต่างประเทศ 81,978 คน คิดเป็นร้อยละ 10.76

จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย ในปี พ.ศ. 2538 ไม่ขยายตัวเท่าที่ควรเมื่อเปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2537 เนื่องจากในปี พ.ศ. 2537 มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคายเพิ่มขึ้นมาก เป็นผลมาจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว เป็นปีแรก และในปี 2538 จำนวนผู้เยี่ยมเยือน ได้เข้าสู่ภาวะปกติ

ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดหนองคายของผู้เยี่ยมเยือน ส่วนใหญ่ผู้เยี่ยมเยือนเดินทางมาเอง แสดงให้เห็นว่า มีผู้เยี่ยมเยือนจำนวนไม่น้อย จำนวนไม่น้อยเป็นคนในละแวกพื้นที่ เพราะสะดวกที่จะนำรถมาเอง มีบางส่วนที่มากับบริษัทนำเที่ยว พาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนนิยมใช้เดินทาง คือ รถส่วนตัว รองลงมาคือ รถโดยสารประจำทาง และรถไฟ ตามลำดับ

ในส่วนของสถานที่พักแรมที่นักท่องเที่ยวจังหวัดหนองคายพำนักมากที่สุด คือบ้านญาติ/บ้านเพื่อน รองลงไป คือ โรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกาโล/รีสอร์ท แสดงให้เห็นว่านักท่องเที่ยวบางส่วนนิยมมาเที่ยวหนองคายแล้วกลับไปแนะนำชักชวนเพื่อนฝูงญาติสนิทหรือคนรู้จักให้รู้จักเมืองหนองคายมากยิ่งขึ้น ยังผลให้เกิดการมาท่องเที่ยวในจังหวัดหนองคาย

ตารางที่ 4.12 ข้อมูลการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย ปี 2539

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน		705,847	52,871	758,718
จำนวนนักท่องเที่ยว		331,257	16,978	348,235
จำนวนนักท่องเที่ยว		374,590	35,893	410,483
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามประเภทการเดินทาง		705,847	52,871	758,718
จัดการ เดินทาง มาเอง	เครื่องบิน	-	-	-
	รถไฟ	123,642	4,349	127,991
	รถโดยสารประจำทาง	110,021	32,875	142,896
	รถส่วนตัว	465,271	4,689	469,960
	อื่น ๆ	3,441	8,753	12,194
จัดโดยบริษัทนำเที่ยว		3,472	2,205	5,677
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		331,257	16,978	348,235
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		126,256	12,090	138,346
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน		193,065	4,888	197,953
ที่พักในอุทยานแห่งชาติ		-	-	-
บ้านพักรับรอง		3,865	-	3,865
อื่น ๆ		8,071	-	8,071
ระยะเวลาทำนั้กเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)		1.83	2.19	1.85
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		1,208.02	865.55	1,184.15
นักท่องเที่ยว		1,340.82	1,098.07	1,328.98
นักท่องเที่ยว		1,090.58	755.56	1,061.29
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)		1,223.16	67.70	1,290.86
นักท่องเที่ยว		814.64	40.58	855.22
นักท่องเที่ยว		408.52	27.12	435.64
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี (ครั้ง)		4.03	3.73	4.01
นักท่องเที่ยว		3.73	2.54	3.67
นักท่องเที่ยว		4.30	4.29	4.30

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

จากตารางที่ 4.12 ในปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคาย 758,718 แยกเป็นนักท่องเที่ยว 348,235 คน คิดเป็นร้อยละ 45.90 และนักทัศนาจร 410,483 คน คิดเป็นร้อยละ 54.10 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดแยกเป็นชาวไทย 705,847 คน คิดเป็นร้อยละ 93.03 และชาวต่างประเทศ 52,871 คน คิดเป็นร้อยละ 6.97

ลักษณะการเดินทางของผู้เยี่ยมเยือน ยังคงเดินทางมาเองโดยใช้พาหนะประเภทต่าง ๆ และโดยบริษัทนำเที่ยว รถส่วนตัว ยังคงเป็นพาหนะที่ผู้เยี่ยมเยือนใช้เดินทางมาเยี่ยมเยือนมากที่สุด รองลงมา คือ รถโดยสารประจำทาง และรถไฟ ตามลำดับ

ประเภทของสถานที่พักแรมของนักท่องเที่ยวจังหวัดหนองคาย ยังคงเป็นบ้านญาติ/บ้านเพื่อน รองลงมาเป็นโรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกะโล

เป็นที่สังเกตว่าแม้นักท่องเที่ยวจะนิยมพำนักบ้านญาติ/บ้านเพื่อนแต่ โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/และบังกะโล ก็ยังได้รับความนิยมอยู่ และมีจำนวนไม่น้อยเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า มีจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคายในแต่ละปีไม่น้อยเช่นกัน แม้ว่าเมืองหนองคายจะไม่ได้รับบทบาทเป็นเมืองท่องเที่ยว อย่างเช่น เชียงใหม่ ภูเก็ต หาดใหญ่ ฯลฯ

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่าในปี 2540 มีผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดหนองคายจำนวนทั้งสิ้น 708,967 คน (ลดลงจากปี 2539 ซึ่งมี 758,718 คน จำนวน 49,751 คน คิดเป็นร้อยละ 6.56) โดยจำแนกเป็นนักท่องเที่ยว 385,808 คน คิดเป็นร้อยละ 54.42 และนักทัศนาจร 323,159 คน คิดเป็นร้อยละ 45.58 ในจำนวนผู้เยี่ยมเยือนทั้งหมดนี้ จำแนกเป็นชาวไทย 638,712 คน คิดเป็นร้อยละ 90.09 และชาวต่างประเทศ 70,255 คิดเป็นร้อยละ 9.91

ลักษณะการเดินทางมายังจังหวัดหนองคายของผู้เยี่ยมเยือน ยังคงเป็นแบบจัดการเดินทางมาเอง รองลงมาคือ บริษัทนำเที่ยว ประเภทของยานพาหนะที่ผู้มาเยี่ยมเยือนใช้เดินทาง คือ รถส่วนตัว รองลงมา คือ รถโดยสารประจำทาง และรถไฟ ตามลำดับ

ในส่วนของประเภทสถานที่พักแรมที่นักท่องเที่ยวจังหวัดหนองคายพำนักมากที่สุด คือ บ้านญาติ/บ้านเพื่อน รองลงมา คือ โรงแรม/เกสต์เฮาส์/บังกะโล/รีสอร์ท แสดงให้เห็นพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวว่า นิยมที่จะเดินทางมาเองโดยรถส่วนตัว และจะพำนักในบ้านญาติหรือบ้านเพื่อน สาเหตุน่าจะเป็นการได้มีการวางแผนการท่องเที่ยวในระยะยาว และประหยัดค่าใช้จ่ายในส่วนของที่พักเพื่อนำไปใช้ในส่วนอื่น เช่น ซื้อของที่ระลึก ซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นเมืองหรือใช้เพื่อการบริโภคอาหารพื้นเมืองในท้องถิ่น และท่องเที่ยว เป็นต้น

นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยส่วนใหญ่จะมาหนองคายเพื่อข้ามไปยังเวียงจันทน์ นครหลวงของประเทศลาว เพื่อซื้อของพื้นเมืองและสินค้าจากประเทศจีน เพื่อนั่งเรือชมธรรมชาติเลียบริมฝั่งแม่น้ำโขง ชมทัศนียภาพ ณ จุด ชมวิวบริเวณท่าเสด็จ ชมแหล่งทอผ้าพื้นเมือง ดูสวนผัก ไร่ยาสูบ หรือ รับประทานอาหารประจำท้องถิ่น

ตารางที่ 4.13 ข้อมูลการเดินทางของผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดหนองคาย ปี 2540

รายการข้อมูล		ไทย	ต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือน		638,712	70,255	708,967
จำนวนนักท่องเที่ยว		367,090	18,718	385,808
จำนวนนักท่องเที่ยว		217,622	51,537	323,159
จำนวนผู้เยี่ยมชมเยือนจำแนกตามประเภทการเดินทาง		638,712	70,255	708,967
จัดการ เดินทาง มาเอง	เครื่องบิน	-	-	-
	รถไฟ	132,469	4,105	136,574
	รถโดยสารประจำทาง	99,279	50,392	149,671
	รถส่วนตัว	401,551	5,088	406,671
	อื่น ๆ	1,546	7,132	8,678
จัดโดยบริษัทนำเที่ยว		3,867	3,538	7,405
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก		367,090	18,718	385,808
โรงแรม/รีสอร์ท/เกสต์เฮาส์/บังกาโล		116,129	13,400	129,529
บ้านญาติ/บ้านเพื่อน		240,416	5,318	245,734
ที่พักในอุทยานแห่งชาติ		-	-	-
บ้านพักรับรอง		2,409	-	2,409
อื่น ๆ		8,136	-	8,136
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)		1.84	2.16	1.86
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน(บาท)		1,232.80	920.42	1,201.85
นักท่องเที่ยว		1,286.19	1,136.94	1,278.94
นักท่องเที่ยว		1,160.66	841.79	1,109.81
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)		1,185.00	89.11	1,274.11
นักท่องเที่ยว		869.74	45.73	915.47
นักท่องเที่ยว		315.26	43.38	358.64
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี (ครั้ง)		3.97	3.98	3.97
นักท่องเที่ยว		3.61	2.60	3.56
นักท่องเที่ยว		4.45	4.48	4.46

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ถิ่น และนำเพื่อติดต่อธุรกิจสินค้าพื้นเมืองของลาว ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติโดยทั่วไป จะเข้ามาหนองคายเพื่อต่ออายุวีซ่า เช่นเดียวกับเมืองชายแดนอื่น ๆ ชมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชาวหนองคาย และข้ามไปยังฝั่งลาว เพื่อเดินทางไปนครเวียงจันทน์ ต่อไปยังหลวงพระบาง เชียงของหรือเดินทางต่อไปยังเวียงคานามและจีน ส่วนชาวลาวที่ข้ามมายังหนองคายนั้น เพื่อซื้อขายสินค้าที่หนองคายซึ่งเป็นการกิจปกติ ถือว่าเป็นผู้เยี่ยมเยือนด้วยเช่นกัน

สรุปการวิเคราะห์กลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพจะเป็นผู้เยี่ยมเยือนเมืองหนองคาย

จากการสัมภาษณ์และสังเกตในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงหนองคาย (อุดรธานี) พบว่านักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มอยู่ในวัยทำงาน และกำลังจะเดินทางไปนครเวียงจันทน์ บ้างก็เลยไปถึงหลวงพระบาง (เป็นส่วนน้อย) โดยมากแวะอุดรธานีก่อน สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติจะตั้งใจไปค้างคืนที่เวียงจันทน์ และหลวงพระบางจะเดินทางเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 2 - 3 คน

ปัจจัยที่ทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาหนองคาย โดยส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะพิจารณาจากสภาพภูมิอากาศและภูมิประเทศ รวมถึง บริการที่พักและอาหาร จนไปถึงฤดูกาลท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยว สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ การตัดสินใจมาเมืองหนองคายขึ้นอยู่กับฤดูกาลท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่หลากหลาย และภูมิอากาศ ภูมิประเทศของแหล่งท่องเที่ยว

ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศจะนิยมเดินทางในช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม แต่สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย นอกจากช่วงเวลาดังกล่าวแล้ว ยังนิยมเดินทางในช่วงเดือนเมษายน ซึ่งเป็นเทศกาลสงกรานต์อีกด้วย ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวชาวไทยจะมาเป็นกลุ่มขนาดกลางประมาณ 8 - 10 คน และนิยมพักบ้านญาติ คนรู้จัก โรงแรม รีสอร์ท นอกนั้นมาเป็นคณะทัวร์และกลุ่มเล็ก 2 - 3 คน ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติจะนิยมพักเกสต์เฮาส์

สิ่งที่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติให้ความสำคัญ ในการตัดสินใจที่จะเลือกไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ คือ เรื่องความปลอดภัยในการท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยวภูมิประเทศ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายและประเพณีวัฒนธรรม

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่จะรู้จักหนองคายเป็นอย่างดี คือ เป็นเมืองชายแดน ที่มีสะพานมิตรภาพไทย - ลาวข้ามแม่น้ำโขงเป็นแห่งแรก มีตลาดสินค้าอินโดจีน คือ ตลาดท่าเสด็จ และเป็นแหล่งที่มีอาหารพื้นเมืองของชาวเวียงคานามเป็นที่รวมวัฒนธรรมสองฝั่งโขง ผู้ที่คิดมาเยือนหนองคายส่วนใหญ่ ต้องการไปเที่ยวสปป.ลาวและจับจ่ายซื้อสินค้าพื้นเมืองและสินค้าอินโดจีน

สำหรับนักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่วนใหญ่จะรู้จักหนองคายและเคยมาหนองคาย มักจะชักชวนเพื่อนฝูงให้มาเที่ยวหนองคาย เพื่อข้ามไปเวียงจันทน์ และหลวงพระบางและสถานที่อื่น ๆ ในบริเวณใกล้เคียง

ในอนาคตหากหนองคายต้องการที่จะเป็นเมืองหน้าด่าน โดยมุ่งเน้นส่งเสริมหรือดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาเยี่ยมเยือน จะต้องประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวต่างชาติมากขึ้น และเตรียมพร้อมในด้านการอำนวยความสะดวกในด้านที่พัก และขยายแหล่งท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย โดยเน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวคาดการณ์ต่อวัน
ในเขตเทศบาลเมืองหนองคาย

ปี พ.ศ.	จำนวนนักท่องเที่ยว
2539	1,500
2540	1,500
2541	1,500
2542	1,800
2543	1,800
2544	1,800

ที่มา : รายงานความก้าวหน้าโครงการศึกษาความเหมาะสมและบำบัดน้ำเสียเทศบาลเมืองหนองคาย โดยบริษัทเอ็นไวรอนเมนทอล แคร่ เซนเตอร์ จำกัด เพื่อเสนอกองวิชาการและแผนงาน เทศบาลเมืองหนองคาย

จากตารางที่ 4.14 จะเห็นได้ว่าแม้หนองคายจะไม่ได้รับบทบาทการเป็นเมืองท่องเที่ยวโดยตรงก็ตาม แต่ตัวเลขคาดการณ์ต่อวันของจำนวนนักท่องเที่ยวมีจำนวนสูงถึง 1,500 คน ในปี พ.ศ. 2541 ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวหนองคายในแต่ละปี

นอกจากนี้การเดินทางผ่านเข้าออกนอกราชอาณาจักร (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) มี 2 ช่องทางสำหรับภายในตัวเมืองหนองคาย คือ จุดตรวจสะพานมิตรภาพไทย - ลาว กำหนดเวลาเดินทางเข้าออก ตั้งแต่ 8.00 น. - 18.00 น. ทุกวัน และจุดตรวจท่าเสด็จ : กำหนดเวลาเดินทางเข้าออก ตั้งแต่เวลา 8.00 - 16.00 น. ทุกวัน เว้นวันอาทิตย์

ณ จุดตรวจด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีบุคคลเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จำนวน 244,550 คน แยกเป็นคนสัญชาติไทย จำนวน 94,087 คน หรือร้อยละ 41.9 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด คนต่างด้าว จำนวน 130,463 คน หรือร้อยละ 58.1 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด ซึ่งคนต่างด้าวจำนวนที่เข้ามาในราชอาณาจักรมากที่สุด คือ คนสัญชาติลาว อินเดีย และฝรั่งเศส ตามลำดับ และในส่วนของด่านจุดตรวจคนเข้าเมืองบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีคนเดินทางเข้ามามากที่สุดเป็นจำนวน 206,078 คน คิดเป็นร้อยละ 91.77 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด และด่านจุดตรวจคนเข้าเมืองบริเวณท่าเสด็จ มีจำนวนคนเดินทางเข้า 18,472 คน หรือร้อยละ 8.23 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลส่วนใหญ่นิยมเดินทางโดยผ่านจุดตรวจบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว โดยเฉพาะชาวลาว สาเหตุเนื่องมาจาก มีความสะดวก รวดเร็ว และอยู่ในบริเวณเขตเมืองหนองคาย และเวียงจันทน์นครหลวงของลาว สามารถมุ่งเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงอย่าง อุดรธานี และขอนแก่น โดยเฉพาะประชาชนชาวลาวสามารถเดินทางภายในจังหวัดหนองคาย อุดรธานี และขอนแก่น ได้โดยไม่ต้องมีหนังสือเดินทางแค่เพียงอาศัยบัตรผ่านแดนเท่านั้น ก็สามารถพำนักอยู่ภายในเขต 3 จังหวัด ดังกล่าวได้มีระยะเวลา 3 วัน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนชาวลาวจำนวนไม่น้อย ยังคงมุ่งเดินทางเข้ามาทำกิจกรรมในเขตเมืองหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง เพราะฉะนั้นหนองคายไม่เพียงแต่เป็นเมืองที่มีหน้าที่เมืองอย่างเมืองอื่นทั่ว ๆ ไป หากแต่ยังคงยักรับสภาพเป็นเมืองชายแดนรองรับประชาชนชาวลาวเพิ่มขึ้นอีกด้วย

สำหรับด้านตรวจคนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เมื่อปี พ.ศ. 2539 มีจำนวน 223,149 คน แยกเป็นสัญชาติไทย จำนวน 98,817 คน คนต่างด้าว จำนวน 124,332 คน คนต่างด้าวที่เดินทางออกไปเป็นจำนวนมากที่สุด คือ คนสัญชาติลาว อินเดีย และฝรั่งเศส ตามลำดับ ด้านจุดตรวจคนเข้าเมืองที่มีคนเดินทางออกมากที่สุด คือ ด้านจุดตรวจบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีคนเดินทางออกมากที่สุด จำนวน 206,312 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.45 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางออกทั้งหมด และจุดตรวจบริเวณท่าเสด็จมี จำนวนคนเดินทางออก 16,837 คน หรือ ร้อยละ 7.55 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางออกทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในจำนวนคนต่างด้าวที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร จะยังเป็นประชาชนชาวลาว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนชาวลาวส่วนใหญ่นิยมข้ามฝั่งมายังฝั่งไทย เพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วจึงเดินทางกลับยังประเทศของตน แม้ว่าประชาชนชาวลาวบางส่วนจะไม่ได้ทำกิจกรรมอยู่ภายในจังหวัดหนองคาย แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาใช้บริการด้านต่าง ๆ ในเมืองหนองคาย เช่นเดียวกับชาวหนองคายในอำเภออื่น ๆ ที่เข้ามาใช้บริการในตัวเมือง

จากรายงานสถิติ สามารถยืนยันการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนของหนองคายได้ว่า แม้มีจำนวนนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนไม่มากเทียบเท่าจังหวัดท่องเที่ยว แต่การเป็นเมืองชายแดนมีจำนวนคนเดิน

ทางเข้า - ออก บริเวณด้านตม.หนองคาย น่าจะเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่ส่งผลให้หนองคายสามารถรับบทบาทการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนได้

ข. สรุปความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเมืองหนองคาย

จากการสังเกตและสัมภาษณ์ในประเด็นหลัก ๆ ของ "ผู้มาเยี่ยมเยือน" (visitors) ในที่นี้ หมายถึง บุคคลซึ่งไม่ได้อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษา (เมืองหนองคาย) ที่เดินทางเข้าไปในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งที่เป็นชาวต่างชาติและชาวไทย การสัมภาษณ์ได้กระจายทำในทุก ๆ พื้นที่อันได้แก่ บริเวณตลาดท่าเสด็จ โรงแรมเกสต์เฮาส์ ร้านอาหารพื้นเมือง บริเวณด้านตรวจคนเข้าเมือง ฯลฯ อนึ่งการสัมภาษณ์ดังกล่าวเป็นการพูดคุยสัมภาษณ์ทัศนคติความคิดเห็นรวม ๆ พอจะสรุปได้ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ขนาดของผู้มาเยี่ยมเยือน
- การพักผ่อน และเส้นทางการเดินทาง
- ช่วงเวลาที่มาเยี่ยมเยือน
- วัตถุประสงค์ในการเดินทาง
- กิจกรรมที่กระทำในระหว่างการมาเยือน
- ทัศนคติที่มีต่อเมืองหนองคาย

ข้อตกลงเบื้องต้นในการสัมภาษณ์ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยและต่างประเทศ

- การสัมภาษณ์ จะสัมภาษณ์ในประเด็นกว้าง ๆ ครอบคลุมทุกหัวข้อที่ได้กล่าว
- การสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตัวเองต่อผู้สัมภาษณ์ทุกครั้ง
- การจดบันทึกข้อมูลจะใช้วิธีการประมาณอย่างคร่าว ๆ และจดยละเอียดทีในประเด็นที่มีความแตกต่าง
- จุดสัมภาษณ์จะเป็น บริเวณ ตลาดท่าเสด็จ, ร้านอาหารคุณแดงแทนมเมือง, ร้านขายของที่ระลึก, ทารดบริการข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว , ร้านขายขนม, หมูยอ, ร้านอาหารริมฟุตบาท, บนรถโดยสาร, ฯลฯ
- ใช้หลักเกณฑ์ในการเลือกสัมภาษณ์โดย สังเกตภาษาพูดในกลุ่ม ป้ายทะเบียนรถ

ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย

จะนิยมมากันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ประมาณ 3 - 4 คน และ 9 - 10 คน โดยส่วนใหญ่จะนำรถส่วนตัวมาเพราะสะดวกในการเดินทางมาเยี่ยมเยือนหนองคายตามคำชักชวนของบรรดาเพื่อนฝูง ญาติสนิท หรือคนรู้จักและจะนิยมมาพักบ้านญาติ หรือคนรู้จัก มีส่วนน้อยที่พักโรงแรมหรือบังกาโล

ช่วงเวลาที่ชอบเดินทางมา คือ เดือนเมษายน และฤดูหนาวเดือน ธันวาคม - กุมภาพันธ์

สิ่งดึงดูดใจที่เดินทางมา คือ ทัศนียภาพแม่น้ำโขง การได้ซื้อสินค้าอินโดจีน และข้ามไปยังฝั่งลาว และบริโภคอาหารพื้นเมือง รวมถึง แรงศรัทธาในการได้มานมัสการพระพุทธรูปที่ศักดิ์สิทธิ์ทั้งฝั่งไทยและลาว

กิจกรรมที่กระทำเป็นส่วนใหญ่ จะแวะชมสถานที่ต่าง ๆ นมัสการพระพุทธรูปที่บ้านคูเมือง ซื้อสินค้าพื้นเมืองและสินค้าอินโดจีน

การมาเยี่ยมเยือน ผู้มาเยี่ยมเยือนพอใจในความเป็นมิตร อธิษาศัยดีของชาวหนองคาย อาหารการกินที่แปลกไปกว่าที่อื่น ๆ ทิวทัศน์ในระหว่างการเดินทาง

สำหรับผู้มาเยี่ยมเยือนที่ยังไม่เคยข้ามไปสปป.ลาว บ้างก็ประทับใจในบ้านเมืองของสปป.ลาว บ้างก็ไม่อยากกลับไปอีกแต่ส่วนใหญ่ไม่พอใจกับการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ฝั่งลาวตลอดจนสิ่งแวดล้อมความสะอาดในฝั่งลาว เมื่อเปรียบเทียบกับเมืองหนองคายแล้วนับว่า สปป.ลาวยังด้อยพัฒนาอยู่มาก

ในช่วงหน้าเทศกาลสงกรานต์ จะมีนักท่องเที่ยวชาวไทยต่างถิ่น เข้ามาในพื้นที่เมืองหนองคายมากมายเพื่อคลายร้อนกับลำน้ำโขง ผู้คนที่มาเที่ยวในช่วงนี้จะประทับใจกับการต้อนรับของชาวหนองคาย ทำให้มีจำนวนไม่น้อยที่อยากกลับมาเยี่ยมเยือนหนองคายอีก

จะเห็นได้ว่าการสัมผัสตัวอย่างสัมภาษณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งพอที่จะสรุปได้ว่า เมืองหนองคายเป็นที่สนใจของผู้มาเยี่ยมเยือน แม้ว่าจะไม่ได้เป็นเมืองท่องเที่ยวโดยตรงก็ตาม

ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ

ข้อตกลงในการสัมภาษณ์ผู้เยี่ยมเยือนชาวต่างชาติ

- การสัมภาษณ์กระทำโดยใช้ลุ่มเป็นบางครั้ง
- ใช้วิธีการบันทึกข้อมูลอย่างประมาณการ
- หากเป็นคณะทัวร์จะสัมภาษณ์ไกด์และคนขับรถ
- ผู้วิจัยแนะนำตัวเองต่อผู้สัมภาษณ์ทุกครั้ง
- จุดสัมภาษณ์จะเป็นร้านขายของที่ระลึก, บริเวณตลาดท่าเสด็จ, ลานจอดรถ
- รายละเอียดค่อนข้างมีน้อยกว่าผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย เนื่องจากข้อจำกัดหลาย ๆ เรื่อง

ผู้เยี่ยมเยือนส่วนใหญ่จะมาจากยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย จะเคยมาเยือนหนองคายแล้วมีการแนะนำเพื่อนฝูงและคนรู้จัก โดยจะมาเป็นกลุ่มขนาดเล็ก 2 - 5 คน เป็นคณะทัวร์มีประปราย โดยมากจะเป็นชาวญี่ปุ่น และเกาหลีใต้

การพักผ่อนจะนิยมพักเกสต์เฮาส์ และโรงแรม ในระยะเวลาไม่เกิน 3 วัน แล้วจะข้ามไปยังเวียงจันทน์ หลวงพระบาง ช่วงระยะเวลาที่มาเยือนในเดือนเมษายน และฤดูหนาว ระหว่างเดือน ธันวาคม - กุมภาพันธ์

วัตถุประสงค์ที่มาเพื่อท่องเที่ยว และต่อวิชา สิ่งดึงดูดที่มา คือ วิถีชีวิตความเป็นอยู่และความเป็นเมืองชายแดนของหนองคายติดต่อกับประเทศลาว กิจกรรมที่ทำคือ การได้ท่องเที่ยวหมู่บ้านชาวเขาไปชมวัฒนธรรมสองฝั่งโขง ชมทิวทัศน์แม่น้ำโขง โบราณสถานต่าง ๆ ศึกษาวิถีชีวิตคนพื้นเมือง ฯลฯ

เส้นทางการเดินทาง ไม่น่าอนขึ้นอยู่กับความสะดวก ในกรณีมากับคณะทัวร์จะเป็นไปตามโปรแกรมที่ไกด์ดำเนินการ

ในการเดินทางมาเยือนหนองคายของชาวต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่จะชอบในความมีอัธยาศัยของคนในท้องถิ่น วัฒนธรรมอันเก่าแก่ อาหารพื้นเมืองที่มีความหลากหลาย การบริการของด่านตรวจคนเข้าเมืองของไทย การคมนาคม ยกเว้นการบริการต่าง ๆ ยังไม่ดีเท่าที่ควร อย่างไรก็ตามทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้มุมมองของชาวต่างชาติ ประเทศไทยก็เป็นเมืองที่มีความปลอดภัยในการท่องเที่ยวมากกว่าสปป.ลาวอยู่มาก แม้สปป.ลาวจะมีสิ่งดึงดูดต่าง ๆ มากมาย

ค. ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ศึกษา

ข้อตกลงในการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ศึกษา

- การสัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ โดยใช้คำถามเปิดกว้าง
- การจดบันทึกใช้วิธีการประมาณการคร่าว ๆ รวบรวมประเด็นสำคัญ
- จุดสัมภาษณ์ แล้วแต่ความสะดวกในการสัมภาษณ์
- ใช้หลักการณในการเลือกสัมภาษณ์ โดยเลือกจากสาขาอาชีพ แม่ค้า ,ข้าราชการ, เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว, พยาบาล, คนขับรถรับจ้าง, เจ้าหน้าที่ธนาคาร, ครู ฯลฯ

1. ความคิดเห็นที่มีต่อการท่องเที่ยวชายแดน และความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว

ผลจากการสัมภาษณ์พูดคุยทางด้านความคิดเห็นของประชาชนทั่วไป ในพื้นที่ศึกษาที่มีต่อการท่องเที่ยวชายแดนพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ที่ถูกสัมภาษณ์มีความเห็นด้วย หรือพอใจที่มีการท่องเที่ยวชายแดนเกิดขึ้นภายในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ยอมรับว่าส่วนหนึ่งมาจาก การเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ยังผลให้เมืองหนองคายกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาในพื้นที่ได้ และในส่วนของประโยชน์ที่ได้รับจากการท่องเที่ยวประชาชนโดยมีความคิดเห็นว่า ได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่มีปรากฏความคิดเห็นของประชาชนที่คิดว่า ไม่ได้รับประโยชน์อะไร

สำหรับประโยชน์โดยตรงที่ได้รับ ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยวชายแดนทำให้ขายผลผลิตขายสินค้า และบริการให้แก่นักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ส่วนประโยชน์ทางอ้อม ส่วนใหญ่เห็นว่าการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการพัฒนาล้างอำนวยความสะดวกในชุมชนมากขึ้น เช่น ถนนหนทาง ร้านค้า โทรศัพท์ ไฟฟ้า ธนาคาร ฯลฯ ตลอดจนเกิดการจ้างงานเพิ่มขึ้น อันเป็นผลดีต่อภาคเศรษฐกิจโดยรวม เกิดความพยายามในการจัด

การในชุมชนให้มีความเป็นระเบียบมากยิ่งขึ้น ยกกระดับมาตรฐานของร้านค้า รวมไปถึงความภาคภูมิใจในการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนที่มีผู้คนมาเยี่ยมเยือนตลอดปี

2. ความคิดเห็นด้านผลกระทบจากการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นด้านผลกระทบ จากการเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดนของหนองคาย ได้รวบรวมจากการสังเกตการณ์ พูดคุยกับชาวบ้าน ข้าราชการ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในเชิงบวกและลบพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนโดยส่วนใหญ่ในพื้นที่ศึกษา เห็นว่าการท่องเที่ยวชายแดนของเมืองหนองคายในปัจจุบันให้ก่อให้เกิดผลประโยชน์ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ และมองเห็นว่าผลกระทบในเชิงบวกอัน ได้แก่ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ นั้นส่งผลให้ เมืองหนองคาย มีการพัฒนาทัดเทียมกับจังหวัดอื่น ๆ ไม่ล้าหลังมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในชุมชนมากขึ้น บ้านเมืองสะอาด ระเบียบร้อย เป็นระเบียบมากขึ้นกว่าในอดีตมาก ที่สำคัญประชาชนส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 95 เห็นว่าสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีส่วนช่วยให้เมืองหนองคาย มีความเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไปในทางบวกแทบทั้งสิ้น

แม้แต่ ในด้านการเกษตร แหล่งปลูกยาสูบ ปลูกดอกไม้ สวนผัก ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในการขอเช่าแวะชม เพราะเป็นทัศนียภาพที่สวยงาม แปลกตา แก่ผู้พบเห็นโดยเฉพาะในช่วงฤดูหนาว

สำหรับผลกระทบในเชิงลบ ส่วนใหญ่จะเป็นในแง่ของสังคม ที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะแวดล้อม จากการสอบถามว่าการท่องเที่ยวชายแดนส่งผลให้สินค้าและบริการตลอดจนค่าครองชีพสูงขึ้นหรือไม่ สิ่งแวดล้อมเป็นพิษ และชุมชนขาดระเบียบวินัย ตลอดจนมีปัญหาด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินจากคนต่างถิ่นหรือไม่ โดยส่วนใหญ่เห็นว่า ผลกระทบในเชิงลบดังกล่าว มักจะเกิดในช่วงหน้าเทศกาลสำคัญ ๆ และมักจะเกิดขึ้นกับสถานที่ท่องเที่ยวในชุมชน เช่น ปัญหาขยะ สิ่งปฏิกูล ความเสื่อมโทรม สินค้าและบริการในบางรายการจะแพงกว่าปกติทั่วไป และไม่สมเหตุสมผล เช่น ราคาอาหาร และที่จอดรถ ซึ่งปัญหานักท่องเที่ยวถูกโกงราคา หรือถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการบางรายมักมีปรากฏให้เห็นอยู่บ่อย ๆ ส่วนเรื่องการค้าระเบียบวินัยในเรื่อง การจราจรหรือด้านอื่น ๆ มักจะมาจากผู้ประกอบการในท้องถิ่น และจากนักท่องเที่ยว เช่น การแก่งแย่งในเรื่องการค้าขายการแย่งลูกค้า ของกลุ่มผู้ประกอบการนักท่องเที่ยวขาดระเบียบวินัยไม่เชื่อฟังคำตักเตือนของเจ้าหน้าที่ ในการลงเล่นในลำน้ำโขง หรือในช่วงฤดูน้ำหลาก ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายถึงชีวิตมาหลายราย

3. ความคิดเห็นในด้านความต้องการให้มีการดำเนินการ ในเรื่องการท่องเที่ยวชายแดน

จากการสอบถามประชาชนว่า ควรมีการดำเนินการในลักษณะใดบ้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชายแดนภายในเขตเมือง โดยให้ตัวเลือกหลัก ๆ เช่น ด้านการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การควบคุมดูแลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว การให้ความสำคัญต่อทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น หรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ พบว่าประชาชนโดยส่วนใหญ่จะเห็นด้วยที่จะให้มีการดำเนินในทุก ๆ กรณี โดยส่วนใหญ่มีความคิด

เห็นเพียงเพิ่มเติมว่า ควรจะมีการดำเนินการดังกล่าวจริง จะสามารถแก้ปัญหาในหลาย ๆ ปัญหาของชุมชนเมืองหนองคายได้เป็นอย่างดี

4. ความคิดเห็นในด้านปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้การท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามที่ ต้องการ

ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหา และอุปสรรคสำคัญ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทุกฝ่าย ไม่เจาะจงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ทั้งประชาชนในท้องถิ่น ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจและสามัญสำนึกที่ถูกต้อง โดยสังเกตจากปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะบริเวณตลาดท่าเสด็จจะเห็นเด่นชัดซึ่งเป็นปัญหาที่มีมายาวนานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการทิ้งขยะไม่เป็นที่ ปัญหาการจราจร ที่จอดรถปัญหาการขาดระเบียบวินัย การแก่งแย่งค้าขายเพียงหวังผลประโยชน์แต่เพียงเฉพาะหน้า ล้วนส่งผลให้เกิดภาพลบต่อแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่

จากการสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่ต่อการท่องเที่ยวชายแดนของเมืองหนองคาย แสดงให้เห็นชาวเมืองหนองคาย รู้สึกในแง่บวกต่อการที่หนองคายเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน และมีความภาคภูมิใจที่ได้เป็นเมืองหน้าด่านระหว่างประเทศ อันเป็นลักษณะทางภูมิประเทศที่จังหวัดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นเมืองชายแดนไม่มี และมีความต้องการให้ท้องถิ่นของตนเองมีทิศทางการพัฒนา ไปในแนวทางที่ดีกับทุก ๆ ฝ่าย มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ต้อนรับผู้มาเยือนอย่างอบอุ่นด้วยมิตรภาพและความจริงใจ อยากให้ผู้ที่มาเยือนหนองคายกลับมาเยือนหนองคายอีก ในด้านโครงการต่าง ๆ ของรัฐที่จะพัฒนาหนองคายให้เป็นเมืองชายแดนที่พร้อมรับสถานการณ์ของเมืองที่จะเติบโตในอนาคต ชาวเมืองหนองคายยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ แต่ให้เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และโดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวเมืองควรได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ

4.9 ความสัมพันธ์การท่องเที่ยวในสปป.ลาว กับการท่องเที่ยวในชุมชนเมืองหนองคาย

บุญมาก ขุนพรหม (2539) ได้กล่าวถึงการท่องเที่ยวของ สปป.ลาวไว้ว่า หลังจากที่เกิดทรวงการค้าและท่องเที่ยวของลาวได้ประกาศยกเลิกการผูกขาดธุรกิจด้านการท่องเที่ยวและเปิดโอกาสให้เอกชนเข้ามาดำเนินการในปี พ.ศ. 2533 เป็นต้นมา ธุรกิจการท่องเที่ยวได้ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เฉพาะในปี พ.ศ. 2534 กิจการด้านการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายรับเข้าประเทศมากกว่า 901 ล้านดอลลาร์ ส่วนในปัจจุบันมาบริษัทตัวแทนการท่องเที่ยวได้รับอนุญาตดำเนินการรวม 22 แห่งในทั่วประเทศ (เป็นบริษัทที่อยู่ในเวียงจันทน์ 14 แห่ง) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการร่วมทุนกับบริษัทท่องเที่ยวของต่างประเทศ โดยมีการเซ็นสัญญากับบริษัทท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ จำนวน 38 บริษัท ในจำนวนนี้เป็นบริษัทท่องเที่ยวของไทย 17 บริษัท รองลงมาได้แก่บริษัทท่องเที่ยวของญี่ปุ่นและสวีเดน ประเทศละ 4 บริษัท และมีบริษัทท่องเที่ยวของประเทศอื่น ๆ อีกประเทศละ 1-2 บริษัท

จากสถิติขององค์การท่องเที่ยวแห่งชาติพบว่าในปี พ.ศ. 2536 มีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างชาติรวมทั้งสิ้น 102,946 คน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 18 ในจำนวนนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 50,429 คน คิดเป็นร้อยละ 49 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด

ในเขตนครหลวงเวียงจันทน์ เนื่องจากนครเวียงจันทน์เป็นเมืองประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่เมืองหนึ่งของลาว จึงมีโบราณสถานหลายแห่งในเขตชุมชนเมืองเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่สำคัญได้แก่ พระธาตุหลวง หอพระแก้ว วัดวาอารามที่เก่าแก่ และอนุสาวรีย์ชัย อีกทั้งยังมีสินค้าพื้นเมืองที่สร้างความดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติหลายแห่งในบริเวณโดยรอบของนครหลวง ปัจจัยเหล่านี้ทำให้เมืองเวียงจันทน์มีบทบาทหน้าที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ และได้ส่งผลทำให้กิจการด้านการท่องเที่ยวในนครหลวงเวียงจันทน์ กลายเป็นสาขาเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญ และกำลังมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในนครหลวงเวียงจันทน์มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2536 โดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 132.70 ต่อปี ซึ่งเป็นอัตราที่สูงกว่าอัตราการขยายตัวของนักท่องเที่ยวในทั่วประเทศโดยมีอัตราการขยายตัวในช่วงเวลาดังกล่าวเพียงร้อยละ 86.85 ต่อปี บรรดานักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าไปในนครหลวงเวียงจันทน์จะใช้เวลาพักโดยเฉลี่ยประมาณ 5 วัน และส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เดินทางเข้ามาโดยผ่านด่านชายแดนระหว่างเวียงจันทน์ - หนองคาย คือในปี พ.ศ. 2536 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเดินทางเข้ามาทางด้านชายแดนดังกล่าวจำนวน 66,824 คน (เฉลี่ย 183 คนต่อวัน) หรือคิดเป็นร้อยละ 85.55 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดในเวียงจันทน์และมีอัตราการขยายตัวในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2536 คิดเป็นร้อยละ 153.12 ต่อปี ในขณะที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาด้านสนามบินวัดไทรในปีเดียวกันด้วยจำนวนเพียง 11,291 คน (เฉลี่ย 31 คนต่อวัน) หรือคิดเป็นร้อยละ 14.45 ของจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมดที่เข้าไปในเวียงจันทน์และมีอัตราการขยายตัวในช่วงเวลาเดียวกันเพียงร้อยละ 64.54 ต่อปี

นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเวียงจันทน์โดยผ่านด่านชายแดนระหว่างเวียงจันทน์ - หนองคายนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยคือในปี พ.ศ. 2536 มีนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางผ่านด่านชายแดนนี้จำนวน 42,269 คน คิดเป็นร้อยละ 63.25 ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านด่านนี้ทั้งหมดหรือคิดเป็นร้อยละ 54.11 ของจำนวนนักท่องเที่ยวในเวียงจันทน์ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางผ่านด่านชายแดนนี้มีอัตราเพิ่มโดยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2536 ถึงร้อยละ 409.55 ต่อปี อย่างไรก็ตามจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติอื่น ๆ ที่เดินทางเข้ามาทางด้านชายแดนระหว่างเวียงจันทน์ - หนองคายนี้ คาดว่าจะมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัวทั้งในระยะสั้นและระยะยาว อันเป็นผลเนื่องจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพเมื่อต้นปี พ.ศ. 2537 ที่ผ่านมา

การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่กล่าวมา เมื่อบวกกับการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรในนครหลวงเวียงจันทน์แล้ว จะก่อให้เกิดความต้องการด้านสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นจะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเพื่อให้สามารถรองรับความต้องการด้านต่าง ๆ ได้ อย่างเพียงพอต่อไป

จะเห็นได้ว่าชุมชนเมืองหนองคายและนครหลวงเวียงจันทน์มีความสัมพันธ์ ด้านการทอ
เทียวย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงเป็นโอกาสเหมาะอย่างยิ่งที่ทั้งสองประเทศจะร่วมมือกันพัฒนาการทอเทียวยสอง
ฝั่งโขงให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวทั่วโลก

ภาพที่ 4.10 แสดงอนุสาวรีย์ประตูชัย ที่ทางการสปป.ลาวได้สร้างขึ้นตอน
ได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส
(ที่มา : จากการสำรวจ)

ร้านขายขนมปังแบบฝรั่งเศสยังคงมีให้เห็น
ได้ในนครเวียงจันทน์

ประเพณีบายศรีสู่ขวัญในวันสงกรานต์ของประชาชน
ในสปป.ลาว

ภาพทัศนียภาพบ้านเรือนในนครเวียงจันทน์

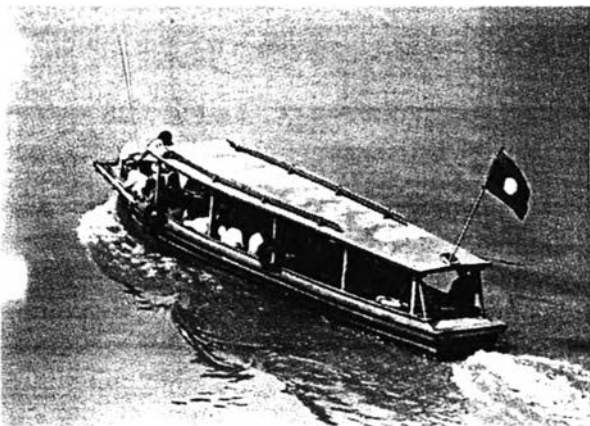
ภาพที่ 4.11 แสดงวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของผู้คนในสปป.ลาว
(ที่มา: ได้รับความเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท.)

บริเวณตลาดเช้า ศูนย์การค้าที่ใหญ่ที่สุดในนครเวียงจันทน์ ยังคงหนาแน่นไปด้วยนักท่องเที่ยว

แม่หญิงลาวยังคงรักษาประเพณีการแต่งกายโดยการไม่หวั่นเกรงต่อกระแสวัฒนธรรมตะวันตก

เรือข้ามฟากสปป.ลาว ที่แล่นระหว่างท่าเรือของสปป.ลาว กับท่าเสด็จของไทยในวันนี้ยังคงทำหน้าที่ในการขนส่งเหมือนวันวาน แม้จะมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว แล้วก็ตาม

ภาพที่ 4.12 แสดงกิจกรรมในชีวิตประจำวันของผู้คนในสปป.ลาว
(ที่มา : ได้รับความเอื้อเฟื้อจากอนุสาร อสท. และจากการสำรวจ)

ความสัมพันธ์การค้าชายแดนไทย - สปป.ลาว กับการท่องเที่ยว

โดยปกติการค้ามักจะมีการขยายตัวคู่กันกับการท่องเที่ยว เช่นเดียวกันกับจังหวัดหนองคาย ที่เป็นเมืองหน้าด่านติดต่อกับ สปป.ลาวโดยตรง แม้ว่าหนองคายจะมีความพร้อมในการพัฒนาไม่มากนัก เมื่อเทียบกับจังหวัดใหญ่อย่าง อุดรธานี และขอนแก่น แต่ในแง่ของการค้าชายแดนกับ สปป.ลาว โดยมี 11 จังหวัด ที่มีแนวพรมแดนติดกับลำน้ำโขงยาว 1,730 กิโลเมตร ได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน อุดรดิตต์ พิษณุโลก เลย หนองคาย นครพนม มุกดาหาร อำนาจเจริญ และอุบลราชธานี โดยจุดผ่านแดนหนองคายเป็นจุดผ่านแดน ที่มีมูลค่าการค้าที่สูงที่สุดระหว่างไทยกับ สปป.ลาว สืบเนื่องมาจาก หนองคายเป็นเมืองที่อยู่ใกล้ นครหลวงเวียงจันทน์ของลาว ซึ่งเป็นศูนย์กลางของสปป.ลาว อีกทั้งมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ซึ่งมีความสะดวกมากขึ้นในอนาคตคาดว่าหนองคายน่าจะมีมูลค่าการค้าเพิ่มขึ้น ส่งผลให้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นตามไปด้วย นอกจากนี้ สปป.ลาวยังมีนโยบายที่จะเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจจากสังคมนิยมมาเป็นระบบเสรี ซึ่งจะส่งผลให้หนองคายมีการเข้าออกของคนต่างพื้นที่เพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามเมืองหนองคายจำเป็นต้องมีการพัฒนา เพื่อเตรียมพร้อมและเพิ่มศักยภาพดึงดูดให้คนต่างพื้นที่เหล่านี้ไม่เพียงแคเห็นหนองคายเป็นทางผ่าน หากแต่เห็นความสำคัญและสนใจที่จะเข้ามาแวะชมหรือพักค้างแรมในเมืองหนองคาย

เมืองหนองคายมีด่านศุลกากร 2 ด่าน คือ ด่านศุลกากรหนองคาย ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองหนองคายและด่านศุลกากรบึงกาฬ ตั้งอยู่ที่อำเภอบึงกาฬ นอกจากนี้ ยังมีจุดผ่านแดนถาวร 3 แห่ง คือ

1. **สะพานมิตรภาพไทย - ลาว** ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองหนองคาย ตรงข้ามท่านาแล้งสปป.ลาว ใช้ในการขนส่งสินค้าและผู้คนที่ต้องการเดินทางไปสปป.ลาว โดยทางรถยนต์ ในระยะหลังมีการให้บริการของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

2. **ท่าเสด็จ** ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองหนองคายตรงข้ามกับท่าเดื่อของ สปป.ลาว ใช้ในการโดยสารผู้คนและขนถ่ายสินค้าอุปโภค บริโภค จำนวนไม่มากนัก การเดินทางโดยผ่านทางเรือหรือแพขนานยนต์

3. **ด่านศุลกากรบึงกาฬ** ตั้งอยู่ที่อำเภอบึงกาฬ ตรงข้ามกับแขวงบอลิคำไซของ สปป.ลาว ใช้แพขนานยนต์ในการขนส่งสินค้าและผู้คนที่ต้องการเดินทางไป สปป.ลาว

ตารางที่ 4.15 สถิติการค้าระหว่างประเทศ กับ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ที่ผ่านด่านจังหวัดหนองคาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2538

ปี	การค้าผ่านด่านศุลกากรหนองคาย			การค้าผ่านด่านศุลกากรบึงกาฬ			รวมมูลค่า	รวมมูลค่า	รวมมูลค่า	สินค้าผ่านแดน		รวมมูลค่า
	มูลค่า การนำเข้า	มูลค่า การส่งออก	รวมมูลค่า การค้า	มูลค่า การนำเข้า	มูลค่า การส่งออก	รวมมูลค่า การค้า	การนำเข้า จ.หนองคาย	การส่งออก จ.หนองคาย	การค้า จ.หนองคาย	ประเทศที่สาม ไป สปป.ลาว	สปป.ลาวไป ประเทศที่สาม	สินค้า ผ่านแดน
2533	420.30	809.60	1,229.90	-	-	-	420.30	809.60	1,229.90	1,154.80	351.90	1,506.70
2534	454.07	1,073.80	1,527.87	-	-	-	454.07	1,073.80	1,527.87	1,579.47	661.51	2,240.98
2535	353.87	1,096.00	1,449.80	0.08	-	0.08	353.87	1,096.00	1,449.88	1,842.61	871.39	2,714.00
2536	443.96	1,517.59	1,961.55	7.98	2.60	10.59	451.93	1,520.20	1,972.14	2,766.51	1,395.40	4,161.91
2537	637.90	2,044.44	2,682.35	21.57	9.49	31.07	656.48	2,053.94	2,713.42	3,564.72	2,042.36	56.08
2538	491.37	4,906.05	5,397.16	27.37	109.21	136.58	518.73	5,015.26	5,534.00	3,956.73	2,391.84	6,348.57
รวม	-	-	-	-	-	-	506.93	5,207.36	5,714.29	5,100.70	2,250.50	7,351.20

ที่มา : ด้านศุลกากรหนองคายและบึงกาฬ, ปี พ.ศ. 2540

จากตารางข้างต้น พบว่า ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2533 - 2538 มูลค่าการนำเข้าที่ผ่านทางจังหวัดหนองคายมีการเพิ่มขึ้นและลดลงไม่แน่นอน ในขณะที่มูลค่าการส่งออกจากฝั่งไทยไป สปป.ลาว เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากสปป.ลาว มีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจการค้า การลงทุน รวมถึงการท่องเที่ยว ในระยะแรกเริ่ม จำเป็นต้องพึ่งพอสินค้าที่จำเป็นจากฝั่งไทยมาก เพราะสปป.ลาวไม่มีกำลังที่จะผลิต สาเหตุเพราะสภาพบ้านเมืองตกอยู่ในสภาวะที่ไม่เอื้ออำนวย และความไม่พร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทำให้ไทยได้เปรียบดุลการค้ากับ สปป.ลาว เสมอมา

ตารางที่ 4.16 แสดงมูลค่าส่งออกที่มีมูลค่าสูงสุด 10 อันดับแรกที่ส่งไปสปป.ลาว
ปี พ.ศ. 2537 และ 2538

รายการ	ปี พ.ศ. 2537	ปี พ.ศ. 2538
	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)
1. สินค้าอุตสาหกรรม	464.94	1,123.80
2. วัสดุและอุปกรณ์การก่อสร้าง	457.40	710.48
3. ยานพาหนะและส่วนประกอบ	324.63	990.33
4. สินค้าอุตสาหกรรมการเกษตร	199.17	503.28
5. สินค้าแร่และเชื้อเพลิง	157.05	565.68
6. เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์	141.80	196.75
7. เครื่องจักรและอุปกรณ์	34.68	36.67
8. สินค้ากสิกรรม	18.25	15.67
9. สินค้าปศุสัตว์	4.96	14.11
10. สินค้าประมง	2.57	6.34

ที่มา : รายงานประจำปีของด่านศุลกากรหนองคายและด่านศุลกากรบึงกาฬ ปี พ.ศ. 2540

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มูลค่าสินค้าที่ส่งไปยังสปป.ลาวมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นทุกประเภท โดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม ยานพาหนะและส่วนประกอบ รวมไปถึงวัสดุและอุปกรณ์ก่อสร้าง สาเหตุเนื่องมาจากสปป.ลาวมีการขยายตัวในภาคเศรษฐกิจการค้าและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะยานพาหนะและส่วนประกอบ ซึ่งเป็นปัจจัยในการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว อีกทั้งกำแพงภาษีรถยนต์ในสปป.ลาว ไม่สูงเหมือนประเทศไทย

ตารางที่ 4.17 แสดงมูลค่าสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุด 10 อันดับแรกที่นำเข้าจาก สปป.ลาว
ปี พ.ศ. 2537 และ 2538

รายการ	ปี พ.ศ. 2537	ปี พ.ศ. 2538
	มูลค่า (ล้านบาท)	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ไม้แปรรูป	355.41	239.19
2. ไม้ปาร์เก้	43.99	53.10
3. หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	30.853	26.731
4. โลหะและเศษโลหะ	6.86	10.19
5. รถยนต์	25.65	9.35
6. เครื่องจักรและอุปกรณ์	8.98	9.31
7. ไม้โมเสด	3.18	4.61
8. เฟอร์นิเจอร์และเครื่องประดับตกแต่งบ้าน	2.55	4.05
9. หวาย	2.57	2.82
10. ไม้ซุง	34.375	2.24

ที่มา : รายงานประจำปีของด้านศุลกากรหนองคายและด้านศุลกากรบึงกาฬ,
ปี พ.ศ. 2540

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ ระหว่างปี พ.ศ. 2537 - 2538 สินค้านำเข้าจาก สปป. ลาว ที่มีมูลค่าสูงสุด คือ ไม้แปรรูป และไม้ปาร์เก้ แสดงให้เห็นว่าสปป.ลาวยังมีทรัพยากรป่าไม้อันอุดมสมบูรณ์ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่าง 2 ปี จะพบว่า แนวโน้มของมูลค่าสินค้านำเข้าที่เป็นผลิตภัณฑ์จากป่าไม้ อันได้แก่ ไม้แปรรูป หนังสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ หวาย และไม้ซุง มีแนวโน้มลดลงโดยเฉพาะไม้ซุง สาเหตุน่าจะมาจาก สปป.ลาว เล็งเห็นความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ กอปรกับ ภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศกระเตื้องขึ้น รัฐบาลพยายามส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ โดยเฉพาะการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากไม้ เพื่อจำหน่ายเป็นที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว นับเป็นอาชีพใหม่ของประชากรลาวที่ทำรายได้ไม่น้อย

จากการที่สปป.ลาว ไม่มีทางออกสู่ทะเลจึงทำให้ต้องพึ่งสินค้าอุปโภคบริโภคจากไทยแทบทั้งสิ้น และอาศัยประเทศไทยเป็นทางออกสู่ประเทศที่สาม ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงในสนธิสัญญาบาเซิลนา ที่กำหนดให้ประเทศไทยเป็นทางผ่านของสินค้าจากสปป.ลาวไปยังประเทศที่สาม และจากประเทศที่สามไปยังสปป.ลาว ซึ่งประเทศคู่ค้าเหล่านี้ได้แก่ ญี่ปุ่น สิงคโปร์ ไต้หวัน อังกฤษ เยอรมันนี อินโดนีเซีย อินเดีย และสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะเมื่อมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว อย่างเป็นทางการเมื่อปี พ.ศ. 2537 ส่งผลให้การขนส่งสินค้าเข้า - ออก สปป.ลาว เป็นไปอย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น รวมไปถึงทำให้กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวเป็นไปสะดวกยิ่งขึ้นเช่นกัน ดังตารางต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึง การเดินทางผ่านเข้า - ออก ทางด่านตรวจคนเข้าเมือง ของ ด้านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวนคนผ่านแดนทางด้านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย
ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2535 - 2539

หน่วย : คน

ปี พ.ศ.	ผ่านเข้า	ผ่านออก	รวม
2535	199,485	200,903	400,388
2536	164,841	263,905	428,746
2537	279,670	277,258	556,928
2538	324,133	319,845	643,978
2539	224,550	223,149	447,699

ที่มา : ด้านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย, ปี พ.ศ.2540

การเดินทางผ่านเข้าออกนอกราชอาณาจักร (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) มี 2 ช่องทางสำหรับภายในตัวเมืองหนองคาย คือ จุดตรวจสะพานมิตรภาพไทย - ลาว กำหนดเวลาเดินทางเข้าออกตั้งแต่ 8.00 น. - 18.00 น. ทุกวัน และจุดตรวจท่าเสด็จ : กำหนดเวลาเดินทางเข้าออก ตั้งแต่เวลา 8.00 - 16.00 น. ทุกวัน เว้นวันอาทิตย์

ณ จุดตรวจด้านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เมื่อปี พ.ศ. 2539 พบว่ามีบุคคลเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จำนวน 244,550 คน แยกเป็นคนไทยจำนวน 94,087 คน หรือร้อยละ 41.9 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด คนต่างด้าว จำนวน 130,463 คน หรือร้อยละ 58.1 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด ซึ่งคนต่างด้าวจำนวนที่เข้ามาในราชอาณาจักรมากที่สุด คือ คนสัญชาติลาว อินเดีย และฝรั่งเศส ตามลำดับ และในส่วนของด้านจุดตรวจคนเข้าเมืองบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีคนเดินทางเข้ามามากที่สุดเป็นจำนวน 206,078 คน คิดเป็นร้อยละ 91.77 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด และด้านจุดตรวจคนเข้าเมืองบริเวณท่าเสด็จ มีจำนวนคนเดินทางเข้า 18,472 คน หรือร้อยละ 8.23 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางเข้ามาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลส่วนใหญ่นิยมเดินทางโดยผ่านจุดตรวจบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว โดยเฉพาะชาวลาว สาเหตุเนื่องมาจาก มีความสะดวก รวดเร็ว และอยู่ในบริเวณเขตเมืองหนองคาย และเวียงจันทน์นครหลวงของลาว สามารถมุ่งเดินทางไปยังจังหวัดใกล้เคียงอย่าง อุดรธานี และขอนแก่น โดยเฉพาะประชาชนชาวลาวสามารถเดินทางภายในจังหวัดหนองคาย อุดรธานี และขอนแก่น ได้โดยไม่ต้องมีหนังสือเดินทางแค่เพียงอาศัยบัตรผ่านแดนเท่านั้น ก็สามารถพำนักอยู่ภายในเขต 3 จังหวัด ดังกล่าวได้มีระยะเวลา 3 วัน แสดงให้เห็นว่า ประชาชนชาวลาวจำนวนไม่น้อย ยังคงมุ่งเดินทางเข้ามาทำกิจกรรมในเขตเมืองหนองคายและจังหวัดใกล้เคียง เพราะฉะนั้นหนองคายเองไม่เพียงแต่เมืองที่มีบทบาทอย่างเมืองอื่นทั่ว ๆ ไป หากแต่ยังคงยอมรับสภาพเป็นเมืองชายแดนรองรับประชาชนชาวลาวด้วย

สำหรับด้านตรวจคนเดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรที่ด้านตรวจคนเข้าเมืองหนองคาย เมื่อปี พ.ศ. 2539 มีจำนวน 223,149 คน แยกเป็นสัญชาติไทย จำนวน 98,817 คน คนต่างด้าว จำนวน

124,332 คน คนต่างด้าวที่เดินทางออกไปเป็นจำนวนมากที่สุด คือ คนสัญชาติลาว อินเดีย และฝรั่งเศส ตามลำดับ ด้านจุดตรวจคนเข้าเมืองที่มีคนเดินทางออกมากที่สุด คือ ด้านจุดตรวจบริเวณสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีคนเดินทางออกมากที่สุด จำนวน 206,312 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 92.45 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางออกทั้งหมด และจุดตรวจบริเวณท่าเสด็จมี จำนวนคนเดินทางออก 16,837 คน หรือ ร้อยละ 7.55 ของจำนวนบุคคลที่เดินทางออกทั้งหมด จะเห็นได้ว่าในจำนวนคนต่างด้าวที่เดินทางออกนอกราชอาณาจักร จะยังเป็นประชาชนชาวลาว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ประชาชนชาวลาวส่วนใหญ่นิยมข้ามฝั่งมายังฝั่งไทย เพื่อจุดประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง แล้วจึงเดินทางกลับยังประเทศของตน แม้ว่าประชาชนชาวลาวบางส่วนจะไม่ได้ทำกิจกรรมอยู่ภายในจังหวัดหนองคาย แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่เข้ามาใช้บริการด้านต่าง ๆ ในเมืองหนองคาย เช่นเดียวกับชาวหนองคายในอำเภออื่น ๆ ที่เข้ามาใช้บริการในตัวเมือง

4.10 วิเคราะห์เมืองหนองคายกับการพัฒนา

จากการที่หนองคายมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านองค์ประกอบและสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ อันเป็นผลมาจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ได้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวคือ การตัดถนนสายเอเชีย (A 12) ใหม่ ถนนเชื่อมระหว่างเมืองหนองคาย - สะพานมิตรภาพ โครงการก่อสร้างศูนย์ราชการจังหวัดหนองคายแห่งใหม่,โครงการย้ายสถานีรถไฟหนองคาย และโครงการสวนสาธารณะท้องถิ่น ตลอดจนโครงสร้างเขื่อนป้องกันตลิ่งบริเวณริมฝั่งแม่น้ำโขง โครงการต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่ เพื่อรองรับการขยายตัวของจังหวัดหนองคายในอนาคต ตลอดจนรูปแบบและการเติบโตของเมืองหนองคายโดยรวม ภายหลังจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพ จากการศึกษาพบว่าทิศทางการเจริญเติบโตของเมืองหนองคาย จะยังเกาะติดถนนสายหลักในเขตชุมชนเมือง ซึ่งในบริเวณศูนย์กลางเมืองจะมีการกระจุกตัวกันอยู่อย่างหนาแน่นของกิจกรรมประเภทต่าง ๆ บนโครงข่ายถนนระบบตารางกริดแนวยาว (Linear Grid System) อันเป็นผลมาจากอิทธิพลและข้อจำกัดทางด้านภูมิศาสตร์ของเมือง (Land Form) โดยที่การขยายตัวของเมือง ปรากฏชัดว่ามีทิศทางการขยายตัวออกไปตามแนวแกนเส้นทางการคมนาคมขนส่งสายหลักทั้ง 4 สาย คือ

- แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี)
- แนวถนนแก้ววรุฒิ (หนองคาย - ท่าบ่อ)ถนนมิชัย และถนนประจักษ์
- แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (หนองคาย - โพนพิสัย)
- แนวถนนเชื่อมระหว่างเมืองหนองคายและสะพานมิตรภาพไทย - ลาว

ก. แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี)

จะเป็นถนนที่ใช้ในการติดต่อเชื่อมโยงระบบโครงข่ายคมนาคมขนส่ง ระหว่างเมืองหนองคายกับจังหวัดต่าง ๆ ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ในอนาคตอันใกล้กระทรวงคมนาคมได้มีโครงการจะขยายผิวจราจรจากราค 2 ช่องทางจราจรเป็น 4 ช่องทางจราจร ซึ่งนับว่าเป็นการเพิ่มศักยภาพใน

การเป็นประตูสู่อินโดจีนของจังหวัดหนองคายอีกทางหนึ่ง ส่วนการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนบนถนนสายนี้ จะเป็นโครงการด้านอสังหาริมทรัพย์เป็นส่วนใหญ่ โดยจะเป็นบ้านชั้นเดียวและอาคารพาณิชย์กรรม รวมไปถึง ทาวน์เฮาส์และบ้านแฝด และเป็นถนนเส้นเดียวที่มีโครงการจัดสรรที่ดินเกิดขึ้นมากที่สุด และภายหลังจากการ เปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาวแล้ว กิจกรรมบนถนนเส้นนี้มีแนวโน้มจะขยายตัวมากขึ้น โดยจะเป็นประเภท การค้าบริการและการท่องเที่ยวรวมถึงที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการขนส่งระหว่างกรุงเทพฯ - อุดรธานี - หนองคาย - เวียงจันทน์

ข. แนวถนนแก้วรวุฒิ (หนองคาย - ท่าบ่อ) ถนนมีชัย และถนนประจักษ์

จะเป็นถนนที่ใช้ในการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างเมืองหนองคาย กับชุมชนเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดหนองคาย แนวถนนสายนี้จะมีลักษณะที่ขนานเลียบไปตามลำน้ำโขง บนถนน สายนี้จะมีการขยายตัวของโครงการก่อสร้างใหม่ ๆ สูงมาก เนื่องจากในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้เกิดโครงการ ประเภทโรงแรม รีสอร์ท และกิจกรรมการค้า การบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวขึ้นอย่างมาก โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง ฝั่งที่อยู่ติดกับแม่น้ำโขง และจากภาพลักษณะของสังคมไทยในอดีต ที่มีจะมีการปลูกสร้างที่พักอาศัย ริมฝั่งแม่น้ำ ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วยมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว และสะพานดังกล่าวก็ได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของหนองคาย ในแง่ของการท่องเที่ยว ฉะนั้นบริเวณที่เคยเป็นที่พักอาศัยริมฝั่ง แม่น้ำ ในอดีต ปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับ การค้า การบริการ และ การท่องเที่ยว รูปแบบการเจริญเติบโตของสิ่งปลูกสร้างริมถนนจะเติบโตขนานไปกับถนน ซึ่งมีศูนย์กลาง อยู่บริเวณใจกลางเมืองหนองคายเดิม ต่อมาเพื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจากการสร้างสะพาน การเจริญเติบโตจะ เกิดขึ้นในบริเวณที่ติดกับ ริมฝั่งแม่น้ำโขงเป็นส่วนใหญ่

ภาพที่ 4.13 แสดงสภาพบ้านเรือนในอดีตบริเวณริมถนนมีชัย
(ที่มา : จากการสำรวจ)

ค. แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (หนองคาย - โพนพิสัย)

เป็นถนนที่ใช้ในการติดต่อเชื่อมโยง ระหว่างเมืองหนองคายกับชุมชนเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ทางด้านทิศตะวันออกของจังหวัดหนองคาย การเจริญเติบโตยังเป็นรองถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี) ลักษณะการตั้งถิ่นฐานคล้าย ๆ กันกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 ในอนาคตอันใกล้ น่าจะมีการเคลื่อนย้ายฐานของประชากรจากภายในชุมชน

ง. แนวถนนเชื่อมระหว่างเมืองหนองคาย - สะพานมิตรภาพไทย - ลาว

แนวถนนเชื่อม ระหว่างเมืองหนองคายและสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นถนนเชื่อมระหว่างทางแยกจากถนนผังชลประทานไปยังสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เป็นถนนที่ใช้ในการเชื่อมโยง ระหว่างชุมชนเมืองหนองคาย กับสะพานมิตรภาพไทย-ลาว วัตถุประสงค์หลักเพื่อใช้ติดต่อระหว่างชุมชนเมืองหนองคายกับสะพานมิตรภาพไทย - ลาว โดยไม่ต้องอ้อมเมือง การขยายตัวของการใช้ที่ดินประเภทต่าง ๆ มีสูงมากเพื่อรองรับการเติบโตทางด้านต่าง ๆ อันเป็นผลมาจากการเปิดใช้สะพาน เนื่องจากเป็นถนนตัดใหม่ แต่ยังมีปัญหาผิวถนนไม่เรียบ ขาดการบำรุงรักษา ในอนาคตการขยายตัวของบริเวณนี้จะสูงขึ้นเรื่อยจนกลายเป็นชุมชนอีกแห่งหนึ่งรองจากย่านต่าง ๆ ในเขตใจกลางเมือง

ภาพที่ 4.14 แสดงการขยายตัวของอาคารพาณิชย์
(ที่มา : จากการสำรวจ)

แนวถนนสายเอเชีย 2 (A 12) ขยายทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2

เป็นถนนสายตัดใหม่ ที่ไทยก่อสร้างตามแบบที่ได้มีการระบุไว้ในสัญญา และข้อตกลงระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเชื่อมโยงระบบการคมนาคมขนส่งสายเอเชีย 12 ให้เป็นโครงข่ายที่สมบูรณ์ โดยผ่านทางสะพานมิตรภาพ และให้มีศักยภาพในการรองรับการขยายตัวด้านคมนาคมขนส่งสินค้าระหว่างไทย - ลาว ที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้นในอนาคต เพราะสะพานมิตรภาพไทย - ลาว ช่วยให้การ

คมนาคมขนส่งระหว่างไทยกับลาว เป็นไปอย่างรวดเร็ว สะดวก และมีประสิทธิภาพ และประหยัดเวลาในการขนส่ง โดยที่ถนนเอเชีย 12 นี้ ได้รับการออกแบบให้สามารถรองรับความเร็วของรถที่ 100 กิโลเมตรต่อชั่วโมง และปริมาณการจราจร 8,000 คันต่อวัน โดยเพิ่มพื้นที่จำนวนผิวจราจรจาก 2 ช่องทางเป็น 4 ช่องทาง

เป็นที่น่าสังเกตแนวโน้มจากการขยายตัวของจังหวัดหนองคายภายหลังจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว จะมีระยะห่างจากศูนย์กลางเมืองในอดีตมากยิ่งขึ้น หากปล่อยให้เมืองหนองคายเติบโตอย่างไร้ทิศทางในลักษณะดังกล่าวอาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ และกระจัดกระจายตามมาดังนี้

ก. ปัญหาการขยายตัวของเมืองหนองคาย

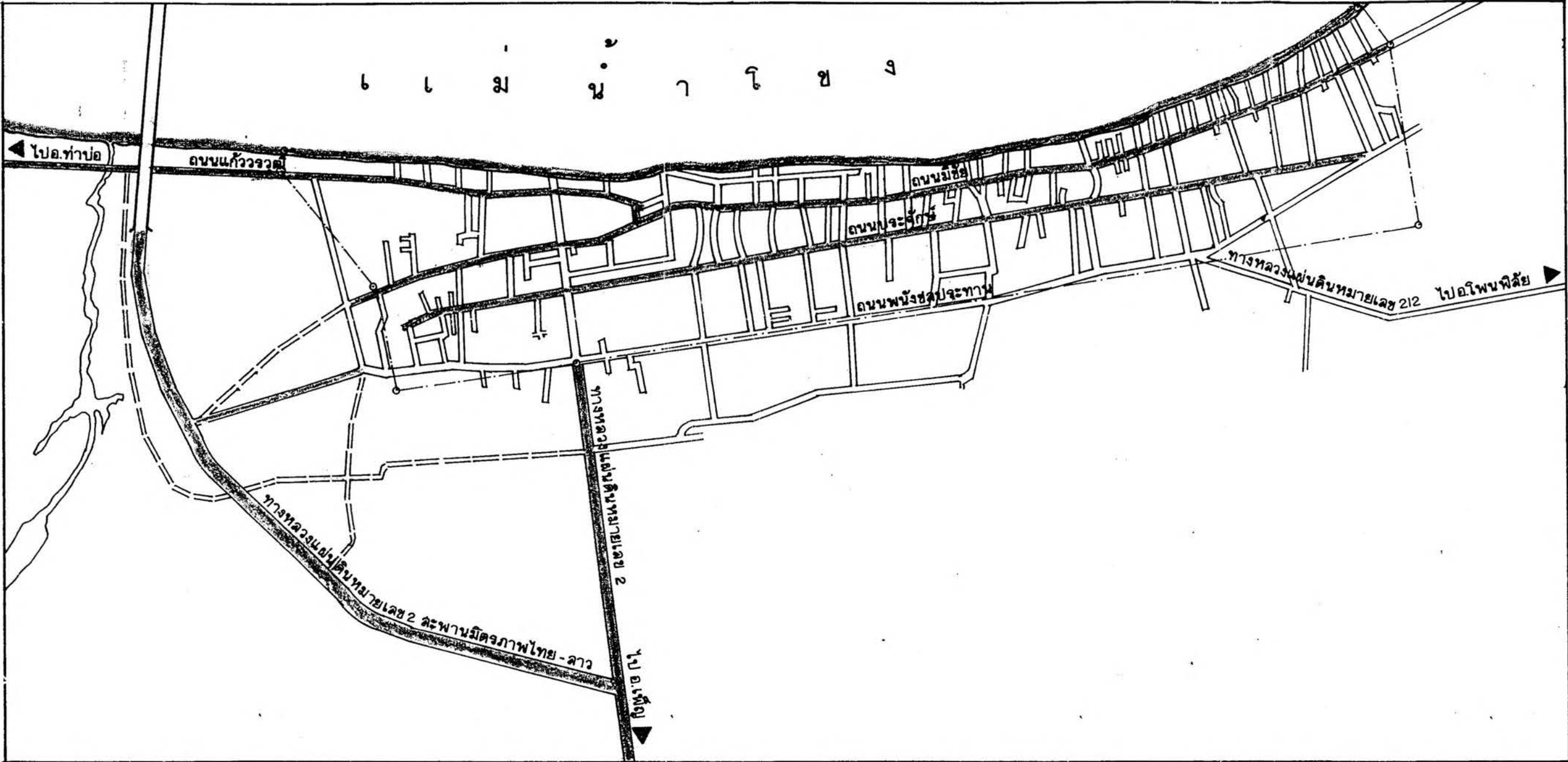
- ความสิ้นเปลืองงบประมาณ ในการเสริมสร้างระบบโครงข่ายพื้นฐาน เพื่อรองรับชุมชนที่เกิดขึ้นใหม่ตามแนวถนนต่าง ๆ ซึ่งห่างจากศูนย์กลางเมืองออกมามากเกินไม่คุ้มกับการลงทุน
- ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รัฐไม่สามารถดูแลประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ที่ห่างไกลออกมา ได้ทั่วถึง ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่เกิดความสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น
- ปริมาณการจราจรที่จะเพิ่มมากขึ้นบนถนนหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี) เพราะเป็นสายหลักในการติดต่อระดับประเทศและการท่องเที่ยว และถนนสายอื่น ๆ ที่เป็นถนนสายรอง ชักนำให้เกิดการทางเข้าสู่เมืองมากขึ้น ทำให้การจราจรแออัดบริเวณศูนย์กลางการให้บริการในด้านต่าง ๆ ของเมืองหนองคาย

แนวทางการแก้ปัญหา

- เพิ่มงบประมาณในการเสริมสร้างระบบโครงข่ายพื้นฐาน
- เพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ในการตรวจความเรียบร้อยของบ้านเมือง
- ลดปริมาณการจราจรโดยการปรับผิวถนนให้ได้มาตรฐาน และปรับปรุงเส้นทางตัดตลอดจนถึงโครงการการตัดถนนเพิ่มขึ้นในระยะสั้น

ข. ปัญหาการเชื่อมโยงสะพานมิตรภาพไทย - ลาว

- ปัญหาปริมาณการจราจร และการรักษาสภาพความเป็นทางด่วนของถนนสายเอเชีย 12 (A 12) เพื่อให้สามารถใช้งานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการก่อสร้าง ให้มากที่สุด โดยในปัจจุบันได้เริ่มมีแนวโน้มของการเกิดกิจกรรมด้านการค้า และการบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เกิดขึ้นบริเวณสองฟากถนนสายดังกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งหากปราศจากมาตรการที่เข้มงวด ในการควบคุมการใช้ที่ดิน และการเข้าออกเชื่อมกับถนนสายนี้แล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหาการจราจรติดขัด และสูญเสียความเป็นทางด่วนเชื่อมระหว่างประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคได้อีกด้วย
- ปัญหาการจอดรถของรถบรรทุกสินค้า และรถยนต์ของนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน ตลอดจนผู้มาติดต่อ นักธุรกิจ ฯลฯ ริมถนนสายเอเชีย 12 ปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุมาจาก การที่รถบรรทุกสินค้ามา

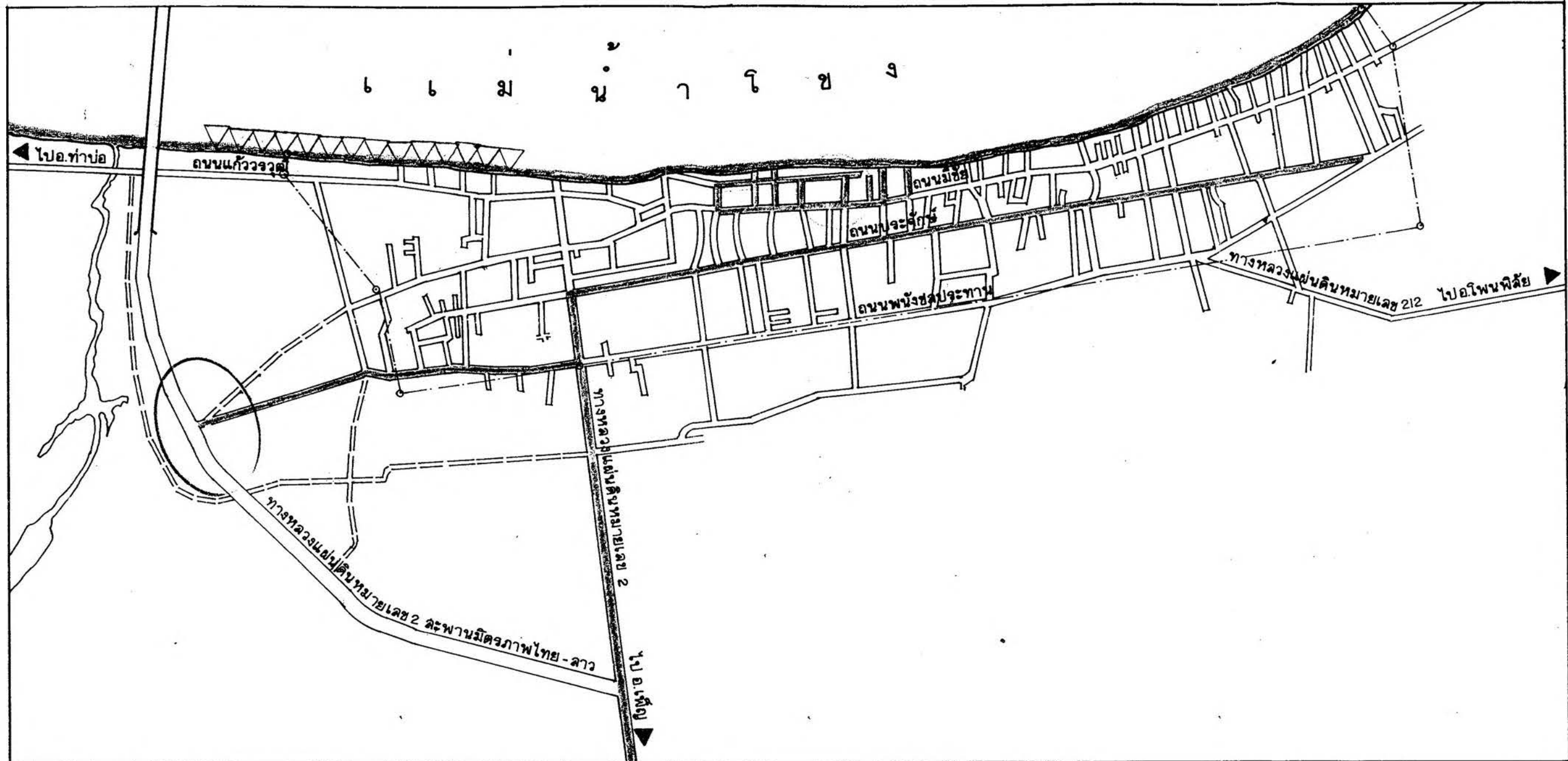
การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวชายแดน
 กรณีศึกษา : เมืองหนองคาย

แผนที่ 4.9

แสดง ทิศทางการเจริญเติบโตของเมืองหนองคาย

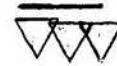

- สัญลักษณ์
- ==== ถนน ทางหลวง
 - ==== สะพาน
 - เขตเทศบาล

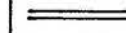
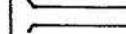

การวางแผนพัฒนาความพร้อมเพื่อรองรับการเติบโตการท่องเที่ยวชายแดน
กรณีศึกษา : เมืองหนองคาย

แผนที่ 4.10

- แสดง สภาพปัญหาเมืองหนองคาย
- ปัญหาการจราจรแออัด และ ที่จอดรถ
 - ปัญหาคลังพียง
 - ปัญหาที่จอดรถ
 - ปัญหาการเจริญเติบโตของเมือง
 - ปัญหาฉิวจราจร

- สัญลักษณ์
- ถนน ทางหลวง
 - สะพาน
 - เขตเทศบาล

ถึงเวลาก่อนเปิดสะพาน ผู้มาเยี่ยมเยือนต่างพื้นที่จอดรถทิ้งไว้บริเวณด้าน ซึ่งต้องการให้ใกล้ด้านมากที่สุด ปัญหาที่จอดรถไม่เพียงพอการขาดการวางแผนดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหาจราจร อุบัติเหตุอันเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ใช้เส้นทางดังกล่าว

ปัญหาการขยายตัวเมืองอย่างขาดการวางแผน ส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ที่ติดตามมาดังนี้

- ปัญหาการใช้ที่ดินและสิ่งแวดล้อม
- ปัญหาการบริการสาธารณูปโภค
- ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชน
- ปัญหาด้านสังคม
- ปัญหาความไม่เป็นระเบียบของการจราจรภายในชุมชน
- ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ฯลฯ

แนวทางการแก้ปัญหา

- ปัญหาปริมาณการจราจรที่เพิ่มมากขึ้น แก้ไขได้โดย ปรับปรุงถนนและเส้นทางให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น และการตัดถนนสร้างทางเลี่ยงเมือง โดยเสนอเป็นโครงการในระยะสั้นและระยะยาว
- ปัญหาการจอดรถของรถบรรทุกสินค้าและผู้มาเยี่ยมเยือน ให้แก้ไขโดยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ด่าน เพื่อความรวดเร็ว และสร้างไหล่ทางของถนนเอเชีย 12 ที่แยกมาจากอุดรธานี - หนองคาย ในส่วนของผู้เยี่ยมเยือนสามารถแก้ไขได้โดย ขยายพื้นที่จอดรถเพิ่มในบริเวณใกล้เคียงที่จอดรถ

ค. ปัญหาทางด้านการท่องเที่ยว

1. ขาดการสนับสนุนและแรงจูงใจที่จะทำให้ประชาชนประกอบธุรกิจ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้แก่ครอบครัว อีกทั้งยังขาดการส่งเสริมทางด้านการตลาด
2. ขาดการส่งเสริมทางด้านการท่องเที่ยวเมืองหนองคาย มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจจำนวนมาก เช่น หาดจอมมณี วัดโพธิ์ชัย (หลวงพ่อพระใส) ท่าเสด็จ ในเขตเทศบาล ฯลฯ รัฐยังขาดการประชาสัมพันธ์ หรือเผยแพร่ให้ประชาชนได้รู้จัก
3. ขาดความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ในการลงทุนร่วมกันในด้านการท่องเที่ยวหรือการผ่อนผันนโยบายของรัฐ
4. ปัญหาการจราจรแออัด ที่จอดรถไม่พอเพียงแก่นักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน

แนวทางการแก้ปัญหา

1. ส่วนราชการควรส่งเสริม และช่วยเหลือ ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สินค้า พื้นเมือง จัดตลาดนัด ชักจูงนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวหนองคายมากขึ้น โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจแก่ผู้พบเห็น ฯลฯ
2. เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างภาครัฐ เอกชน ในการร่วมลงทุนจัดกิจกรรมต่าง ๆ เอกชนก็ควรจะเน้นการพัฒนาจังหวัด เพื่อให้เศรษฐกิจจังหวัดหนองคายดีขึ้น โดยมีการใช้แรงงานท้องถิ่น สร้างงาน สร้างรายได้ ภายในจังหวัด

ปัญหาด้านการพัฒนาโครงข่ายพื้นฐาน

1. ปัญหาดลิงพัง เป็นปัญหาเรื้อรังของหนองคาย เนื่องจากกระแสน้ำในแม่น้ำโขง มีทิศทางการไหลจากเหนือลงใต้ ในช่วงฤดูฝน กระแสน้ำจึงไหลเชี่ยว และรุนแรงเข้าปะทะกับตลิ่งฝั่งประเทศไทยตลอดแนว ทำให้เกิดความเสียหาย แก่บ้านเรือน ที่พัก อาศัย พืชผลและต้นไม้เป็นจำนวนมาก เดิมเทศบาลเมืองหนองคายมีพื้นที่ประมาณ 4.5 ตารางกิโลเมตร ปัจจุบันเหลือพื้นที่โดยประมาณ 3.4 ตารางกิโลเมตร
2. ปัญหาน้ำท่วมและระบบระบายน้ำโสโครกไม่พอเพียง เมื่อมีการปรับปรุงถนน ตรอก ซอย แล้วจำเป็นต้องจัดให้มีการระบายน้ำที่ดี เพื่อให้สามารถรองรับน้ำเสียจากอาคารบ้านเรือนได้ รวมไปถึงปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาบนสองฟากถนนด้วย เมื่อชุมชนหนาแน่นขึ้น ปริมาณการใช้น้ำและน้ำเสียนี้อาจมีมากขึ้นด้วย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องจัดระบบระบายน้ำให้เพียงพอ กับความต้องการของชุมชน
3. ปัญหาถนนชำรุด ผิวถนนขรุขระไม่เรียบ เป็นอุปสรรคต่อการใช้ถนนเพื่อการสัญจรไป - มา ของประชาชน ซึ่งมีเพิ่มมากขึ้นอยู่ทุกขณะ ถนนซึ่งมีอยู่แต่เดิม เมื่อการขยายตัวของเมืองมากขึ้น มีการใช้ถนนมากขึ้น ก็จะมีการชำรุดทรุดโทรม ไปตามสภาพ กาลเวลา จำเป็นต้องมีการก่อสร้างเพิ่มเติม และปรับปรุง ถนนเพื่อให้ใช้งานได้อย่างสะดวกอยู่ตลอดเวลา
4. ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ เนื่องจากจำนวนประชากรเพิ่มมากขึ้น ทั้งผู้ที่มีภูมิลำเนาในหนองคายเองรวมถึงนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือน อาคาร ประเภทโรงแรม อาคารขนาดใหญ่ มีจำนวนมากขึ้นด้วย ก่อให้เกิดความแออัดในชุมชน อันเป็นสาเหตุของมลภาวะต่าง ๆ เช่น มลภาวะเกิดจากกลิ่น สาเหตุจากปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้น มลพิษจากร้านค้า ร้านอาหาร ท่อระบายน้ำ ฯลฯ ซึ่งก่อให้เกิดความรำคาญ และบั่นทอนสุขภาพทั้งร่างกาย และจิตใจ

แนวทางการแก้ปัญหา

1. การก่อสร้างเขื่อนอย่างถาวร เพื่อป้องกันตลิ่งพัง
2. การก่อสร้างท่อระบายน้ำ และทางเท้าริมถนนที่ยังไม่มีท่อระบายน้ำและทางเท้า เพื่อให้การระบายน้ำสะดวกมากยิ่งขึ้น

3. การก่อสร้างและปรับปรุงสภาพถนน ตรอก ซอย ตลอดจนทางเท้า ในชุมชน ต่าง ๆ อย่างทั่วถึง และต้องอยู่ในสภาพที่เรียบร้อยและสามารถใช้งานได้
4. ปรับปรุงชุมชนแออัดให้อยู่ในสภาพที่เป็นระเบียบเรียบร้อย มีสวนสาธารณะสำหรับการพักผ่อนของประชาชนอย่างพอเพียง

ง. ปัญหาด้านการพัฒนาสังคม

1. ปัญหาศาสนา การดำรงขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น เนื่องจากเยาวชนรุ่นใหม่มักจะละเลยไม่เข้าใจหลักพระพุทธศาสนา อย่างแท้จริง ทำให้เกิดความเสื่อมโทรมทางศีลธรรม ตลอดจนขาดความสนใจขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงามด้วย จึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อให้เยาวชน และประชาชนโดยทั่วไป ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่นต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ
2. ปัญหาทางด้านการศึกษา คุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนยังไม่ดีพอ อัตราการสอบเข้าเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทางด้านครูผู้สอนยังขาดความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ และทักษะในการสอน
3. ปัญหาเด็กและเยาวชน เนื่องจากเด็กและเยาวชนจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในอนาคต ในปัจจุบันเด็กและเยาวชนมักถูกทอดทิ้ง เนื่องจากความจำเป็นในการประกอบอาชีพของทั้งบิดา และมารดา จนขาดความเอาใจใส่ในบุตรหลานของตนเอง ทำให้เด็กและเยาวชนขาดความอบอุ่น ขาดผู้ที่เป็นแบบอย่างที่ดี ในการชี้นำเด็กให้ปฏิบัติตนไปในทางที่ถูกต้อง เป็นสาเหตุให้เกิดการมั่วสุม อบายมุขต่าง ๆ เป็นสาเหตุของการติดยาเสพติด จำเป็นต้องมีการพัฒนา และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน พร้อมกับการสร้างคุณธรรมแก่เด็ก และเยาวชนด้วย
4. ปัญหาทางด้านสาธารณสุขชุมชน เนื่องมาจากคุณภาพชีวิตของประชากร ยังไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ทำให้สุขภาพอนามัยของประชากร ยังอยู่ในเกณฑ์ที่มีความเจ็บป่วยสูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเกี่ยวกับระบบทางเดินอาหาร ซึ่งมักจะพบเกือบทุกพื้นที่ในเขตภาคอีสาน

แนวทางการแก้ปัญหา

1. จัดให้มีการอบรมและส่งเสริมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อรณรงค์และปลูกฝังให้เยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญ โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน
2. เพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากร ในท้องถิ่นให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
3. ปรับปรุงการเรียนการสอนให้เยาวชน มีความรู้ความสามารถสูงขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ และครอบครัวอย่างทั่วถึง
4. มีการรณรงค์ระหว่างภาครัฐ (หน่วยงานท้องถิ่น) กับประชาชนให้บ้านเมืองเป็นระเบียบ สะอาด เรียบร้อย สวยงาม

5. พัฒนาและปรับปรุงสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สนามกีฬา สวนสาธารณะ ฯลฯ อย่างพอเพียง เพื่อบริการของคนในท้องถิ่น

จ. ปัญหาด้านการบริหารและบริการประชาชน

1. ปัญหาเรื่องประชาชนยังขาดความเข้าใจในระบบการบริหารของท้องถิ่น เนื่องจากหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ขาดความพร้อมในเรื่อง เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ให้บริการแก่ประชาชนเกือบทุกหน่วยงาน เพราะฉะนั้น การบริการประชาชนจึงเป็นไปอย่างล่าช้า ขาดประสิทธิภาพเท่าที่ควร จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุง เพื่อประหยัดเวลา และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

2. ปัญหาเรื่องการบริหารท้องถิ่นด้านการส่งเสริมประชาธิปไตย โดยเฉพาะเทศบาล เป็นหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็นประชาธิปไตยมากที่สุด จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองพร้อม ๆ กันไปด้วย และเพื่อพื้นฐานความมั่นคงของระบอบประชาธิปไตย อันเป็นพื้นฐานของระบอบการปกครองหลักของประเทศ

3. ปัญหาด้านการจัดเก็บรายได้ ไม่สามารถทำตามแผนงานที่กำหนดได้อย่างแท้จริงเนื่องจากหน่วยงานท้องถิ่น ขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บ และแหล่งรายได้มีจำกัด รวมไปถึงได้รับงบประมาณสนับสนุนจากรัฐบาลน้อย จึงทำให้การพัฒนาในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างล่าช้า

4. ปัญหาด้านบุคลากร ไม่เพียงพอแก่การให้บริการแก่ประชาชนที่เพิ่มขึ้น รวมถึงพนักงานยังขาดการส่งเสริม ในเรื่องการสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และการให้สวัสดิการแก่พนักงานยังไม่เพียงพอ

5. ปัญหาด้านความมั่นคง และความสงบเรียบร้อยภายในพื้นที่ เนื่องจากในย่านชุมชนหนองคาย มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น ภายหลังจากมีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาว ประชากรนอกพื้นที่ที่เข้ามายังชุมชน ยังผลให้เกิดปัญหาด้านการจราจรคับคั่ง และคนแปลกหน้าในท้องถิ่น การรักษาความปลอดภัยเป็นไปด้วยความยากลำบาก อีกทั้งยังขาดอุปกรณ์สนับสนุน

6. ปัญหาด้านการส่งเสริมการบริหารในท้องถิ่น เนื่องจากในการบริหารงานราชการของหน่วยงานท้องถิ่น จำเป็นต้องมีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ สามารถปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เพราะฉะนั้นบุคลากรจำเป็นต้องมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานอย่างดี โดยการเพิ่มสวัสดิการ การบำเน็จความชอบในการเลื่อนขั้นเพิ่มอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ฯลฯ งานบริหารดังกล่าวจึงจะสำเร็จลุล่วงได้

7. ปัญหาด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เนื่องจากมีชุมชนที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นหลายแห่งอยู่ในพื้นที่ เพราะฉะนั้นหากเกิดอัคคีภัยขึ้น จะทำให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีหน่วยบรรเทาสาธารณภัย หรือหน่วยดับเพลิง ทำหน้าที่ดังกล่าว และควรจะมีการพัฒนาเครื่องมือ เครื่องใช้ในการดับเพลิง ตลอดจนอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องรวมถึง เจ้าหน้าที่ ให้มีความพร้อมอยู่เสมอ ลามารถจะคอยรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างฉับพลัน

แนวทางการแก้ปัญหา

1. ปรับปรุงและส่งเสริมความสามารถของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ในท้องถิ่น เพื่อบริการประชาชนอย่างเต็มความสามารถ
2. ปรับปรุงการบริหารงาน ของหน่วยงานให้มีความรัดกุม โดยเฉพาะการจัดเก็บรายได้
3. เพิ่มบุคลากรในส่วนที่ไม่สามารถรองรับ การบริการต่อประชาชนได้อย่างพอเพียง
4. ปรับปรุงและจัดระเบียบของการจราจรให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความสะดวก และปลอดภัยในการสัญจรไปมา ตลอดจนคอยสอดส่องดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และภัยอันตรายต่าง ๆ
5. ประชาสัมพันธ์เรื่องการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในระบบการเมืองดังกล่าว อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มความรู้ สร้างความร่วมมืออันดีระหว่างรัฐ กับประชาชน
6. ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพของการป้องกัน และระงับอัคคีภัย โดยการจัดให้มีเครื่องมือที่ทันสมัย สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการส่งเสริมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามจากการที่ชุมชนเมืองหนองคายมีการเปลี่ยนแปลงตามการวิเคราะห์ดังกล่าว การท่องเที่ยวชายแดนมีส่วนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้แก่

แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี) เป็นถนนสายหลักที่นำพาจำนวนผู้มาเยือนมั่งสู่จังหวัดหนองคาย และเป็นที่แน่ชัดว่า การเปลี่ยนแปลงบน 2 ฟากถนน จะต้องเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กิจกรรมดังกล่าวได้แก่ สถานปั้มน้ำมัน อาคารพาณิชย์ ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านถ่ายรูป ฯลฯ โดยแนวความเจริญจะเกาะติดถนนใหญ่ ส่วนบริเวณด้านในจากริมถนนดังกล่าวจะยังคงเป็นที่พักอาศัยและหมู่บ้านจัดสรรของคนในพื้นที่

แนวถนนแก้ววรุฒิ (หนองคาย - ท่าบ่อ) ถนนมีชัยและถนนประจักษ์ เป็นแนวถนนที่ทอดตัวขนานไปกับแม่น้ำโขง เป็นที่ตั้งของบ้านเรือน เป็นถนนสายหลักของเมืองชุมชนริมน้ำในอดีต ปัจจุบันได้แปรเปลี่ยนตามกระแสการท่องเที่ยวที่หลังไหลเข้าสู่ชุมชนเมืองหนองคาย โดยจะเป็นชุมชนที่มีความสำคัญมากที่สุด ในเมืองหนองคาย

แนวถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 212 (หนองคาย - โพนพิสัย) กระแสการท่องเที่ยวยังไม่แผ่ขยายเท่าถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 (หนองคาย - อุดรธานี)

แนวถนนเชื่อมระหว่างเมืองหนองคายและสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการท่องเที่ยวจนถึงบริเวณคอสะพานมิตรภาพไทย - ลาว แม้สภาพผิวถนนไม่ได้มาตรฐานก็ตาม เพราะเป็นเส้นทางมุ่งสู่สะพานมิตรภาพไทย - ลาว และตัวเมืองหนองคาย ที่ใกล้และสะดวกที่สุดบริเวณ 2 ฟากถนนเป็นที่ตั้งของอาคารพาณิชย์ ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยประเภทหอพัก ฯลฯ

จะเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสามารถเป็นเครื่องยืนยันได้ว่าส่วนหนึ่งมากจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการท่องเที่ยว ในระยะหลังบทบาทและหน้าที่ของเมืองหนองคาย จากที่เคยเป็นเมืองชายแดนที่เงียบสงบ ต้องรับบทบาทของการเป็นเมืองท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

4.11 สรุปผลกระทบจากการเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว

จังหวัดหนองคายเป็นจังหวัดชายแดนมีแม่น้ำโขง เป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยและประเทศลาว ปัจจุบันมีสะพานมิตรภาพไทย - ลาว เป็นโครงข่ายเชื่อมโยงระหว่างประเทศ ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการคมนาคมขนส่งและเป็นเส้นทางในการติดต่อให้ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็วกว่าในอดีต และสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งนี้จะกลายเป็น จุดยุทธศาสตร์แห่งใหม่ที่สำคัญในอนาคต ที่จะเอื้อประโยชน์ทางเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว และการพัฒนาประเทศทั้งสอง (ไทยและลาว) ให้ดีขึ้นรวมทั้งเป็นจุดเชื่อมเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอินโดจีน และนโยบายการค้าของไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดน และเมืองหลักในภูมิภาค

การเปิดใช้สะพานมิตรภาพไทย - ลาว ดังกล่าวมีส่วนในการสร้างความเจริญ และก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่าง ๆ ภายในจังหวัดหนองคายอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการขยายตัวทางเศรษฐกิจ และกระแสการลงทุนในรูปแบบต่าง ๆ และในปัจจุบันผลกระทบดังกล่าวก็ยังมีผลต่อเนื่องในระยะยาว และถ้าหากไม่มีการจัดหาแนวทางที่เหมาะสม ในการควบคุมผลกระทบดังกล่าว อาจทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคที่ไม่สามารถจะแก้ไขได้ ซึ่งจะเป็นผลกระทบต่อจังหวัดหนองคายในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งผลกระทบดังกล่าวพอจะสรุปได้ดังนี้

1. ผลกระทบด้านนโยบาย

- เป็นโครงการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งสองประเทศ
- ทำให้เกิดประโยชน์ ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศ รวมถึงประเทศที่ให้ความช่วยเหลืออย่าง ออسترเลีย
- เป็นตัวผลักดันให้เกิดการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ในประเทศลาว (ซึ่งจะ เป็นผลดีต่อไทยในอนาคต)

ซึ่งพอสรุปได้ว่า การเปิดใช้สะพานมิตรภาพแห่งนี้ เป็นตัวผลักดันให้เกิดนโยบาย และโครงการความร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างไทย - ลาว มากขึ้นทั้งระหว่างรัฐบาลทั้งสองประเทศโดยตรง หรือระหว่างภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ แม้แต่ภาครัฐบาลของลาวเองก็ยิ่งประสานความร่วมมือกับเอกชนไทยบางกลุ่ม ในการเสนอสู่ทางการลงทุนใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ความร่วมดังกล่าว จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้หากปราศจากความร่วมมือ ทางด้านการเมือง การทหาร จะต้องดำเนินอยู่ในทิศทางเดียวกันแม้ในภายหลังกประเทศลาวเองจะได้รับการยอมรับเข้าสู่การเป็นสมาชิก อาเซียน อย่างเต็มตัว

2. ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ

- เศรษฐกิจชุมชนเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ กิจการขนาดเล็ก
- เกิดการลงทุนจากนักลงทุนภายนอก ในกิจการโรงแรม/รีสอร์ท
- เกิดอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการอุปโภค - บริโภค เช่น โรงทำน้ำแข็ง น้ำดื่ม ผลิตภัณฑ์อาหาร

- การขยายตัวของย่านการค้า

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ จะมีความเกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยว เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ในด้านดังกล่าว จะต้องมียุทธศาสตร์ หลาย ๆ ด้านที่มีความสัมพันธ์กันก็จะเกิดตามมาเช่นกัน

3. ผลกระทบด้านการท่องเที่ยว

มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นก่อนการเปิดใช้สะพานอย่างเห็นได้ชัดตามนโยบาย การเปิดประเทศของลาว

ตลาดการท่องเที่ยวมุ่งไปสู่ประเทศลาว มีการเติบโตอย่างมากด้วยสาเหตุ เพราะมีความสะดวกมากขึ้นในการข้ามไปยังฝั่งประเทศลาว

กิจการที่รองรับการท่องเที่ยวเกิดขึ้นมากมาย

แม้ว่าจะมีจำนวนนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาเที่ยวเมืองชายแดนอย่างหนองคายมากกว่าตอนที่ยังไม่มี การเปิดใช้สะพาน สืบเนื่องมาจากเหตุผลประกอบอื่น ๆ ด้วย เช่น ลาวมีการเปิดประเทศ ขึ้นตอนในการข้ามไปยังฝั่งประเทศลาว มีความยุ่งยากน้อยกว่าในอดีต และเมืองหนองคายมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ในอดีตผู้ที่เดินทางมายังหนองคาย และบริเวณใกล้เคียง มักจะแวะค้างคืนที่จังหวัดอุดรธานีมากกว่าหนองคาย เพราะหนองคายเป็นเมืองเล็ก ๆ ไม่มีความเจริญมากนัก ซึ่งผิดกับในปัจจุบัน ที่นักท่องเที่ยว หรือนักธุรกิจ ผู้มาเยือน ที่ข้ามไปยังฝั่งลาว ส่วนใหญ่ก็ยังคงต้องการที่จะมาพักค้างคืนในหนองคาย มากกว่าเวียงจันทน์ ด้วยเหตุที่หนองคายมีความพร้อมกว่า มีความสะดวกกว่า และมีความปลอดภัยมากกว่า และที่สำคัญ ยังประหยัดค่าใช้จ่ายมากกว่า พักในเวียงจันทน์อีกด้วย

4. ผลกระทบต่อการใช้ที่ดินและราคาที่ดิน

- การใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป เช่น บริเวณริมแม่น้ำโขง บริเวณเทศบาลเมือง ในอดีต เป็นชุมชนพักอาศัยของราษฎร แต่ปัจจุบัน ได้เปลี่ยนไปเป็นการใช้ที่ดินเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การก่อสร้าง โรงแรมขนาดใหญ่ ที่พักอาคารสูง รีสอร์ท สวนอาหาร ตลาดขายสินค้า นอกจากนี้มีการก่อสร้างศูนย์ราชการขนาดใหญ่เพื่อรองรับ การติดต่อราชการที่เกี่ยวข้องระหว่างประเทศ สำนักงานควบคุมโรคติดต่อ และด่านกักสัตว์ระหว่างประเทศ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะอยู่บริเวณถนนทางแยกทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2

- การใช้ที่ดินเพื่อรองรับการท่องเที่ยว เช่น การก่อสร้าง และขยายตลาดต่าง ๆ รวมไปถึงศูนย์การค้า จะมีเป็นระยะ ๆ เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีการก่อสร้างสถานบริการน้ำมัน เพื่อรองรับการคมนาคมขนส่ง ที่จะขยายตัวมากขึ้นในอนาคต

- ราคาที่ดินในบริเวณชุมชนเมืองหนองคายเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินบริเวณริมแม่น้ำโขง
เส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 2 และบริเวณสองฟากถนนตัดใหม่ที่เชื่อมกับสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มี
การซื้อขายเปลี่ยนมือกันอย่างรวดเร็ว

5. ผลกระทบด้านสังคม

- ธุรกิจเกี่ยวกับสถานบันเทิงเพิ่มมากขึ้น จากในอดีตที่เคยเป็นเมืองที่เงียบสงบ
 - การลงทุนของสถานพยาบาลเอกชน ที่ทันสมัย เพื่อรองรับบริการด้านการแพทย์ของไทยและลาว
 - การขยายตัวของสถานศึกษาประเภท วิทยาลัยเทคนิค อาชีววะ เพื่อรองรับตลาดแรงงานในอนาคต

จากการเปลี่ยนแปลงเมืองหนองคาย ที่เป็นเครื่องชี้ให้เห็นว่าจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาบทบาท
การเป็นศูนย์กลางของบริการทางด้านสังคม ในระดับจังหวัดร่วมกับกรุงเทพฯ หากไม่มีการวางแผน
การที่เหมาะสมในอนาคต อาจก่อให้เกิดเป็นอุปสรรค ต่อการพัฒนาประเทศ โดยที่มีหนองคายเป็นเมืองหน้า
ด่านที่สามารถรองรับภาวะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

4.12 สรุปผลการวิเคราะห์ภาพรวมเมืองหนองคาย เพื่อการหาแนวทางการพัฒนาที่ เหมาะสมใน การเป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน

ศักยภาพ/บทบาท

- ประตุการค้าชายแดนสู่ดินแดนอินโดจีน โดยจะเชื่อมโยงกับฐานอุตสาหกรรม และบริการของ
ภาค
 - ศูนย์กลางสนับสนุนการท่องเที่ยวในลำน้ำโขง
 - ศูนย์ความร่วมมือ เพื่อการพัฒนาระหว่างไทย - ลาว
 - องค์ประกอบของการพัฒนาการท่องเที่ยว ในเขตอีสานตอนบน และการท่องเที่ยวอินโดจีน

ปัจจัยบั่นทอน

- การขยายตัวของธุรกิจการท่องเที่ยว การบริการ ของลาวอย่างเต็มรูปแบบ
- การแข่งขันจากกลุ่มนักลงทุนในพื้นที่ และต่างประเทศ
- การพัฒนาความร่วมมือระหว่างพื้นที่ยังมีน้อย
- สถานการณ์ทางการเมืองของลาวไม่แน่นอน

โดยที่หนองคายเองมีข้อได้เปรียบ ข้อเสียเปรียบที่สามารถจะนำมาวิเคราะห์ เพื่อผลักดันให้เกิด
โครงการพัฒนาต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่กว่าพื้นที่อื่น ๆ อันได้แก่

ข้อได้เปรียบ

- ด้านที่ตั้ง เป็นจังหวัดชายแดนซึ่งเป็นจุดเปิดที่สำคัญ ระหว่างไทยกับประเทศอินโดจีน โดยผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาว มีแม่น้ำโขงเป็นแนวเขตแดน
- เป็นเมืองชายแดนที่รัฐน่าจะมียุทธศาสตร์ ในการพัฒนามากเป็นพิเศษมากกว่า จังหวัดอื่น ๆ โดยทั่วไป
- สังคม วัฒนธรรม และประเพณี เอื้อต่อการพัฒนาความร่วมมือระหว่างไทย - ลาว
- สามารถนำเอาประโยชน์จากแม่น้ำโขง ซึ่งเป็นแม่น้ำอันเป็นแนวเขตแดนระหว่างไทย - ลาว ตลอดจนวัฒนธรรมท้องถิ่นของลาวมาร่วมใช้ในการพัฒนา

ข้อเสียเปรียบ

- ลักษณะของที่ตั้งที่ทอดตัวตามแนวยาว ทำให้ไม่สามารถสร้างศูนย์กลางด้านธุรกิจที่แท้จริงของพื้นที่ได้
- โครงข่าย ยังได้รับการพัฒนาน้อยกว่าที่ควร โดยเฉพาะถนนเลียบริมโขง ในความเป็นจริงในฐานะเมืองหน้าด่าน ซึ่งเปรียบเสมือนด่านแรกและเป็นด่านที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ ควรจะมีการพัฒนามากกว่าที่เป็นอยู่อันจะทำให้เป็นหน้าเป็นตาของประเทศในอนาคตต่อไป
- ขาดแคลนบุคลากรในท้องถิ่นที่มีบทบาท นำพาความเจริญมาสู่จังหวัด
- ธุรกิจส่วนใหญ่ จะเป็นของคนในท้องถิ่น ยังขาดการพัฒนาไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลง และความทันสมัย
- ใกล้กับเมืองหลักของอนุภาคเมืองขนาดใหญ่กว่าอย่างอุดรธานี และขอนแก่น ทำให้ต้องเผชิญกับการแข่งขันในทุก ๆ ด้านจากจังหวัดข้างเคียงได้ง่าย